

KÁNTÁS BALÁZS – REGÉNYI KUND

**ELFELEDETT MAGYAR
TITKOSSZOLGÁLATI AKCIÓK
DOKUMENTUMAI
AZ 1920-AS ÉVEKBŐL
A KOVÁTS TESTVÉREK ÜGYE**

ELFELEDETT MAGYAR TITKOSSZOLGÁLATI AKCIÓK DOKUMENTUMAI AZ 1920-AS ÉVEKBŐL

A KOVÁTS TESTVÉREK ÜGYE

A forrásokat közreadja, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta:

Dr. Kántás Balázs PhD,

főlevéltáros, Magyar Nemzeti Levéltár; tudományos tanácsadó,
Magyarhoni Zsidó Imaegylet Judaisztika-történeti Kutatócsoport

ORCID-azonosító: 0000-0003-0927-772X

és

Dr. Regényi Kund Miklós PhD,

egyetemi adjunktus, Nemzeti Közszerolgalati Egyetem, Polgári
Nemzetbiztonsági Tanszék

ORCID-azonosító: 0000-0003-1833-9523

Lektorálta:

Prof. dr. Borsi-Kálmán Béla DSc, nyugalmazott egyetemi tanár,
ELTE BTK

és

Dr. habil Dobák Imre PhD,

tanszékvezető egyetemi docens Nemzeti Közszerolgalati Egyetem,
Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék

ORCID-azonosító: 0000-0002-9632-2914

ISBN 978-615-6250-64-3

Felelős kiadó: **Dr. Zsávolya Zoltán PhD**

HORTHY-KORSZAK KUTATÁSÁÉRT TÁRSASÁG
BUDAPEST, 2023

A KOVÁTS TESTVÉREK IRREDENTA INDÍTTATÁSÚ CSELEKMÉNYEI ÉS SAJÁTOS, ELLENTMONDÁSOS KAPCSOLATUK A MAGYAR ÁLLAMI SZERVEKKEL, 1923–1925

Kis magyar titkosszolgálat-történeti összefoglalás

A trianoni békediktátum 1920. június 4-ei aláírásával Magyarország korábbi területének és lakosságának majdnem kétharmadát veszítette el, és körülbelül 3,3 millió magyar anyanyelvű ember rekedt az országhatárokon kívül. Noha a Magyar Királyság ezeréves történelme során mindig multinacionális állam volt, és az elcsatolt területeken élők többsége nem volt magyar nemzetiségű, a békeszerződés során az országhatárok megvonása egyáltalán nem követte a nyelvi és etnikai határokat. Számos esetben egységes tömbben élő magyar lakosságú területek is a szomszédos államokhoz kerültek. Az államhatáron kívül rekedt magyarok a szomszédos országok többségében semmiféle kisebbségi jogokkal nem rendelkeztek, aki pedig tehette (elsősorban erdélyi magyarok), optánsként, többnyire teljesen elszegényedve költözött át a megcsonkított anyaország területére. Az első világháborút, forradalmakat és polgárháborút, végül jelentős területi veszteségeket és ezek nyomán iszonyú gazdasági és szociális krízist elszenvedő Magyarország kormányzatának és társadalmának érthető

módon tehát a trianoni békediktátum revíziója lett az egyik vezéreszméje.¹

A Horthy-korszak első éveiben ebből kifolyólag Magyarországon sem volt hiány irredenta eszmeiségű, jobboldali titkos szervezetekből és ezekhez köthető félkatonai (paramilitáris) alakulatokból. A paramilitarizmust, paramilitáris tevékenységet és szervezeteket, amelyek az első világháború utáni években különböző intenzitással Európa szinte minden államában szinte természetes módon jelen voltak, a téma nemzetközi szakirodalma többnyire úgy szokta definiálni, mint olyan katonai vagy kvázi katonai szervezeteket és cselekményeket, amelyek kiegészítették a konvencionális katonai alakulatok működését, vagy egyenesen azok helyébe léptek. Erre némely esetben az állam kereteinek átmeneti vagy akár tartós felbomlása adott lehetőséget, mint például a Monarchia felbomlása után Fiume esetében. Más alkalommal az állam maga használta fel az ilyen alakulatokat a saját céljaira (mint ahogyan arra a Német Császárságból kialakuló weimari köztársaságban is volt példa), megint másutt a paramilitáris formációk a fennálló állam ellenében léptek fel – ahogyan az Magyarországon is történt a Tanácsköztársaság ellen kitört, jobboldali ellenforradalom során. A paramilitarizmus tehát az első világháború utáni Magyarországon is természetes jelenség volt, reprenzetánsai elsődlegesen továbbra is az aktív vagy leszerelt katonák, esetleg egyéb fegyveres testületek tagjai voltak. Az ilyen jellegű formációk nem meglepő módon szorosan összefonódtak az új magyar állammal, kormánnyal,

¹ ZEIDLER Miklós, *A revíziós gondolat*, Pozsony, Kalligram, 2009.

illetve a vesztes államokat sújtó fegyverkezési korlátozások következtében igen korlátozott keretek között működő – részben egykori paramilitáris alakulatokból (újra)szervezett – magyar haderővel is.²

Ami az aszimmetrikus és irreguláris hadviseléssel nagyon is szorosan összefüggő tevékenységet végző magyar titkosszolgálati szervezetek első világháború utáni történetét illeti, Magyarországon az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása után, az 1920-as évek elejére stabilizálódott a magyar titkosszolgálati rendszer, és a titkosszolgálati szervezetek részben nem meglepő módon az ellenforradalmi irreguláris katonai szervezetekből alakultak ki.³ Ebben a korszakban amúgy még nem vált el egymástól nagyon élesen a rendőri, a katonai és a hírszerző-kémelhárító szakma, így Magyarországon sem léteztek szervezetükben teljesen önálló, a rendvédelmi és honvédelmi szervektől élesen elkülönülő, mai értelemben vett polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatok. Léteztek ellenben a Magyar Királyi Államrendőrség, a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Honvédség kötelékében különböző titkosszolgálati jellegű tevékenységet végző, hírszerzéssel, kémelhárítással és belsőreakció-elhárítással (politikai rendészettel) foglalkozó szervezeti egységek, alszervezetek, melyek dolgozói köztisztviselői állományú rendőrnyomozók, illetve hivatásos csendőr- és katonatisztek voltak. (A csendőrség csak az 1930-

² Robert GERWARTH–John HORNE, Paramilitarizmus az első világháború után, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erők Euróában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH–John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 13–32.

³ Vö. KOVÁCS Tamás, Az ellenforradalmi rendszer politikai rendészetének genezise, 1919–1921, *Múltunk*, 2009/2, 64–92.

as években kapcsolódott be komolyabban a titkosszolgálati jellegű feladatkörök ellátásba.)

A Tanácsköztársaság 1919 nyarán történt összeomlása utáni zavaros átmeneti időkben a Nemzeti Hadsereg Fővezérségén a II. (nyilvántartó) csoport foglalkozott a hírszerzéssel, kémelhárítással, valamint a sajtó- és propagandaügyekkel. 1920. április 1-jével megszűnt a Fővezérség, és létrehozták a Magyar Királyi Vezérkar főnöke megnevezésű beosztást, alárendeltségében a vezérkari irodákkal. Ezek egyike volt a Nyilvántartó Iroda, a Vezérkari Főnökség 2-es számú osztálya. Az ország érdekei védelmében és a Magyar Királyi Honvédség vezérkarának feladata ellátásához szükség volt a külföldi államok – elsősorban a kisantant (Csehszlovákia, Románia és a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság, a későbbi Jugoszlávia) – katonai helyzetének és háborús felkészülésének felderítésére, ugyanakkor a saját fegyveres erőikkel kapcsolatos titkos adatok védelmére is. A trianoni békeszerződés szigorúan tiltotta a haderő fejlesztését, így egy ideig a katonai hírszerzés és kémelhárítás is csak rejtve működhetett. Stojakovics Döme ezredes, a későbbi Sztójay Döme néven németbarát miniszterelnökké váló katonatiszt és politikus nevéhez köthető a rejtetten működő, de a haderőn belül már önálló magyar katonai hírszerzési és kémelhárítási szervezet megszervezése. Stojakovics/Sztójay 1925-ig állt a katonai titkosszolgálati szervezet élén, egyúttal folytonosságot is adva az osztály 1918-tól tartó, rendszereken átívelő kiépülésének. A Honvédelmi Minisztérium VI. főcsoportjának (a rejtetten működő vezérkar) 2. (hírszerző és kémelhárító) számú osztálya alapját a nyilvántartó alosztály képezte, a

hírszerzésért a központi offenzív alosztály, az elhárításért a defenzív alosztály felelt. Az egyes magasabb egységek alárendeltségében hírszerző irodák működtek.⁴ A magyar katonai hírszerzés és elhárítás legfontosabb feladata a kisantant országok hírszerző szerveinek elhárítása, irányukban a hírszerzési feladatok végrehajtása volt. A szerv tevékenységi körébe tartozott – a rendőrség és a csendőrség titkosszolgálati-nemzetbiztonsági tevékenységet végző szervezeti egységeivel párhuzamosan – a belbiztonsági területen a politikai szélsőségekkel (szélsőjossal és szélsőballal egyaránt) kapcsolatos titkos információgyűjtés is.⁵ A katonai hírszerzés hagyományos eszközöként alkalmazott fedőbeosztást a trianoni békeszerződés megtiltotta, emiatt a katonai attaséi hálózat kiépítését 1927-ig – a Szövetségek Közi Katonai Ellenőrző Bizottság Magyarországról való kivonulásáig – is titokban kezdték meg.⁶ A valójában hírszerző tevékenységet végző katonai attasék elnevezése 1920 és 1927 között tehát katonai szakelőadókra változott, majd a szorosabb ellenőrzés megszűntével megkezdődött a szakdiplomata-hálózat intenzívebb, nyílt fejlesztése. 1932-ben katonai attasékat küldtek Bécsbe, Berlinbe, Varsóba, Rómába, Párizsba, Bukarestbe, Belgrádba, Szófiába és Ankarába. Ebben az időszakban tovább bővítették a nagykövetségeken

⁴ Lásd: DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között*, Nemzetbiztonsági Szemle, MMXV/I, 146–197.

⁵ BODA József–REGÉNYI Kund, *Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945)*, in *A hírszerzés története az ókortól napjainkig*, szerk. BODA József – REGÉNYI Kund, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019, 116–128, 117–118.

⁶ Lásd bővebben: SZAKÁLY Sándor, *A 2. vkf. osztály, Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás történetéről, 1918–1945*, Budapest, Magyar Napló Kiadó–Veritas Történetkutató Intézet, 2015.

működő diplomáciai képviselőket is, és katonai attasékat neveztek ki Londonba és Washingtonba, majd 1935-től Moszkvába is. Ekkorra már 12 ország fővárosában működött magyar katonai attaséi hivatal. Végül a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium katonai attasékat delegált Svájcba, Finnországba, akit egyben akkreditáltak Stockholmba is, valamint Spanyolországba, Horvátországba és Szlovákiába. Lényegében ugyanezen országokból voltak Budapestre delegált külföldi katonai attasék, akik voltaképpen afféle nyílt állományú hírszerzőnek tekinthetők. A két világháború közötti katonai hírszerzés offenzív alosztálya klasszikus értelemben vett ügynököket is alkalmazott, sőt differenciált hírszerző hálózatokat is létrehozott, elsősorban szintén a Magyarországgal szomszédos országokban. Ezek konkrét tevékenységéről azonban túl sok információval nem rendelkezünk a források hiánya miatt,⁷ sejthetjük azonban, hogy a kisantant országokban magyar hírszerző tisztek a két világháború között különböző információszerző és diverzánsakciókat hajtottak végre.

A katonai hírszerzés mellett a Magyar Királyi Államrendőrségben belül a két világháború közötti időszakban elsősorban a Budapesti Rendőr-főkapitányság foglalkozott titkosszolgálati jellegű tevékenységgel és politikai rendészettel.⁸ Ezen belül is elsődleges titkosszolgálati

⁷ BODA–REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 119.

⁸ A két világháború közti magyar politikai rendőrség tevékenységének talán egyik legjobb összefoglalóját nyújtja Kovács Tamás forráskiadványa Sombor-Schweinitzer József budapesti rendőrfőkapitány-helyettes magyar szélsőjobboldali mozgalmakról szóló feljegyzéseiből. Vö. *Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobboldali mozgalmakról 1932–1943*, forráskiad. KOVÁCS Tamás, Budapest, Gondolat Kiadó, 2009. A

szervekként említendők a Budapesti Rendőr-főkapitányság Államrendészeti Osztálya és Politikai Rendészeti Osztálya. Mindazonáltal az 1920-as évek elején már a rendőrség budapesti és vidéki rendőr-főkapitányságán is, a bűnügyi nyomozati részleg keretein belül egy-egy politikai rendészeti osztály (PRO) foglalkozott a mai szóval belső elhárítási feladatokkal. Az 1930-as évekre a szakmai munka túlnyomó részét végző budapesti osztály két alosztályra tagozódott, amelyen belül már megvalósult bizonyos mértékű specializáció is (szélsőjobb, szélsőbal, helyszínbiztosítás, vezényelt detektívek felügyelete).⁹ A titkosszolgálati munkát végző rendőrnnyomozók a felderítés eszközrendszeréből legkiterjedtebben a követést és figyelést, illetve az emberi forrású információszerzést (ideértve a provokátorok, beépített nyomozók használatát) alkalmazták. Emellett már ismert volt a levél- és telefoncenzúra (azaz levél- és telefon-ellenőrzés); ezeket a belügyminiszter engedélye alapján, ám nem arra szakosodott szervezet és speciális technikai eszközök révén, hanem a postán kialakított kapcsolati pozíciók segítségével működtették. Már ekkor szakosodott nyomozók feleltek a helyiség-ellenőrzésért, azaz a lehallgatásért is.¹⁰ A két világháború közötti politikai rendőrség működéséről, nyomozásairól viszonylag sok információval rendelkezünk, de

könyv kapcsán ugyancsak remek összefoglalót nyújt a két világháború közötti politikai rendőrségről és rendőrségi titkosszolgálati tevékenységről, elsősorban a belsőreakció-elhárításról Varga Krisztián tanulmányigényű kritikája. Vö. VARGA Krisztián, Politikai rendőrség és illegális mozgalmak a két világháború között, *Betekintő*, 2009/3.

http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2009_3_varga_k.pdf

⁹ BODA-REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 120.

¹⁰ Uo. 121.

ezeket elsősorban csak szóbeli elbeszélésekből ismerhetjük, a levéltári források e tekintetben is viszonylag szűkösen állnak a történészek rendelkezésére. Tekintettel arra, hogy a rendőrségi detektívtestület múltja, hagyományai az Osztrák–Magyar Monarchia időszakára nyúltak vissza, a Horthy-korszak rendőrségi politikai nyomozóinak szakmai módszerei is a dualista rendszer felfogásában gyökereztek. A rendőrség és azon belül a civil ruhás nyomozók (detektívek) végig megőrizték polgári tisztviselői jellegüket, és felfogásukban élesen elkülönültek a honvédség és a csendőrség katonai állományú és mentalitású hírszerző- és kémelhárító tisztjeitől.¹¹ És bár elsősorban a kémelhárítás és a belsőreakció-elhárítás volt a feladatuk, a Magyar Királyi Államrendőrség mai értelemben vett titkosszolgálati szervei olykor végeztek külügyi hírszerző tevékenységet is, ráadásul a politikai rendőrségnek igen kiterjedt beépített detektívhálózata volt más állami szervek, így például a Külügyminisztérium vagy a haderő kötelékében is.¹²

A Magyar Királyi Csendőrség katonailag szervezett, háború esetén a hadseregbe integrálandó, egyébként sok más ország hasonló szervével azonos módon a hadseregen belüli katonai rendészeti feladatokat is ellátó, egyenruhás, alapvetően közbiztonsági profilú rendőri szerv volt, emellett (vagy ennek ellenére) voltak civil ruhás nyomozó egységei,

¹¹ Uo.

¹² Többek között Varga Krisztián is felhívja rá a figyelmet a Horthy-korszak politikai rendőrségéről szóló monográfiájában, hogy Hetényi Imre budapesti rendőrfőkapitány-helyettes, a Magyar Államrendőrség titkosszolgálati részlegeinek vezetője milyen kiterjedt besúgóhálózatot működtetett a magyar állam szervein belül. Vö. VARGA Krisztián, *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2015, 61–74.

amelyek titkosszolgálati tevékenységet is végeztek.¹³ Az eredetileg a közrend és köznyugalom fenntartására szánt csendőrségnél az 1920-as években egyre erősebb volt az igény arra, hogy saját erőből is képesek legyenek azokat a bűncselekményeket felderíteni, kinyomozni, illetve vizsgálni, amelyek a közbiztonsági feladatok ellátása során felmerültek. A csendőrség fokozatosan készült a feladatra. Kijelölt munkatársai megfigyelőként részt vettek a bűnügyi, ezen belül politikai rendészeti részlegek által fogatosított eljárási cselekményekben. A Belügyminisztérium végül 1930. március 1-jén bocsátotta ki rendeletét (71.464/VI-b.-1930 számon) a Csendőr Nyomozó Osztály-parancsnokság felállításáról. Megszervezése Tihanyi Ferenc csendőr őrnagy nevéhez köthető, aki maga is éveken át személyesen tanulmányozta a titkosszolgálati munkát. A központi osztállyal párhuzamosan négy csendőrkerületben állítottak fel nyomozó alosztályokat, majd fokozatosan valamennyi kerületben megalakultak a nyomozó alosztályok, a csendőrnemzet pedig a rendőrök és a katonák mellett egyre aktívabban vettek részt a kémelhárítási és belsőreakció-elhárítási munkában is.¹⁴

A hivatásos hírszerző és kémelhárító tisztek viszonylag kis száma (mindössze néhány száz ember dolgozott ebben a munkakörben országosan) nehézkessé tette, hogy a hivatásos tisztek maguk épüljenek be a megfigyelni kívánt szervezetekbe, illetve külföldön maguk végezzenek tényleges hírszerző tevékenységet. A tényleges információszerző munkát így sokszor nem hivatásos hírszerzők, hanem

¹³ Vö. VEDÓ Attila, A Magyar Királyi Csendőrség hírszerzési és kémelhárítási feladatai, *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2015/1, 5–25.

¹⁴ BODA–REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 122.

ügynökök, informátorok végezték – olyan civilek, akik különböző előnyökért (például anyagi vagy természetbeni juttatás, illetve büntetés elengedése) cserébe együttműködtek a szervekkel. A rendőr- és csendőrnnyomozóknak, illetve a katonai hírszerző és kémelhárító tiszteknek kiterjedt informátori hálózata volt az állami intézményeknél, nagy állami vállalatoknál, és az egyes politikai szervezetek tagjai között is, valamint természetesen külföldön is. Munkájuk elsősorban abból állt, hogy informátoraikkal találkoztak, konzultáltak, majd az így gyűjtött adatokat rendszerezték, elemezték – az információszerzés e rég bevált módját nevezzük humán hírszerzésnek (angolul *human intelligence*, röviden a szakmai terminológiában HUMINT).¹⁵

A fent említett, valamilyen formában nyilvánosan működő, „kifelé” is létező állami nemzetbiztonsági szervezetek mellett létezett ugyanakkor számos, egymással is szoros átfedést mutató, máig csak részben feltárt történettel rendelkező, „kifelé” tulajdonképpen nem létező, félhivatalos, sokszor fedőszerveken keresztül működő titkos irreguláris, kvázi-állami katonai szervezet. A hivatalosan nem létező, titkosszolgálati jellegű szervezetek a haderő fedett alakulatai voltak. Társadalmi egyesületi formában működött, ugyanakkor lényegében irreguláris katonai szervezetként funkcionált a korszak két nagy félkatonai jellegű

¹⁵ A humán hírszerzés elméletéről és gyakorlatáról lásd bővebben: DRUSZA Tamás–KÁROLY László–LAUFER Balázs–REGÉNYI Kund, *Információszerzés kapcsolati forrásai*, szerk. REGÉNYI Kund, Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2019. https://nkerepo.unke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14284/Informacioszerzes_kapcsolati_forrasai_2019.pdf;jsessionid=772D006A9C5E020494B69BFE74E3FD33?sequence=1, letöltés ideje: 2023. április 13.

veteránegyesülete, a pártpolitikában is élénk részt vállaló, és a kormányzattal sem mindenben egyetértő Ébredő Magyarok Egyesülete¹⁶ és az eredetileg is katonatiszti érdekvédelmi szövetségként alapított Magyar Országos Véderő Egylet.¹⁷

¹⁶ Az Ébredő Magyarok Egyesülete az első világháború és a forradalmak utáni Magyarország legbefolyásosabb nacionalista társadalmi egyesülete volt, mely az 1920-as évek elején saját segédrendőri milíciákat, karhatalmi alakulatokat és titkosszolgálati jellegű, kvázi-állami/mélyállami hírszerző apparátust tartott fenn, és határozottan befolyásolta a pártpolitikát is. Tagjai számos hírhedt, antiszemita és irredenta indíttatású bűncselekményt, kisebb-nagyobb terrorcselekményt követtek el. Az 1920-as években lényegében a fegyverkezési korlátozások alatt álló haderő rejtett kiegészítő alakulataként funkcionált. Alapítói és vezetőségi tagjai között számos politikust és befolyásos katonatisztet találunk, pl. Prónay Pált, Héjjas Ivánt, vagy Gömbös Gyula későbbi miniszterelnököt. Működése csúcspontján tagsága több százezresre volt tehető, elnökei az 1920-as évek elején Szmracsányi György, Eckhardt Tibor és Buday Dezső nemzetgyűlési képviselők voltak. Jelentősége 1923 után, a kormánypártból kiváló Magyar Nemzeti Függetlenségi Párt (Fajvédő Párt) megjelenésével fokozatosan, majd komolyan az 1930-as években létrejövő, részben az egyesület tagjaiból szerveződő, nyugati mintájú magyar fasiszta és nemzetiszocialista pártok megalakulásával csökkent, ezzel együtt egészen 1945-ig működött. Történetének első éveiről lásd: ZINNER Tibor, *Az ébredők fénykora, 1919–1923*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989.

¹⁷ A Magyar Országos Véderő Egylet 1918 novemberében, félkatonai ellenforradalmi egyesületként alakult, és fokozatosan vált a Horthy-rendszer a rendszer egyik legnagyobb tömegbázisú szervezetévé, tagsága nagy részét katonák és volt katonák adták. Egyik alapítója Gömbös Gyula későbbi miniszterelnök volt. Az 1920-as években lényegében a fegyverkezési korlátozások alatt álló haderő rejtett kiegészítő alakulataként funkcionált. Az 1920-as években az Ébredő Magyarok Egyesületével együtt korszak egyik meghatározó antiszemita-revizionista egyesülete, a vezetésben az 1930-as évek második felétől kezdve a nyilaskeresztesek és más szélsőjobboldali pártok képviselői kerültek többségbe 1942-től vezetősége a magyar szélsőjobboldali szervezetek összefogására mozgósított, tagjai pedig nagy arányban léptek be a Nyilaskeresztes Párt milíciájába is. 1944 elején 144 fiókegysülettel rendelkezett, melyek egyenként átlagosan 200 tagot számláltak. Csaknem mindegyikhez tartoztak fiatalokat tömörítő lövészkлубok is. A német megszállás után belügyminiszteri rendelettel a kisebb szélsőjobboldali félkatonai jellegű

Ugyanakkor az egyik ilyen milicista szervezet, pontosabban ezek valamiféle állami irányítás alatt álló csúcsszerve volt az 1920-as években egy sajátos, titkosszolgálati jellegű, titokban működő katonai szervezet, a Kettőskereszt Vérszövetség, mely egyébként az Ébredő Magyarok Egyesületével és a Magyar Országos Véderő Egylettel is nagyon szoros kapcsolatban állt. A szervezet tagjainak igen nagy része irredenta nézeteket valló, határon túlra került magyar területekről származó első világháborús veterán volt, elsősorban volt katonák és rendvédelmi alkalmazottak. A titkos katonai szervezet részben valószínűleg a Honvédelmi Minisztérium, azon belül a Vezérkar, részben valószínűleg a Külügyminisztérium, később pedig részben formálisan a Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozott, és alkalmazható volt többek között a hivatalos magyar külpolitikai irányvonalba nem illeszthető feladatok (pl. a nyugat-magyarországi felkelés, illetve a kisantant államokban szabotázs- és propagandaakciók) végrehajtására. Minden valószínűség szerint 1919 őszén jött létre az ellenforradalom védelmére, a kommunista és más baloldali erők elleni harcra; a trianoni békeszerződés hatályba lépése után, 1920 körül pedig a céljai kiegészültek a megcsonkított ország területi integritásának helyreállításával. A szervezet parancsnoka

egyesületeket is a MOVE-be olvasztották. Az egyesület töredékesen fennmaradt iratanyaga kutatható a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában: HU-MNL-OL-P 1360. Történetéről lásd: DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

¹⁷ HU-MNL-OL-K 64-1922-20-1920/263.

Siménfalvy Tihamér¹⁸ ezredes (1878–1929), 1926-tól tábornok volt, aki az 1920-as évek elején külföldi szélsőjobboldali katonai szervezetekkel, különösen az osztrák és a német nacionalista *Freikorps* és *Heimwehr* mozgalmakkal is élénken kereste a kapcsolatot a megcsönkített ország területi revíziójának elérése érdekében. A szervezet vidéki alakulatainak vezetője Makkay/Makay/Makai Imre százados volt – neve több írásmóddal előfordul a forrásokban –,¹⁹ aki már 1920-ban a Fővezérség, az alakulófélben lévő új magyar haderő vezetőtestületének a hírszerzési referense volt, és többek között magával Bethlen Istvánnal, a későbbi

¹⁸ Vö. SERFŐZŐ Lajos, A titkos társaságok és a róluk folytatott parlamenti viták 1922–1924-ben, Párttörténeti Közlemények, 1976/3, 79–80. Siménfalvy Tihamér ezredes, később tábornok leginkább a Vitézi Rend egyik törzskapitányaként ismert, titkosszolgálati tevékenységéről jóval kevesebb forrás maradt fenn. Az általa vezetett titkosszolgálati szerv megfigyelte többek között az emigrációba távozott Károlyi Mihályt is. Vö. Siménfalvy Tihamér vszkt. ezredes felterjesztése a Kormányzó Katonai Irodájához Károlyi Mihály szabadkai tartózkodásáról, Budapest, 1924. október 1., in Megfigyelés alatt. Dokumentumok a horthysta titkosrendőrség működéséről 1920–1944, forráskiad. BERÁNNÉ NEMES Éva, HOLLÓS Ervin, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977, 100–101. Az irat ma is fellelhető a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában. Jelzete: HU-MNL-OL-K 149-1924-1-2042.

¹⁹ Makkay Imre vezető szerepe a KKVSZ-ben igazolható a Kováts testvérek és társaik büntetőügyében hozott ítéletből. A per irataiból egy bűncselekménynek látszó, valójában fedett katonai titkosszolgálati akció narratívája bontakozik ki. Lásd: HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. Kováts Tivadar és társai büntetőpere. Továbbá lásd: VARGYAI Gyula, *A biatorbágyi merénylet. Merénylet a merénylet ellen*, Budapest, Hadtörténelmi Levéltár – Paktum Nyomdaipari Társaság, 2002. Prónay Pál, aki az irredenta katonai alakulatok, többek között a Kettőskereszt Vérszövetség megszervezésének szerepét is magának vindikálja, ugyancsak azt írja emlékirataiban, hogy Makkay Imre tüzér százados ebben vezető szerepet játszott az ő irányítása alatt. PRÓNAY, *A határban a halál kaszája*, 162–163.

miniszterelnökkel is szoros kapcsolatban állt.²⁰ Továbbá vezető szerepet töltöttek be szervezetben a fehérterror²¹ olyan hírhedt alakjai, mint Héjjas István tartalékos főhadnagy, Prónay Pál alezredes és Ostenburg-Morawek Gyula őrnagy, a hírhedt különítményparancsnokok, a későbbi miniszterelnök és a korszak befolyásos radikális jobboldali politikusa, Gömbös Gyula vezérkari százados, illetve Endre László,²² Zadravecz István tábori püspök, Klebelsberg Kuno belügy-, majd közoktatási miniszter, Habsburg Albrecht főherceg, Görgey György ezredes, Csörgey Károly tábornok, valamint egy bizonyos (vitéz Sassy) Szabó József ezredes.²³ A Kettőskereszt Vérszövetség megalakulását a Szegeden szerveződő ellenkormány Horthy Miklós vezette fegyveres erejéhez, a Nemzeti Hadsereghez és a fővezér²⁴ közvetlen

²⁰ HU-HL-VKF 1920. II. csop. 33. doboz. Az összműködés biztosítása céljából a Nyilvántartó Iroda által összehívott értekezlet jegyzőkönyve, 1920. szeptember 28. Az iratra Pócs Nándor hívta fel a figyelmemet, amit ezúton is köszönök.

²¹ A fehérterrorról lásd részletesebben például Bódók Gergely hiánypótló PhD-értekezését: BÖDÖK, *Vörös- és fehérterror Magyarországon, 1919–1921*.

²² Endre László saját bevallása szerint is tagja volt az ÉME-nek, a MOVE-nak, az Etelközi Szövetségnek és a KKV SZ-nek is, noha vezető szerepét a radikális jobboldali szervezetekben népbírói büntetőperében tagadta. Vö. *Az Endre-Baky-Jaross-per*, forráskiad KARSAI László, MOLNÁR Judit, Budapest, Cserépfalvi Kiadó, 1994, 25.

²³ Endre László a népbírói előtt azt vallotta, hogy míg az EX-ben az államigazgatás magas rangú tisztviselői tömörültek, a KKV SZ-nek leginkább katonák voltak a tagjai. Ő nevezte meg a vezetőségi tagok között (vitéz Sassy) Szabó József ezredesét is. *Az Endre-Baky-Jaross-per*, 25.

²⁴ Pölöskei Ferenc egyenesen azt írta, hogy nem csupán a tisztí különítmények, de az Ébredő Magyarok Egyesülete, a Magyar Országos Véderő Egylet és a Kettőskereszt Vérszövetség fegyveres, paramilitáris alakulatai már 1919-ben a Nemzeti Hadsereg és annak fővezére, Horthy Miklós közvetlen irányítása alatt álltak. Habár kétségtelenül voltak átfedések az irredenta egyesületek tagsága és a Nemzeti Hadsereg személyi állománya között, illetve a szegedi ellenforradalmi

környezetéhez szokás kötni,²⁵ alapításában pedig olyan, később befolyásos katonatisztek és politikusok vettek részt, akiknek egy részétől a Tanácsköztársaság bukása utáni időkben nem állt messze a katonai diktatúra bevezetésének gondolata.²⁶ Az elképzelésre e bizonytalan időkben Horthy Miklós, Magyarország nem sokkal később megválasztott régens államfője is hajlott, és csak fokozatosan, az antant és Bethlen István mérsékeltebb környezetének nyomására mondott le a hadsereg által vezetett állam gondolatáról, és tért vissza az alkotmányos, parlamentáris keretekhez.²⁷

A Kettőskereszt Vérszövetség és talán közvetve, vele együtt egyéb titkos irreguláris katonai alakulatok parancsnoka Siménfalvy Tihamér ezredes, később tábornok, első világháborús hős, a Székely Hadosztály egykori vezérkari főnöke Horthy Miklós kormányzó legfelsőbb katonai körének befolyásos tagja volt. Pócs Nándor *Várjúsereg* című, a

kormány éppen a Kettőskereszt Vérszövetség égisze alatt igyekezett a különböző fegyveres csoportokat egységes irányítás alá vonni, az antibolsevizmus eszméje pedig szinte minden ekkoriban működő fegyveres formációt összekötött, ez így igen erős leegyszerűsítés. A kormányzat az irreguláris katonai szervezeteket csak korlátozottan tudta ellenőrizni. Vö. PÖLÖSKEI Ferenc, *Hungary After Two Revolutions 1919–1922*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980, 15.

²⁵ Erről többek között Mester Miklós (1906–1989) történész és politikus, aki a Horthy-korszakban maga is számos titkos társaság tagja volt, számol be egy vele időskorában készült interjúbán: OSZK 1956-os Intézet OHA–45. sz. 53. Mester Miklós-interjú. Készítette Gyurgyák János és Varga Tamás 1986-ban. A memoárt – miután az Intézetet megszüntették – a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár őrzi napjainkban. Idézi: SZEKÉR Nóra, *A Magyar Közösség története*, PhD-értekezés, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Doktori Iskola, 2009, 75.

²⁶ TURBUCZ Dávid, Horthy Miklós világképe és gondolkodásmódja az első világháborút követően, in *Trianon után. Politikai gondolkodás és történetírás*, 167–186.

²⁷ TURBUCZ Dávid, *Horthy Miklós*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2011, 66–92.

két világháború közötti „mélyállam”-ot, eddig szinte ismeretlen, kvázi állami, titkosszolgálati jellegű (fél)katonai szervezeteket, illetve a magyar állammal való ellentmondásos viszonyukat bemutató, kiváló monográfiájában így ír a mára szinte elfeledett, az 1920-as években mégis igen fontos szerepet játszó katonai titkosszolgálati vezetőről:

„Jóllehet Gömbös szerette magát a KKV SZ valódi irányítójaként feltüntetni, a gyakorlati ügyeket minden bizonnyal a Bethlenhez húzó Siménfalvy Tihamér ezredes intézte.²⁸ Pozícióját azután foglalta el, hogy 1919 áprilisáig Kratochvil Károly és a Székely Hadosztály vezérkari főnökeként szolgált. Az ekkor szerzett tapasztalatai, kapcsolatai – és az a tény, hogy Kratochvillal ellentétben a kapituláció után nem Erdélybe, hanem Szegedre sietett – csakhamar magasabb polcokra segítették. Bizalmi állását jelzi, hogy már 1920 decemberében a Vitéz Szék tagjává, majd annak törzskapitányává nevezték ki,²⁹ sőt egyes ceremóniális alkalmakkor Horthy személyes képviselőjeként jelent meg. Érdekesség, hogy egy korai vitézavatáson segédtsíztjével, Szügyi Zoltán főhadnaggyal mutatkozott, akit majd 1944-ben a kiugrás katonai előkészítése érdekében felállított, elit ejtőernyős alakulat, a Szent László Hadosztály parancsnokává nevezték ki.³⁰ Siménfalvy megszolgált a bizalmat. A külföldre menekült Károlyi Mihályt és Prónay Pál segítségével, egy Bécsben felállított expozitúrán keresztül az egész (szélső)baloldali emigrációt figyeltette. A IV. Károly második visszatérését megakadályozó budaörsi csatához (1921. október 23.) a

²⁸ Siménfalvy Tihamér és gróf Bethlen István kapcsolatáról lásd HU-ÁBTL 4.1. A-738. Prónay Pál naplója 1918-1921, III. kötet. 370.

²⁹ A vitézi szék tagjai. *Új Barázda*, 1920. december 15. 2.

³⁰ A szegedi vitézek beiktatása. *Szegedi Napló*, 1921. október 3. 1. Szügyi Zoltánról bővebben: SZEKER Nóra, Titkos társaság. A Magyar Testvéri Közösség története, Budapest, Jaffa Kiadó, 2017, 18–22.

KKVSZ alakulatait egy külön ilyen esetekre kidolgozott riadórendszerrel hívatta össze és a királyt is ő tartóztatta le. Őrizte, de nem gyűlölte: állítólag a tatai Eszterházy-kastélyban fogva tartott Károlyt az őrzésével megbízott Kőváry Ottó-féle különítmény ki akarta végezni, amit csak Siménfalvy fellépése akadályozott meg. Továbbá az 1925-ös frankhamisítási botrány kirobbanása után Siménfalvy sokat tett azért, hogy Horthyról és a kormányról néhány megbízott strómanra terelődjön a gyanú.³¹ Tehát az igazi bennfentesek közé tartozott, erre utalnak Zadravecz István, az ellenforradalom tábori püspökének visszaemlékezései is. Eszerint a KKV SZ főparancsnoka Héjjas Iván, Gömbös Gyula, Perényi Zsigmond stb. mellett tagja volt az EX³² állandó „irredenta bizottság”-ának. A Fővezérség Nyilvántartó Irodáján dolgozó Siménfalvy már 1919 őszétől az elcsatolt részekben mozgolódó irredenta csoportok egyik irányítója volt, s támogatta, hogy a különböző katonai és a külügyi szervek a nagyobb hatékonyság érdekében szorosabb együttműködést alakítsanak ki a kisantantellenes hírszerzés frontjain.”³³

Siménfalvy Tihamér ezredes és titkos katonai szervezete tevékenységéről többek között Borsi-Kálmán Béla, a magyar–román–francia kapcsolatok egyik legjelentékenyebb magyar

³¹ WINDISCH-GRAETZ Lajos, *Hősök és csirkefogók. Megélt világtörténelem 1899–1964*, Budapest, Szépművészeti Könyvek, Budapest, 2019, 175–235.

³² EX = Etelközi Szövetség, a Horthy-korszak kormányközeli-kormánypárti, a szabadkőművességhoz hasonló, annak nacionalista változataként funkcionáló titkos társasága, lényegében a politikai és katonai elit, a kormányzat informális érdekegyeztető fóruma. Történetéről lásd: FODOR Miklós Zoltán, *Az Etelközi Szövetség története*, in *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*, 2007 (XXXI.), Salgótarján, 2008, 118–156.

³³ PÓCS Nándor, *Varjúsereg. Kovács Tivadar és a magyar fajvédelem láthatatlan útjai*, Budapest–Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára–Kronosz Kiadó, 2022.

kutatójának 2006-ban akadémiai doktori értekezéséként megvédett, a Bánság, és szűkebb értelemben Temesvár mintegy kétszázéves történelmét feldolgozó monográfiája, amely a közelmúltban immár harmadik, jelentősen bővített kiadásban látta meg a napvilágot, és igen érdekes adatokat közöl.³⁴ A kiváló és szokatlanul összetett szakkönyv kiindulópontja egy mára nagyjából feledésbe merült, ám a maga korában nagy visszhangot kiváltó, nemzetpolitikai jelentőségű esemény, az úgynevezett temesvári levente-per. Az első világháború után, 1919-ban Temesvárt és a Bánságot megszállta a Román Királyi Haderő, temesvári fiatalok egy csoportja pedig kétségbeesésükben, hazafias érzelmektől hajtva *Levente Szövetség* néven magyar ellenállási mozgalmat szerveztek. Bár a terület hovatartozása nemzetközi jogi értelemben még egyáltalán nem volt tisztázott, és a trianoni békeszerződést is csak később írták alá, és Magyarország új államhatárait a Nagy Háborút lezáró békekonferencia még korántsem jelölte ki, a román hatóságok mégis a román állam elleni összeesküvéssel, lázadással vádolták a lelepleződött leventéket, akik ráadásul, noha többnyire polgári személyek voltak, abszurd módon katonai bíróság előtt feleltek a szervezkedésért. A fiatalok elsőfokon kiemelkedően súlyos büntetésekben részesültek, és csak pár évvel később, román–magyar fogolycseré-egyezmények keretében sikerült nagy részüket kimenteni a fogságából. Bár a román hatóságok által meglehetősen felnagyított első romániai magyar „irredenta per” hajlott afelé, amit manapság *konceptuális pernek* szokás

³⁴ BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-per” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, Budapest, Kortárs Kiadó, 2020.

nevezni, a román állam pedig a szervezkedés komolyságát szándékoltan túlbecsülte és aránytalanul szigorú büntetésekkel sújtotta a vádlottakat, annyit mindenképpen érdemes kiemelnünk, hogy a magyar katonai hírszerzés valóban érintett volt a Levente-szervezkedésben. A Levente-szervezkedés tagjai ugyanis egyértelműen kapcsolatban álltak a Horthy Miklós későbbi kormányzó vezette Nemzeti Hadsereg hírszerző szerveivel. Azt például a Borsi-Kálmán Béla által feldolgozott levéltári források egyértelműen tanúsítják, hogy egy Mike József nevű, hírszerző szolgálatot ellátó magyar főhadnagy ekkoriban a Bánságban tevékenykedett, és a román megszállás ellen szervezkedő magyar ellenállókkal is szoros kapcsolatban állt. Az ügy háttérben felsejlik Siménfalvy Tihamér vezérkari ezredes, a Horthy-korszak mára kevésbé ismert titkosszolgálati vezetője is. Érdekes adat egyébként, hogy Siménfalvy ezredes számos fennmaradt iraton „igazgató”-i címmel szerepel, holott a Honvédelmi Minisztériumban és a Honvéd Vezérkarban ez a cím nem volt igazán használatos – a minisztérium főcsoportokra, illetve osztályokra tagozódott, így többnyire főcsoportfőnöki, osztályvezetői és alosztályvezetői beosztások voltak használatban. Siménfalvy Tihamér ezredes viszont többnyire nem osztályvezetői, hanem rendfokozata mellett igazgatói címmel szerepel a forrásokban. Annyi mára világos, hogy igazgatóként az egyszerűen a Titkos Szervezet névre keresztelt, tárcaközi irányítás alatt álló, irredenta célú katonai titkosszolgálati szervet, illetve a Kettőskereszt Vérszövetség névre hallgató titkos irreguláris katonai szervezetet vezette, ám hogy a katonai hierarchiában egészen pontosan hol foglalt helyet, és milyen alá- és fölé-, esetleg

mellérendeltségi viszonyban volt a Stojakovics Döme ezredes által vezetett Nyilvántartó Irodával (katonai hírszerzéssel és elhárítással, a Vezérkar 2. osztályával), az nem egészen egyértelmű. A rendelkezésre álló adatok közvetve Siménfalvy Tihamér ezredes bizonyos fokú „katonai hierarchián kívüliségéről”, illetve leginkább a Nyilvántartó Irodával, később 2-vkf. osztállyal való mellérendelt viszonyáról tanúskodnak.³⁵ A kémfőnök tehát igen nagy önállósággal bírt, és alighanem elsősorban a honvédelmi miniszternek, a miniszterelnöknek és a kormányzónak tartozott számadással.

Ujszászy István tábornok, a katonai titkosszolgálat és a későbbi állambiztonsági csúcsszerv, az Államvédelmi Központ vezetőjének az ÁVH fogságában, 1948-ban írott feljegyzései között is találhatunk egy igen érdekes dokumentumot, amely a Siménfalvy Tihamér irányítása alatt álló titkos katonai szerv történetét örökíti meg. E dokumentum tanúsága szerint az 1920-as években a haderőn belül félig-meddig illegalitásban, de természetesen a kormány tudtával és beleegyezésével valóban működött egy – elsősorban irredenta indíttatású – titkos, „kifelé” lényegében nem létező, külföldi akciókat kidolgozó és kivitelező, titkosszolgálati jellegű csoport, amelynek a vezetője ugyancsak Siménfalvy ezredes, később pedig (Siménfalvy 1929-es hirtelen halála után) Papp Dezső alezredes volt. A Siménfalvy-csoport a Várban, a Külügyminisztérium épületében, pontosabban annak pincéjében működött, tevékenysége elsősorban a kisantant államokra terjedt ki, középtávú célja pedig a magyarlakta területek esetleges

³⁵ BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-pör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, 111–123.

visszafoglalásának előkészítése volt.³⁶ A Siménfalvy Tihamér vezette, a Külügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium közös irányítása alatt álló, titkosszolgálati jellegű, teljes titokban működő katonai szervezet létrehozásáról egyébként 1920-ból egy igen rövid, levéltári őrizetben fennmaradt feljegyzés is beszámol:

„Megállapodás az elszakadt részeken folytatandó irredenta szervezéséről: Az irredenta legfelsőbb vezetésére egy a kormány ingerenciája³⁷ alatt álló titkos szerv létesítetik egy polgári és egy katonai egyén vezetése alatt. Ezen szerv politikai kérdésekben a külügyminisztérium, katonai kérdésekben a katonai vezetőségtől kapja az általános irányelvekre vonatkozó utasításait, úgy azonban, hogy politikai tekintetben a nemzeti kisebbségek miniszterével egyetértően jár el. Ezen központi titkos szerv végrehajtó orgánumaiként társadalmi szervezetek (ligák) létesítendőek külön-külön az egyes nemzetiségi csoportok részére. Anyagi támogatás az irredenta céljaira a kormány illetőleg egyes reszortok részéről kizárólag a központi titkos szerv útján folyósíthatók.”³⁸

³⁶ UJSZÁSZY István, *Vallomások a holtak házából. Ujszászy István vezérőrnagynak, a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjének az AVH fogságában írott feljegyzései*, forráskiad. HARASZTI György, KOVÁCS Zoltán András, SZITA Szabolcs, Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Corvina Kiadó, 2007, 356–359.

³⁷ Az ingerencia itt – nem egészen pontosan – befolyást, irányítást jelent.

³⁸ HU-MNL-OL-MOL-K 64.1920-2-60. Cím és aláírás nélkül, 1920. 04. 06. Idézi: ANGYAL Béla, *Érdekvédelem és önszerveződés. Fejezetek a csehszlovákiai magyar pártpolitika történetéből*, Dunaszerdahely, Fórum Intézet–Lilium Aurum Kiadó, 2002, 50. A felvidéken működő magyar titkosszolgálati sejtek tevékenysége kapcsán ugyanerre az iratra hivatkozik jóval korábban BOROS Ferenc is: BOROS Ferenc, *Magyar–csehszlovák kapcsolatok 1918–1921-ben*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970, 231.

Erre a fajta katonai tevékenységre a kelet-európai hadtörténeti és hadelméleti terminológiában általában a *diverzió* kifejezés használatos.³⁹ A diverzió amúgy katonai értelemben leginkább elterelő hadművelet, amely jellemzően kisebb, reguláris vagy irreguláris fegyveres csoportok tevékenységét jelenti a front mögötti ellenséges területeken, illetve az ellenfél hátsószágában azzal a céllal, hogy zavarják az ellenség háborús tevékenységét. Egymással feszült viszonyban álló államok között – Magyarország és a kisantant államok viszonya pedig a trianoni békediktátum aláírása utáni időkben érthetően ilyen volt – azonban békeidőben is elképzelhető. A diverziós tevékenységnek több célja lehet: az ellenfél hadvezetésének bénítása, gyengítése, a hadsereg ellátásnak akadályozása, illetve a katonák és a polgári lakosság nyugalmának megzavarása, félelem és elégedetlenség keltése. A diverziós tevékenységet végző, általában különlegesen kiképzett katonai személy elnevezése a diverzáns. Amíg a diverzió kifejezés elsősorban a szovjet-orosz és kelet-európai hadászati szakirodalomban terjedt el, általában negatív konnotációval, addig a nyugati, főként angolszász katonai szakirodalom ugyanerre a tevékenységre leginkább a *különleges hadművelet* (*special operation*) vagy *fekete* (értsd: a hivatalos politikába nem illeszkedő, a nyilvánosság előtt be nem bevallott) *hadművelet* (*black operation*), illetve a *szubverzió* (felforgatás) kifejezéseket használja – sokkal pozitívabb, de

³⁹ Lásd: KÖSZEGVÁRI Tibor, *Diverzió*, Zrínyi Katonai Kiadó, 1984.

legalábbis semlegesebb kontextusban, mivel a katonai szakma szükségszerű részének tekinti az ilyen tevékenységet.⁴⁰

Nándori Pál marxista jogtörténész 1972-es monográfiájában az 1934-es, I. Sándor jugoszláv király és Louis Barthou francia külügyminiszter halálával végződő marseille-i merénylet nemzetközi jogi vonatkozásait vizsgálta. (A merényletet egyébként horvát és macedón nacionalisták követték el, és a terroristákat részben a magyar katonai titkosszolgálat képezhette ki.) Művében maga is leírja, hogy a Siménfalvy-csoport/Titkos Szervezet lényegében azonos volt a Kettőskereszt Vérszövetséggel.⁴¹ Gyanítható, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség leginkább a titkos katonai szervezet ügynökhálózatát, társadalmi úton beszerezett veterán tagjait jelentette, amely néven ők ismerték a szervezetet, úgymond „kifelé”. Nándori a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában, a Külügyminisztérium iratai között a mai napig bárki számára elérhető forrásokat tárt fel, és ezek alapján állítja, hogy a szervezet a kezdetektől fogva kormányzati irányítás alatt állt, és nem egy önszerveződő paramilitáris titkos szervezet, hanem állami szerv, titkos katonai alakulat, titkosszolgálati szervezet volt, mégpedig annak is viszonylag professzionális. Az iratokból kitűnik, hogy a szervezet elsődleges célja valóban a kisantant államok elleni diverzánsakciók kivitelezése volt, középtávon pedig a magyarlakta területeken zavargásokat akart kirobbantani és a területi revíziót előkészíteni. Egy 1921-es keltezésű titkos

⁴⁰ Vö. David THOMAS, The Importance of Commando Operations in Modern Warfare 1939–82, *Journal of Contemporary History*, 1983/4, 689–717.

⁴¹ NÁNDORI Pál, *A marseilles-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, passim.

külügyminisztériumi előterjesztés szerint a szerv katonai parancsnoka csakugyan Siménfalvy Tihamér ezredes, politikai vezetője pedig Kánya Kálmán⁴² diplomata, külügyminiszter-helyettes, későbbi külügyminiszter volt. Ő volt egyben a Felvidéki Comité nevű, csehszlovákiai magyar revizionista szervezet vezetője, amely ugyancsak titkosszolgálati jellegű szerv volt. A titkos irreguláris katonai alakulatok diverziós tevékenysége valóban elsősorban Csehszlovákia, Románia, illetve kiemelten a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság (1929-től Jugoszlávia) ellen irányult.⁴³

A magyar királyi külügyminiszter (ekkoriban egy ideig a miniszterelnökséggel párhuzamosan Teleki Pál töltötte be ezt a tárcát is) számára készült egy másik titkos előterjesztés is, amely mély részletekbe menően ecseteli a határon túl elkövetendő diverziós cselekmények hogyanját, afféle útmutatóként is szolgálva a majdani diverzánsoknak, különleges műveleteket végrehajtó katonáknak. Az irat többek között kiemeli, hogy a diverziós cselekményeket úgy kell végrehajtani, hogy azok a határon túli magyarság élet- és vagyonbiztonságát lehetőleg ne veszélyeztessék. Felmerül benne csehszlovák, szerb és román nacionalista politikusok és rendőri vezetők elleni merényletek lehetősége is. Az előterjesztés azt is megállapítja, hogy a diverziós cselekmények végrehajtásához a komoly emberi erőforrások mellett megfelelő anyagi erőforrások is szükségesek, illetve a diverzáns ügynököket szükséges a megfelelő eszközökkel

⁴² Kánya Kálmán pályájáról lásd bővebben: TÓTH Imre, *Egy polgári arisztokrata. Kánya Kálmán (1869–1945)*, Pécs, Kronosz Kiadó, 2016.

⁴³ HU-MNL-OL-K 64-1920-41-515. Előterjesztés a külügyminiszter részére az elcsatolt területeken megvalósítandó diverziós és terrorcselekményekről, 1920. Idézi: NÁNDORI, *A marseille-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, 24–25, 88.

(lőfegyver, robbanóanyag, mérge) felszerelni, felfegyverezni. Az irat számol az elcsatolt területeken élő magyarok elleni állami retorzió lehetőségével is, ezért szerzője azt javasolja, hogy amennyiben lehetséges, a végrehajtók a gyanút tereljék a helyi (nem magyar) nacionalista és/vagy kommunista mozgalmakra, illetve a cselekményeket végrehajtó ügynökök lelepleződésük esetén mindenképpen ilyen szervezetek tagjainak vallják magukat, a magyar állammal való kapcsolatukat pedig feltétlenül tagadják le. A diverziós cselekmények végrehajtásához szükségesnek tűnt, hogy helyi, határon túli magyar, vagy legalábbis a magyar irredentizmus eszméjével szimpatizáló személyeket is beszervezzenek. A diverziós akciók végrehajtása pedig különleges katonai kiképzettséget igényel, így csak olyan személyt javasoltak ilyen vállalkozás megvalósítására, aki előzőleg különleges kiképzésben részesült. Az irat azt is felveti, hogy szükség esetén a megvesztegetés eszközével is élni kell, és pénzügyi úton olyan személyeket is be kell szervezni, akik elvi alapon nem járulnának hozzá a titkosszolgálati műveletek sikeréhez.⁴⁴

A magas szintű, különleges hadműveleti és titkosszolgálati jellegű képzettségről tanúbizonyságot tevő előterjesztést – a titkosszolgálati munka egyébként éppen ebben a korszakban kezdett professzionalizálódni, és önálló, a rendvédelemtől és a honvédelemtől elkülönülő szakmává válni Magyarországon is – szerzője ugyan nem látta el a

⁴⁴ Az iratot korábban tudományos ismeretterjesztő cikk keretében közzétette Kántás Balázs. Lásd: KÁNTÁS Balázs, *Revizionista diverzió a kisantant államokban. Egy titkos külügyminisztériumi előterjesztés*, Cikk a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára honlapjának „A hét dokumentuma” rovatában, 2020. 06. 29. https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/revizionista_diverzio_a_kisantant_allamokban

kézi jegyével és pontos keltezéssel, ám okkal feltételezhetjük mögötte akár Siménfalvy Tihamér ezredes, a haderő fedésben működő, titkosszolgálati feladatokat ellátó egységének parancsnokát.

1920-ból a Honvédelmi Minisztérium iratai között is fennmaradt egy jegyzőkönyv, amely egy olyan értekezletet dokumentál, amelyen a honvédelmi és a külügyi tárca, illetve a miniszterelnök hivatalának képviselői voltak jelen, témája pedig nem volt más, mint az ez idő tájt láthatólag szétagoltan működő, elsősorban irredenta rendeltetésű, a környező államokban tevékenykedő diverziós jellegű titkosszolgálati szervezetek működésének összehangolása. A Horthy-korszak első éveinek magyar titkosszolgálati struktúrája teljes egészében még nem feltárt téma, annyi azonban bizonyos, hogy a magyar kormányzat ez idő tájt számos, egymástól szinte függetlenül működő, részben katonai, részben polgári jellegű titkosszolgálati alakulatot működtetett, amelyek különböző fedőszerveket tartottak fenn, a legtöbbször polgári egyesületek formájában. A Honvédelmi Minisztérium, a Külügyminisztérium és a Miniszterelnökség is működtetett ilyen szervezeteket Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia területén, a közöttük való információcsere és egyeztetés pedig mindenképpen kívánatos lett volna. A szálak végül Siménfalvy Tihamér ezredes, a Honvédelmi Minisztérium látszólag önálló titkosszolgálati entitásként funkcionáló, kifelé nem létező, több néven is ismert szerve vezetőjének kezében futottak össze, ugyanis a vezérkar főnöke neki továbbította a

különböző hírszerző szervek vezetőinek egyeztetéséről készült dokumentumot.⁴⁵

Ami a magyar titkos irreguláris katonai alakulatok személyi állományát, egyes tagjait, többnyire veteránokból társadalmi úton beszervezett ügynökeikről, a magyar katonai titkosszolgálatok konkrét működése nem változott nagyon sokat a dualizmus időszakához képest, bár természetesen valamilyen szinten figyelembe vette a kor sajátosságait, kihívásait, változásait. Következő bekezdéseinket az 1872-es, a jelen forráskiadvány egyik szerzőjének társszerzőségében közzétett felderítő szolgálati utasítás⁴⁶ egyik bevezető tanulmányából⁴⁷ idézzük, ám kisebb módosításokkal ezek az állítások állnak az 1920-as évek magyar diverziós célú katonai szerveinek ügynökeire is. A kérdéskör egyébként jól mutatja a klasszikus nyugat-európai és a szovjet hírszerző iskola közti különbségeket. Míg az előbbiben az információ és az abból építkező értékelő-elemző-tájékoztató munka az elsődleges, az utóbbi kiemelt figyelmet szentel az ügynökké tevésnek, az ügynök vezetésének, ellenőrzésének, foglalkoztatásának,

⁴⁵ HU-HL- VKF-1920. II. csop. 33. doboz. 22490/ált. A M. Kir. Vezérkar Főnöke Nyilvántartó iroda átírata Siménfalvy Tihámér ezredesnek, 1920. szeptember 8. Köszönet illeti Pócs Nándort, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára kutató levéltárosát, hogy felhívta a figyelmünket e fontos dokumentumra.

⁴⁶ *Felderítő-szolgálati utasítás, 1872 – Anleitung zum Kundschaftsdienste, 1872*, forráskiad. BODA József–PARÁDI József–REGÉNYI Kund, Budapest, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság–Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014.

⁴⁷ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, in *Felderítő-szolgálati utasítás, 1872 – Anleitung zum Kundschaftsdienste, 1872*, forráskiad. BODA József–PARÁDI József–REGÉNYI Kund, Budapest, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság–Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014, 51–69.

felhasználásának. Ez a szemléletbeli különbség annyiban ragadható meg, hogy a hírigény-rendszer elemei és összetevői, a nyilvántartások megdöböntő, szinte már szőrszálhasogató pontossággal szerepelnek az 1872-es felderítő utasítás szövegében, ám a felderítő szolgálat ügynökeinek fogalmi meghatározását hiába keressük.⁴⁸ Annyi persze világos, hogy ügynökök lehetnek a haderő aktív tagjai is, akik állandó szolgálati feladataik mellett (pl. a tábori csendőrség/katonai rendészet tagjaiként), vagy azok alól mentesítve (quasi a felderítő szolgálatához vezényelve, majd onnan egy további országba, kapcsolattartási feladatokra kihelyezve) látják el ezt a szerepet. Az mindenképpen kíváncsú volt, hogy az ügynökök a katonai foglalkozási ágból kerüljenek ki, vagy legalább rendelkezzenek valamiféle katonai tapasztalattal.⁴⁹ Az első világháború után a magyar felnőtt férfi lakosság nagy része veterán volt, az irredentizmus pedig az elcsatolt területek miatt annyira áthatotta a társadalmat, hogy nem kellett különösebben egyes aktív és volt katonákat diverziós feladatok végrehajtására presszionálni. A dualizmus korában az ügynökök egyébként önként jelentkezés vagy átvétel révén kerültek kapcsolatba a felderítő szolgálattal: nincs adat arra vonatkozóan, hogy a szolgálat maga a saját kezdeményezésére hogyan kutatta fel, hogyan lépett kapcsolatba az arra alkalmas személyekkel. Az alkalmas személyek forrásaként az 1872-es felderítő utasítás tételesen megemlíti a diplomáciai szolgálatot és a rendőrséget, kitér a nők lehetőségeire és képességeire is. Az ügynökök motivációját a mű – a kétosztatú társadalomkép alkalmazásával – kissé leegyszerűsítve mutatja be, ami persze

⁴⁸ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 58.

⁴⁹ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

a modern pszichológia megszületése előtt nem különösebben meglepő... Az 1920-as évekre persze a rendszer finomodott valamennyit, de az 1872-es szolgálati utasítás szerint, míg a felsőbb osztályokból származók dicsvágyból és hazaszeretetből vállalták ezt a nehéz és félreismert szolgálatot, addig az alacsonyabb rétegekből származók esetében az anyagi szükségletek kielégítése lehetett a döntő. Természetesen ebből nem következett, hogy előbbieket nem kellett jól megfizetni (sőt, azt vagyonuk arányában, bőkezűen kellett megtenni), de az sem, hogy utóbbiakat nem kell elismerésben részesíteni. Abban pedig végképp nem volt különbség, hogy a felderítő szolgálatnak fel kellett készülnie az ügynökökkel a későbbiekben kialakuló (jog)vitákra, melyek elsősorban az anyagi és erkölcsi elismerés kérdéskörét érintik. Az ügynökök alkalmazásba vételének részét képezte azon ismeretek rögzítése és mérlegelése is, mely a személyükről a rendőrség rendelkezésére állt. (Későbbi korokban, így már a Horthy-korszakban is, ezt priorálásnak nevezték.) Az ügynök kiképzése – legalábbis az utasítás tanúsága szerint – döntően információs szempontból folyt. Az ügynökök gyakran fedőnevet, fedőidentitást használtak, fedőfoglalkozást űztek (elsősorban kereskedelmi természetűt – vegyük figyelembe, hogy a hírszerzők kedvenc fedőfoglalkozásai ma is többek között a kereskedő, diplomata és az újságíró...).⁵⁰ Rendszeresen előfordult, hogy az ezt igazoló okmányokat maguk szerezték be, ha ez nem sikerült, úgy erre a felderítő szolgálat vállalkozott. A kapcsolattartás legfőbb eszköze a levél volt. A levelezés (ideértve a postai táviratokkal történő kapcsolattartást is) fedőnéven, fedőcímre és/vagy közvetítő

⁵⁰ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

közbeiktatásával, előre egyeztetett, a fedőfoglalkozáshoz illő, első olvasásra ártalmatlan szövegek közlésével, vagy pedig vegytintával folyt. Személyes kapcsolattartásra, beszámoltatásra is sor került, ennek színhelye – meglepő módon – lehetett akár a felderítő szolgálat elhelyezési körlete is – ez mind a dualizmus korára, mind pedig a Horthy-korszak első éveire igaz volt. A kapcsolattartás, illetve az ismeretek rögzítése során ügyeltek a helyes metaadatokra, úgymint észlelés ideje, rögzítés ideje, észlelés forrása, észlelés és értékelés elkülönítése. Az ügynökök ellenőrzése a kapcsolattartásba építve folyt. Az információ megerősítése érdekében előfordult, hogy több ügynököt bíztak meg azonos útvonal bejárásával, azonos célok felderítésével, úgy, hogy azok nem tudtak egymásról. Az ügynök jellemére, személyiségére vonatkozó következtetések forrása az volt, hogy az mennyiben hajtott végre a kapott feladatot, mennyire volt őszinte vagy kreatív a kapott pénzüsszegek felhasználása során.⁵¹ Az ügynökök javadalmazása a dualizmus korszakában főként pénzben történt. A kiadásokat rendkívül precízen tartották nyilván, a kifizetések során törekedtek arra, hogy az lehetőleg két ember jelenlétében történjen. Az ügynök javadalmazása lényegében három elemből tevődött össze: útiköltség, napidíj és a küldetés teljes körű teljesítése esetén kilátásba helyezett jutalom. Ezek összegének meghatározása során az ügynök társadalmi állása és vagyona képezte az elbírálás alapját, s ehhez képest másodlagos jelleggel vették számításba a küldetés veszélyességét és időtartamát. A szolgálati utasításhoz csatolt minták tanulsága szerint előfordult, hogy a kilátásba helyezett

⁵¹ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

jutalmat nem, vagy nem teljes mértékben fizették ki – a feladat-végrehajtás minősége, az utasítások teljesítése és az elszámolás terén megmutatkozó kreativitás függvényében.⁵² A pénzeszközök felhasználása során is jelen volt a nagyvonalúság, a bőkezűség, mely nem jelentett egyéni nyereszkesedést, sem pedig parttalan pénzszerzést. Az ügynökök nyilvántartása során tudatosan szétválasztották az ügynök személyére, az általa használt fedőnevekre és címekre, a neki kiadott feladatokra és azok végrehajtására, a neki kifizetett pénzeszközökre vonatkozó adatokat a tényleges feladat-végrehajtás révén keletkezett ismeretektől. Az előbbieket ügynökönként elkülönítve tartották nyilván. Utóbbiakat úgy rögzítették, hogy valamennyi releváns információ egy helyen szerepeljen. Ebben is az értékelés szempontjai érvényesültek. Az ügynököket elsősorban felderítő utakra alkalmazták. Emellett a feladatuk lehetett még a közlemények továbbítása, illetve további ügynökök látókörbe hozása is.

A Kovács/Kováts testvérek tevékenysége és sajátos viszonyuk az állami szervekkel

A Kettőskereszt Vérszövetség titkos irreguláris katonai szervezet prominens tagjai voltak a Kovács/Kováts fivérek, Árpád, Kornél és Tivadar (családnevük írásmódja a forrásokban mindkét változatban előfordul), három katonaviselt, fiatal magánhivatalnok, első világháborús veterán. Kornél és Tivadar korábban, még a Tanácsköztársaság előtti és alatti években a budapesti rendőrség detektívjeiként is szolgáltak, később azonban –

⁵² REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 60.

közelebből nem ismert okból – elhagyták a rendészeti pályát, és mással kezdtek foglalkozni.⁵³ A három fivér a Kettőskereszt Vérszövetség alapítói és fő szervezői közé tartozhatott, és a KKVSZ (egyik) fedőszerve, a Nemzeti Múltunk Kulturális Egyesület alapítóit is bennük tisztelhetjük. E fiatalemberek egyszerre voltak radikális jobboldali milicisták, katonai hírszerzők/kémelhárítók, és talán dédelgettek puccsista és terrorista ambíciókat is.⁵⁴ Működésük az 1920-as évek egyik elfeledett, nagy eredményeket meg nem valósító, de kétségkívül érdekes és sok szempontból ambíciózus magyar titkosszolgálati akcióorozataként is értelmezhető. Ezt az értelmezési lehetőséget rendelkezésre álló, levéltári őrizetben fennmaradt igazságszolgáltatási iratok támasztják alá.

A Kovács fivérek a saját céljaik megvalósítása érdekében 1922–1923-ban létrehoztak a KKVSZ-en belül egy szűkebb körű alszervezetet, amely Bujdosó Kurucok néven nevezte magát.⁵⁵ Korábban tagjai voltak a Britannia Szállóban működő, egyébként elsősorban politikai rendészeti

⁵³ Kovács Kornél és Tivadar 1919 májusában, a rövid életű Tanácsköztársaság ideje alatt, még a budapesti rendőrség nyomozóiként állítólag részt vettek egy jobboldali, ellenforradalmi szervezkedésben is. Vö. [SZERZŐ NÉLKÜL], *Leleplezett ellenforradalmi összeesküvés Budapesten*, *Népszava*, 1919. május 10., 6.

⁵⁴ A jelen forráskiadványban közreadott titkosszolgálat-történeti dokumentumot Kántás Balázs, a forráskiadvány és a bevezető egyik szerzője korábban már közreadta, itt a közreadók új kontextusba helyezik, és a titkosszolgálat-történeti aspektust emelik ki. Lásd: KÁNTÁS Balázs, *Antibolszevizmus, irredentizmus, anitsemizmus, terrorizmus*, Budapest, OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár–Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, Budapest, 2021. <https://mek.oszk.hu/22500/22562/22562.pdf>, letöltés ideje: 2023. május 11.

⁵⁵ SERFŐZŐ, *A titkos társaságok és a róluk folytatott parlamenti viták 1922–1924-ben*, 79.

tevékenységet végző katonatiszti különítménynek, és valószínűleg részt vettek többek között az 1921-es, irredenta indíttatású szokolhamisításban is,⁵⁶ melynek fő szervezője Mészáros Gyula turkológus professzor, Teleki Pál miniszterelnök közeli barátja volt.⁵⁷ Feltehetőleg igen sok közülük volt Reismann Jakab zongoragyáros meggyilkolásához,⁵⁸ szerepet vállaltak a nyugat-magyarországi felkelésben, majd a Nemzeti Múltunk Kulturális Egyesület nevében úgymond kulturális célra kezdtek pénzgyűjtésbe, valójában azonban nagyobb mennyiségű robbanószert és lőfegyvereket szereztek be. Eltervezték a kormány megdöntését, számos kormánytag meggyilkolását és a katonai

⁵⁶ Az 1921-ben lelepleződött szokolhamisítás, azaz a hamis csehszlovák korona forgalomba hozatalára tett kísérlet a későbbi, jóval nagyobb nemzetközi visszhangot kiváltó frankhamisítási botrány afféle főpróbájának tekinthető. Az első világháború után, amikor az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásával annak monetáris struktúrája is összeomlott, remek lehetőség kínálkozott a pénzhamisítók számára.⁵⁶ A hamis csehszlovák koronát forgalomba hozó csoport élén Mészáros Gyula magyar turkológust, néprajztudóst, egyetemi tanárt, a Turáni Társaság tagját találjuk. A szervezet az Osztrák Keresztényszocialista Párt jelentős támogatásával Ausztriában, Grazban hamisította az új csehszlovák állami pénz legnagyobb címletét, az ötszázkoronást. A hamisítók gyakorlatilag azonnal lebuktak, amikor Bécsben, 1921 júliusában 200 darab hamis ötszázkoronást akart forgalomba hozni. Mészárost és egyik segítőtársát, Győrffy Andrást az osztrák hatóságok perbe fogták, de a magyar külügyminisztérium hathatós közbenjárására jelentős összegű óvadék fejében szabadon bocsátották őket. Vö. ABLONCZY, A frankhamisítás, 31–32.

⁵⁷ Uo.

⁵⁸ Reismann Jakab zongoragyárost három, magát detektívnek kiadó fiatalember, feltehetőleg a Kovács testvérek hurcolták el otthonából és gyilkolták meg 1920. október 30-án. Nincs ugyanakkor kizárva, hogy a Kovács testvérek ebben az időszakban valódi detektívigazolványt birtokoltak. Vö. KÓRÓDI, *Adattár a Magyar Nemzeti Hadsereg különítményes csoportjai és más fegyveres szervek által elkövetett gyilkosságokról, 1919. augusztus 3. – 1921. október 23.*, 18.

diktatúra bevezetését, valamint a Dohány utcai zsinagóga felrobbantása is a céljaik közt szerepelt.⁵⁹ Az ellenzéki politikusok közül állítólag elsősorban Vázsonyi Vilmost, Rupert Rezsőt, Rassay Károlyt és Drozdy Győzöt,⁶⁰ a szélsőjobboldali szervezetek és az általuk elkövetett atrocitások ellen igen gyakran felszólaló nemzetgyűlési képviselőket akarták meggyilkolni, de halállistájukon szerepelt Bethlen miniszterelnök és Klebelsberg Kuno volt belügyminiszter, ekkoriban kultuszminiszter is. A Kovács fivérek szervezkedése persze nem maradt, nem maradhatott észrevétlen a rendőrség mai értelemben vett polgári titkosszolgálati jellegű szervei előtt sem, és egyik társuk, Czigány Sándor keresztényszocialista budapesti városatya lakásán a nyomozók 1923 júniusában végül is 18 kilogramm ekrazitot találtak a házkutatás alkalmával.⁶¹

A Kovács testvérek azonban magas rangú pártfogókkal bírtak, és szoros kapcsolatot ápoltak a Prónay Pál alezredes parancsnoksága alatt álló különítménnyel is. Többször hivatkoztak a Parancsnokságra mint felettes szervükre, melyen nyilvánvalóan a Kettőskereszt

⁵⁹ SERFŐZŐ, A titkos társaságok és a róluk folytatott parlamenti viták 1922–1924-ben, 80.

⁶⁰ Emlékirataiban Drozdy Győző a Kettőskereszt Vérszövetségről azt írja, hogy a Siménfalvy Tihamér vezette befolyásos katonai titkos társaságnak nagy szerepe volt Horthy kormányzóvá választásában is. Szerinte voltaképpen nem a parlament, hanem a nacionalista titkos társaságok választották Horthyt államfővé, ami persze nyilván túlzás, de legalábbis a tényállás leegyszerűsítése. Vö. DROZDY, *Elvett illúziók*, 195–196.

⁶¹ A Kovács fivérek szervezkedéséről a sajtó is érzékletesen beszámolt. Pl. Tizennyolc kilogramm ekrazitot találtak Czigány Ferenc pót-városatya lakásán, *Pesti Napló*, 1923. június 23.

Vérszövetség magasabb (katonai) parancsnokságát értették.⁶² A fenmaradt források arról tanúskodnak, hogy a Kovács testvérek közvetlen katonai felettese valószínűleg Csörgény Károly ezredes, később tábornok, a Kettőskereszt Vérszövetség vezetésében ugyancsak jelentős szerepet játszó tiszt volt.⁶³ Legmagasabb rangú protektoruk azonban talán maga dr. Andréka Károly⁶⁴ budapesti rendőrfőkapitány-helyettes, detektívfőnök, a politikai rendőrség vezetője lehetett, aki számos szélsőjobboldali, ám a kormánnyal is szoros kapcsolatban álló szervezetnek, így az Ébredő Magyarok Egyesületének a KKV SZ-nek maga is tagja volt,⁶⁵ ilyen irányú kapcsolatai pedig sokak előtt ismertek voltak... Ebben az időszakban az autoriter konzervatív kormányzat a saját céljai elérésére felhasználta a radikális jobboldalt. Ekkoriban egyébként a rendőrség állományában is elég sok volt az egykori különítményes és milicista, irreguláris katona, így a rendvédelmi és a paramilitáris szféra közötti kapcsolatrendszer is természetesnek hatott a polgárháború utáni időkben. Andréka Kovács Kornállal és Tivadarral való

⁶² SERFŐZŐ, A titkos társaságok és a konszolidáció 1922–1926-ban, 14–15.

⁶³ Vö. [SZERZŐ NÉLKÜL], Rakovszky belügyminiszter: Andréka Károly holnaptól kezdve nem detektívfőnök!, *Magyarország*, 1923. december 6., 1–2.

⁶⁴ Andréka Károly ellentmondásos rendőri vezetői tevékenységéről és a korszak szélsőjobboldali szervezeteihez való kötődéseiről bővebben lásd: VARGA, *Ellenség a baloldalon*, 51–61. Andréka Károly maga amúgy igen jó példája annak, milyen magasra nyúlhatott az 1920-as években a KKV SZ befolyása, illetve hogy mennyire nem egy önálló, az államtól függetlenül vagy akár annak ellenében működő titkos társaságról, hanem kváziállami, de legalábbis időnként állami célok szolgálatába állítható szervezetről van szó.

⁶⁵ WAYAND Tibor, *Önvallás. Wayand Tibor fogságban írt visszaemlékezései, 1945–1946*, forráskiad. VARGA Krisztián, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, Budapest, 2019, 81.

kapcsolata feltehetőleg a két fiatalember rendőrnnyomozói múltjára nyúlt vissza. Rassay Károly liberális ellenzéki képviselő felszólalt az ügyben a nemzetgyűlésben,⁶⁶ mire Bethlen István miniszterelnök személyes utasítására végül is őrizetbe vették a Kovács fivérek.

Andréka főkapitány-helyettes azonban maga is közbenjárt értük, és a vizsgálóbíró előtt olyan vallomást tett, melyek nyomán hamarosan szabadlábra helyezték őket. Andréka többek között arra hivatkozott, hogy a Nemzeti Múltunk Kulturális Egyesület szoros kapcsolatban állt a Kettőskereszt Várszövetséggel, mely hazafias célokat szolgáló, államilag létrehozott szervezet volt, és hogy ő maga, mint rendőri vezető, számos alkalommal hagyatkozhatott a Kovács testvérekre, ha baloldali (elsősorban kommunista) vagy legitimista szervezkedésekről értesültek, ők pedig éveken keresztül a rendőrség igen hasznos informátoraiként szolgáltak.

A három Kovács testvér ellen felmerült továbbá a pénzhamisításra irányuló szövetség vádja is, és talán erről tudjuk a legtöbbet: a három fivér és társaik hamis csehszlovák koronát akartak a Felvidéken forgalomba hozni, feltehetőleg diverziós céllal. A nyomozati vallomások arról tanúskodnak, hogy Kovács Tivadar egy bizonyos Jablonszky Jenő nevű, a Felvidéken irredenta hírszerzőként tevékenykedő magyar főhadnagytól kapta a hamisításhoz szükséges üvegkísét, néhány rajzot és a mintaként szolgáló két bankjegyet. Jablonszky főhadnagy állítólag azt indítványozta, hogy a

⁶⁶ Rassay Károly felszólalása 1923. november 29-én, Nemzetgyűlési Napló 1922/XIV., 155. Idézi: SERFŐZŐ, A titkos társaságok és a róluk folytatott parlamenti viták 1922–1924-ben, 78.

hamis pénzt bocsássák a KKV SZ részére, akik azt a jövőben irredenta célra fordítják, és így zavart keltenek a Felvidéken. Kovács Tivadar hamisítási szándékát közölte Tarnovszky Pállal, azzal az indoklással, hogy „felsőbb helyen” is kívánják a terv megvalósítását. Tarnovszky ugyancsak egy felvidéki barátjától, Balázsovich Jenő főhadnagytól 150 ezer koronát kapott a hamisítás anyagi előkészületeihez. Kovács bemutatta Tarnovszkyt Szalay János műszaki rajzolóknak, akit megbíztak a kivitelezéssel, majd Tarnovszky és Szalay együtt megvásárolták a szükséges anyagokat. A Szalay laboratóriumában elkészült cinklemez kliséjét eljuttatták Makay Imre tüzér századosnak, aki hivatásos katonatisztként a Kettőskereszt Vérszövetség egyik parancsnoka volt, ám a vádlottak állítása szerint az az utasítás érkezett vissza, hogy „felsőbb helyen” nem járulnak hozzá a szokolhamisításhoz, így a kliséjét és a rajzokat megsemmisítették. A „felsőbb hely” ez esetben ugyancsak a Kettőskereszt Vérszövetség magasabb parancsnokságát, akár magát Siménfalvy Tihamér ezredest, akár a már említett Csörgey Károly tábornokot, tehát lényegében a hadsereg magas rangú tisztjeit jelentette.

A vádlottak hiába vonták vissza a nyomozás során tett vallomásaikat, és hivatkoztak arra, hogy a felszerelések egy kísérleti fényképezési eljáráshoz kellettek, a királyi törvényszék a részletes és egymást kiegészítő vallomások alapján pénzhamisításra irányzott szövetség vétségében bűnösnek találta és két hónap fogházra ítélte őket 1925. október 22-én, büntetésüket pedig a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.⁶⁷

⁶⁷ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A Kovács testvérek büntetőügye. A Kovács testvérek és bűntársaik ügyében hozott ítélet továbbá Márffy József és társai

Ugyanezzel a cselekménnyel együtt tárgyalta a törvényszék Kovács Kornél, Kovács Árpád, Kovács Tivadar, Becker István, Szalay János, Szobodeczky Aladár, Umlauf Szigfrid, Tarnovszky Pál, Sztahó Szavér és Láng Ede büntetőügyét, akiket az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló szervezkedéssel vádoltak, ám végül bizonyítékok hiányában valamennyiüket felmentették. A tárgyalás, mivel az ügyben hivatásos katonatisztek is érintettek voltak az ügyben, minden bizonnyal a honvédelmi tárca nyomására, a Magyar Királyi Honvédség becsületét mentendő, részben zárt ajtók mögött, a nyilvánosság kizárásával zajlott, ám jegyzőkönyve a per iratai között mégis fennmaradt, így ebből is viszonylag sok dolgot megtudhatunk.⁶⁸

A Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék a zárt tárgyaláson tanúként hallgatta ki többek között Makay Imre tűzér századost és Bartha László vezérkari ezredest, a Kettőskereszt Vérszövetség magasabb parancsnokságának tagjait. A két hivatásos katonatiszt a zárt tárgyaláson elmondta és kiemelte, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség állami szervezet volt a hadsereg irányítása alatt, noha a tagok többnyire onnét fizetést nem kaptak, és mind a baloldali mozgalmak elleni belsőreakció-elhárításra, mind pedig a környező országokban irredenta (diverziós) célokra felhasználták.⁶⁹ Makay százados és Bartha ezredes is kiemelte, hogy őket a titkos katonai alakulat szervezését és konkrét

büntetőügyében, iratainak csatolt részeként is fennmaradt: HU-BFL-VII-5-c-16193/1923.

⁶⁸ [SZERZŐ NÉLKÜL], Elmaradt a Kovács testvérek képviselőirtó és zsinagógarobbantó szövetkezetének mai tárgyalása, *Az Est*, 1925. május 16., 6.

⁶⁹ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A zárt főtárgyalás jegyzőkönyve.

tevékenységét illetően hivatali titoktartás terheli, ezért arról csak általánosságokban beszélhetnek, azonban azt elmondták, hogy a vádlottakat, elsősorban a Kovács testvéreket mindketten megbízható embereknek és igazi hazafiaknak ismerik, és nincs tudomásuk arról, hogy az állami és társadalmi rend felforgatására szövetkeztek volna, tevékenységük célja sokkal inkább a magyar állam és kormány megvédése volt.⁷⁰ Makay Imre százados azt is kiemelte, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség abban a formában, ahogyan korábban működött, 1922–1923 körül megszűnt, ám a belügyi tárca alá tartozó, sztrájktiltó segédrendőri szervezet, a Nemzeti Munkavédelem keretei között működik tovább.⁷¹ Egy nyílt per során a katonai titkosszolgálatok szervezetének és eszközrendszerének titkossága is sérült volna, ezt pedig a szolgálatok minden erejükkel igyekeznek elkerülni, így utólag, történeti távlatban nincs okunk csodálkozni a tiktolózáson és az eljárás titkosságán/zártságán.

A vádlottak a nyomozati és a vizsgálati szakban egymásnak ellentmondó vallomásokat tettek, és korábbi vallomásaikat sokan közülük a zárt ajtók mögött zajló főtárgyaláson is visszavonták vagy legalábbis módosították, így igen nehéz, szinte lehetetlen feladat volna arra vállalkozni, hogy megállapítsuk, a Kovács testvérek és társaik vallomásaiból mi volt valóság. Kulcsfontosságú momentum azonban, hogy a bizonyítékként lefoglalt 18 kilogramm ekrazitról Kovács Kornél, Kovács Tivadar, Kovács Árpád és számos társuk egybehangzóan állította, hogy nem terrorcselekmény céljából beszerzett felszerelés, hanem a

⁷⁰ Uo.

⁷¹ Uo.

hadsereg titkos hadianyaga volt, amelyet a Kettőskereszt Vérszövetség parancsnokságáról, hivatásos katonatisztektől kaptak. Később ezt a katonai robbanószert a Szövetségközi Katonai Ellenőrző Bizottság ellenőrzései elől rejtegették különböző helyeken, és eredetileg Erdélybe, Aradra akarták több részletben kicsempészni abból a célból, hogy az ott működő, titkos magyar irredenta alakulatoknak juttassák el, akik egy esetleges román–magyar katonai konfliktus kitörése esetén a Maros felett átívelő hidat robbantották volna fel vele.⁷²

A Kovács testvérek a zárt tárgyaláson többek között azzal is védekeztek, hogy Nagyváradra nem a román állampénztár kirablása céljából utaztak volna át, hanem az ott román fogságban raboskodó erdélyi magyar katonatisztet, Madersprach Viktor századost, a Székely Hadosztály és a nyugat-magyarországi felkelés hőseit szabadították volna ki. Végül azonban sem az ekrazit Erdélybe csempészése, sem pedig Madersprach Viktor kiszabadítására nem került sor, a százados ugyanis maga szökött meg és jutott át kalandos úton Magyarországra. A vádlottak a főtárgyaláson egyöntetűen és kategorikusan azt is tagadták, hogy akár magyar ellenzéki és kormánypárti politikusok, például Vázsonyi Vilmos, Rassay Károly, Drozdy Győző, vagy akár gróf Bethlen István miniszterelnök elrablása és meggyilkolása, akár a Dohány utcai zsinagóga felrobbantása, akár a hatalom erőszakos átvétele és a katonai diktatúra kikiáltása komolyan szóba került volna, legfeljebb magánbeszélgetésekben hangzottak el indulatos megjegyzések bizonyos politikusok és a zsidóság hazafiatlannak ítélt tevékenységével kapcsolatban. Makkay

⁷² Uo.

Imre százados és Bartha László ezredes a törvényszék előtt tett rövid, lényegre törő vallomásaikban ugyancsak hangsúlyozták, hogy nem tudnak arról, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség vagy a lazán az alárendeltségébe tartozó Nemzeti Múltunk Kulturális Egyesület keretei között történt beszélgetéseken bármiféle, a vádakra foglalt cselekmény előkészületére való utalás elhangzott volna, és azon véleményüknek adtak hangot, hogy nem is feltételeznek ilyesmit a vádlottakról, akik mindig lelkiismeretesen teljesítették a katonai feletteseiktől kapott parancsokat.⁷³

A szokolhamisítás tervére vonatkozóan Kovács Tivadar a zárt tárgyaláson azt is előadta, hogy amikor megkeresték az ötlettel, ő maga személyesen járt a Várban, a Honvédelmi Minisztérium épületében, hogy erre vonatkozóan kikérje a Kettőskereszt Vérszövetséget irányító, magas rangú katonatisztek állásfoglalását, és amikor feletteseitől azt a határozott utasítást kapta, hogy a tervet külpolitikai okoknál fogva nem szabad végrehajtani, akkor a csoport határozottan elállt a hamis csehszlovák koronás bankjegyek előállításának és forgalomba hozatalának gondolatától.⁷⁴

A fő tárgyi bizonyíték, a 18 kilogramm ekrazit lefoglalása nem volt elegendő az elmarasztaló ítélethez, noha, mint említettük, a dr. Dolowschiák Mihály⁷⁵ királyi ügyész által benyújtott vádirat olyan súlyos vádpontokat is megfogalmazott, mint a Dohány utcai zsinagóga

⁷³ Uo.

⁷⁴ Uo.

⁷⁵ Dolowschiák Mihály királyi ügyész képviselte a vádat elsőfokon Márffy József és társai bombaperében is.

felrobbantására, ismert politikusok elrablására, terrorcsoportok szervezésére, valamint egy nagyváradi román állami bank kirablására tett előkészületek, illetőleg különböző lőfegyverek és robbanóanyag beszerzése a fenti célok megvalósítására.⁷⁶

A Kovács testvérek és társaik tehát – feltehetően magas rangú katonatiszt pártfogóiknak, illetve állami irreguláris katonai szolgálatuknak köszönhetően – lényegében elkerülték a büntetést, noha alapos gyanú merült fel ellenük, hogy súlyos bűncselekményeket követtek el. Tervezett és végrehatott cselekményeik, illetve az ellenük indított büntetőeljárás iratai ugyanakkor megengedik azt az értelmezést is, hogy nem csupán köztörvényes bűncselekményeket akartak végrehajtani a magyar állam határain belül, hanem egy fedésben működő katonai alakulat tagjaiként különböző irredenta indíttatású, az elcsatolt területeken megvalósítandó diverziós hadműveletek előkészítésén fáradoztak. Ezek nagyrészt nem valósultak meg, ám a magyar kormányra és a honvédelmi vezetésre nem vetett volna jó fényt, ha az ilyen szervezkedések részletei a szomszédos kivant államok tudomására jutnak, ezért a Kovács testvérek ügye körül támadt titkolózás teljességgel érthető. Az persze nem tisztázható, hogy a magyar irreguláris katonai alakulatok tagjai mennyire lépték túl, vagy legalábbis kísérelték meg túllépni a kormányzat által számukra kijelölt határokat, és a hadvezetés milyen szintjén hagyták jóvá a tagjaik által végrehajtott egyes cselekedeteket, mindenesetre akkor és ott látszólag mindenkinek az volt a legjobb, ha a Kettőskereszt Vérszövetség és egyéb irreguláris katonai szervezetek tevékenységét, amennyire lehetséges, jótékony

⁷⁶ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925.

homály fedi. Arra persze jó okkal következtethetünk, hogy amíg a határon túl végrehajtandó egyes diverziós cselekmények szerepeltek a honvédelmi vezetés tervei között (lévén minden ország működtetett és működtet hasonló katonai szervezeteket, amelyek kiviteleznek ilyen hadműveleteket), addig a belföldön elkövetett vagy elkövetni kívánt politikai bűncselekményeket a kormány és a katonai vezetés a legkevésbé sem támogatta vagy engedélyezte, sőt, az ilyen akciótervek és konkrét akciók kifejezetten károsak és károsak voltak a konszolidációra törekvő Bethlen-kormány számára. Azt sem tudhatjuk teljes bizonyossággal, mennyire volt rendszerszerű a különböző súlyos bűncselekmények gyanújába keveredő, titkos irreguláris keretek között „tovább szolgáló”, többnyire fiatal első világháborús veteránok felelősségre vonástól történő megóvása, a már ismertett és még bemutatandó, súlyos politikai bűncselekmények nyomán indult büntetőperek felmentő vagy meglepően enyhe ítéletei azonban, mint már korábban említettük, teljességgel megengedik, hogy kiolvassunk belőlük egy ebbe az irányba mutató tendenciát.

Akárhogyan is, ugyanakkor a Kovács testvérekkel bennfentes viszonyt ápoló, őket látszólag éveken át felhasználó és fedező Andréka Károly rendőrfőkapitány-helyettes a radikális jobboldali szervezetekkel való folyamatos összejátszása, illetve különböző törvénybe ütköző cselekmények fedezésének gyanúja okán ugyanakkor a pozíciójával fizetett,⁷⁷ a politikai rendőrség vezetői székében

⁷⁷ VARGA, *Ellenség a baloldalon*, 61.; VARGA Krisztián, Az 1945 előtti politikai rendőrség Wayand Tibor detektívfelügyelő önvallomásában, *Betekintő*, 2009/1.

pedig a bármiféle politikai radikalizmussal szemben sokkal kevesebb megértést tanúsító Hetényi Imre főkapitány-helyettes követte.

Érdekes utószövege a Kovács testvérek szövevényes ügyének és persze a Kettőskereszt Vérszövetség történetének is az a főként sajtóforrásokból megismerhető eset, amely a büntetőperben egymásnak ellentmondó tanúvallomásokat tevő, Kürthy Endre és Székely János leszerelt katonák, a KKKSZ egykori tagjai között zajlott. Kürthy Endre, aki polgári szakmájára nézve cipésmester volt, 1926-ban interjút adott a *Világ* című polgári liberális lapnak, melyben az általánosságok szintjén volt hajlandó beszélni a szervezetről, és hangsúlyozta, hogy köti a titoktartásra vonatkozó eskü. Kürthy ugyanakkor annyit elmondott, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség és azon belül a Kovács testvérek által vezetett kisebb alszervezet valóban irredenta célokra szövetkezett, ő maga tényleg számos tagot toborzott a szervezetnek, amely a Nyár utca 9. szám alatti általános iskolában tartotta titkos gyűléseit, az általa beajánlott, erdélyi születésű Székely János azonban megbízhatatlannak bizonyult, elárulta a Vérszövetséget, és a bíróság előtt is a KKKSZ-t kompromittáló vallomást tett, melynek a Kovács-ügyben meghallgatott többi tanú persze ellentmondott. A különös interjú apropója az volt, hogy Székely Jánost bíróság elé állították Marosvásárhelyen, a fiatalember ugyanis érvényes útiokmányok nélkül lépett be szülőföldje immár Romániához tartozó területére. Székely a román hatóságoknak azt vallotta, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség üldözése és életveszélyes

fenyegetése elől menekült vissza Erdélybe. Ebben azonban nem kevés túlzás is lehetett, ugyanis a többek között a Britannia Szálló-beli katonai különítményben is megfordult fiatalember ellen számos kisebb volumenű bűncselekmény miatt folytak büntetőeljárások Magyarországon is.⁷⁸ Amennyiben lehet hinni a sajtóforrásoknak, Kürthy Endre egykori irreguláris katonatársa részletes bűnlajstromát is összeállította, a Kürthy szerint egyébként román kém Székely János pedig többek között őt magát is többször meglopta, sikkasztásért korábban elítélték, „Britanniás volt és szegény zsidó embereket bántalmazott”, valamint „a Húvösvölgyben egy szegény vörös zsidó úrtól elrabolta a nadrágszíját”, míg a „a vörös úr egy nővel volt”. Székely János egyébként a Kürthy Endre által összeállított bűnlajstrom szerint eredetileg „szocialista volt, aztán ébredő lett”, de egyébként „kidobták egy nemzetvédő egyesületből”.⁷⁹ Hogy mindebből pontosan mi volt igaz, persze már sosem tudjuk meg, habár a Székely János büntetett előéletére vonatkozó adatok a zárt tárgyaláson is előkerültek,⁸⁰ és tudható az is, hogy a hazafias egyesület, amelyből kitessékelték, az Ébredő Magyarok Egyesülete volt, ugyanis a tárgyaláson ezt Grüneberg Frigyes, az ÉME egyik nemzetvédelmi osztályának tanúként kihallgatott helyettes vezetője is egyértelműen elmondta. Az ügy mindenesetre érdekes hangulatképet fest a katonai titkos társaság egykori (?) tagjainak viselt dolgairól és egymáshoz való viszonyáról. Ha

⁷⁸ LOVIK Károly, Kürthy Endre cipésmester részletesen elmondja, hogyan ajánlott tagokat a Kettőskereszt Vérszövetségbe, *Világ*, 1926. március 11., 3–4.

⁷⁹ S. V., A titkos társaságok titkai egy cipésmesternél. Székely Jánost, a Kettőskereszt Vérszövetség „árulóját” nadrágszíjlopással vádolja K. A. cipész, *Esti Kurir*, 1926. május 23., 2.

⁸⁰ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A zárt főtárgyalás jegyzőkönyve.

mást nem, a Kürthy–Székely-affér legalább arról tanúskodik, hogy az 1920-as évek radikális jobboldali milicista mozgalmához, melyhez igen nagy számban csatlakoztak a Kürthy Endréhez és Székely Jánoshoz hasonló, katonaviselt kisegyzisztenciák, nem csupán véres és komoly, de olykor kifejezetten mulatságos esetek is köthetők.

Ami a Kovács fivérek további életét illeti, számos egykori különítményes tiszthez hasonlóan megtalálták helyüket a konszolidálódó politikai rendszerben is. Kovács Tivadar jogi diplomát szerzett, nevét Kardkovácsra változtatta, egy ideig fővárosi tisztviselőként tevékenykedett. Életét, mint a Horthy-korszak radikális jobboldali, paramilitáris múlttal rendelkező politikai szereplőinek egy sajátos esettanulmányát, Pócs Nándor dolgozta fel kiváló, már több helyütt idézett kismonográfiájában.⁸¹ Az ő kutatásaiból kiderül, hogy Kovács Tivadar 1932-ben mellékszereplőként valószínűleg részt vett a Vannay László egykori különítményes tiszt és társai által szervezett puccskísérletben. Ezek után vállalkozóként tevékenykedett, sertéstenyésztéssel foglalkozott, s az 1920-as években még szegény fiatalember megőszült és tisztességes egzisztenciára tett szert. Később a paramilitáris tevékenységhez is visszatért, és Szálasi Ferenc Nyilaskeresztes Pártjának titkos, elvileg antikommunista célzatú karhatalmi alakulatát szervezte, amiért 1938-ban ismét büntetőeljárást indítottak ellene.⁸² Kovács Tivadar vezetőként vett részt az 1938-as kárpátaljai diverzióban,⁸³ majd többek

⁸¹ PÓCS, *Varjúsereg*.

⁸² [SZERZŐ NÉLKÜL], Leleplezték a nyilasok titkos karhatalmi alakulatát, *Dunántúl*, 1938. szeptember 16., 5.

⁸³ Vö. HU-ÁBTL-4.1. A-881 Rongyos gárdisták, szabadcsapatok, különítményesek anyaga.

között a Kettőskereszt Vérszövetség (egyik) utódszervezete, a Honvéd Vezérkar 5-ik osztályának alkalmazásában is állt.⁸⁴ Az 1940-es években nem csupán megkapta az egyik legmagasabb, elsősorban az ellenforradalomban kiemelkedő szerepet játszó személyeknek adományozható katonai kitüntetést, a Nemzetvédelmi Keresztet, hanem Magasházy László tábornokkal, a kormányzó korábbi szárnysegédjével együtt a kitüntetés adományozására javaslatot tevő bizottságban is helyet foglalt.⁸⁵ A második világháború éveit hírszerző tisztként tevékenykedett, századossá léptették elő. Bár korábban a nyilaskeresztes mozgalommal is kapcsolatban állt és szimpatizált, Kovács Tivadar végül a magyar szélsőjobboldal kormányzóhű szárnyához csatlakozott, és a sikertelen kiugrási kísérletben, illetve a nyilaskeresztes hatalomátvétel után az ellenállásban is részt vett. 1945-ben végül az ÁVO fogságába került, majd szabadulása után 1948-ban Ausztriába emigrált. Végül a jobboldali magyar katonai emigráció egyik másod-harmadvonalbeli vezetője lett, mint a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége emigráns katonai szervezet tagja. Nyilaskeresztes illetőségű és volt horthysta tisztekkel egyaránt jó kapcsolatokat ápolt, ebben azonban nincs semmi rendkívüli, hiszen az antibolsevizmus számos jobboldali, egymással amúgy korábban nem szimpatizáló magyar emigránst összekötött. Kovács időskorában emigráns magyar kiadványokat szerkesztett, végül 1967-ben, Münchenben hunyt el.⁸⁶

⁸⁴ PÓCS, *Varjúsereg*.

⁸⁵ BODÓ, *The White Terror*, 247.

⁸⁶ PÓCS, *Varjúsereg*.

Kovács Tivadar testvére, Kovács Árpád a Polgári (később Dreher) Sörgyár üzemi titkáráként dolgozott, majd a második világháború idején a gyár katonai parancsnoka lett. Végül 1943-ban a nagytétényi Vadásztöltény- és Gyutacsgyárba helyezték át, katonai szolgálatát itt teljesítette a háború végéig. Bár erősen antiszemita volt, egyúttal német- és nyilasellenes érzelmű is. A második világháború után kihallgatta a Politikai Rendészeti Osztály, tanúvallomások pedig embermentő tevékenységéről számoltak be. 1945 után ő is külföldre menekült, 1952-ig Innsbruckban élt, később Nagy-Britannia érintésével Brazíliába vándorolt, és minden valószínűséggel ott is halt meg.⁸⁷

A harmadik fivér, Kovács Kornél az 1920-as évek után egy ideig postatisztként dolgozott, majd a második világháborúban tartalékos főhadnagyként, századosként, végül őrnagyként teljesített szolgálatot.⁸⁸ Testvéreihez hasonlóan számos szélsőjobboldali mozgalomban megfordult, többek között egy ideig tagja volt Meskó Zoltán és Festetics György magyar nemzetiszocialista pártjainak. Bátyjához hasonlóan részt vett a kárpátaljai diverzióban, 1941-ben a visszafoglalt Kárpátalján a munkácsi hadiüzemnél tevékenykedett kémelhárító tisztként,⁸⁹ majd a Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő Rt. salgótarjáni üzemének katonai parancsnokává

⁸⁷ HU-ÁBTL 3.2.4. K-1061. Kovács Árpád és Kovács Tivadar. 16-26. Kovács Árpád anyagai. Idézi: PÓCS, *Varjúsereg*, 144–145.

⁸⁸ Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára. Személyes Ügyek, 1942/14, 302. A tartalékos főhadnaggyá előléptetett Kovács Kornél hadnagyszületési adatai megegyeznek Kovács Kornél születési adataival.

⁸⁹ HU-BFL XXV-4-f. 2187/1953. Kiss Mihály és társa. Kovács Kornél igazoló levele Jäger Károly ellenforradalmi tevékenységéről. Munkács, 1941. február 15. Idézi: PÓCS, *Varjúsereg*.

nevezték ki.⁹⁰ A világháború végén a visszavonuló német csapatokkal Németországba menekült, ahonnan már soha nem tért vissza Magyarországra. Távollétében háborús és népellenes bűncselekményekkel vádolták meg.⁹¹ Végül az Amerikai Egyesült Államokban telepedett le, 1954-ben az Amerikai Magyar Szövetség philadelphiai szervezetének vezetőségi tagja lett.⁹² Halálának pontos ideje nem ismert...

Epilógus

Az 1920-as évek rendkívül kétségbeesett, történelmi traumáktól átítatott korhangulatának közepette, bár a magyar titkosszolgálatok kétségtelenül továbbra is alkalmaztak fizetett ügynököket, és erre a célra költségvetési forrásaik voltak, megjelentek a rendszerben az irredenta érzelmektől hajtott, önkéntes alapon működő ügynökök is, akik a kvázi-ellenséges szomszédos államok elleni aknamunkájukért, különleges katonai műveleti tevékenységért cserébe javadalmazást nem feltétlenül, legfeljebb költségtérítést kaptak...⁹³

⁹⁰ HU-ÁBTL 3.1.9. V-91524. Gyarmathy Károly és tsa. 5. Gyarmath Károly gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyv. Budapest, 1945. június 18. Idézi: PÓCS, *Varjúsereg*.

⁹¹ HU-BFL XXV-2-b. 84931/1949. Tarnay Kálmán és tsa büntetőügye. A Balassagyarmati Népjárásság indítványa, 1946. szeptember 26. Idézi: PÓCS, *Varjúsereg*.

⁹² [SZERZŐ NÉLKÜL], Magyar élet Philadelphiában. *Nemzetvédelem*, 1954/3, 23–24. Idézi: PÓCS, *Varjúsereg*.

⁹³ Vö. KÁNTÁS Balázs, *A Kettőskereszt Vérszövetség: Egy titkos irreguláris katonai szervezet tevékenysége az 1920-as évek Magyarországon. The Double Cross Blood Union: A Secret Irregular Military Formation and its Activity in Hungary During the 1920s*. Budapest, Line Design Kiadó, (Rerum Fides 4.), 2022.; KÁNTÁS Balázs, Héjas Iván. *Vázlat egy magyar radikális jobboldali katonatiszt-politikus életrajzához és kapcsolatrendszeréhez*, Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.; KÁNTÁS Balázs,

Mindemellett fontos fejlődés is tetten érhető a 19. század végi és a 20. század eleji katonai titkosszolgálatok történetében: a huszadik század első harmadának Magyarországon az állambiztonsági/nemzetbiztonsági tevékenység logikailag önállóvá vált, mintegy emancipációra tett szert a „fegyveres” szakmák között, kilépett a hadviselés árnyékából, és önmagában is legitim, a hadviseléssel és a katonáskodással logikailag egyenrangú tevékenységgé vált.⁹⁴ Tudjuk, hogy a szervezeti beágyazódásban ez a mozzanat még nem jelenik meg, a nemzetbiztonsági intézményrendszer nem válik ki a tágabb értelemben vett haderő kötelékéből. Tudjuk azt is, hogy a hírszerzés és a kémelhárítás, valamint a különleges hadviselés mindig is – de a korban különösen egymáshoz közel álló, egymásba gyakran átfordítható tevékenységi formák voltak⁹⁵ – már csak azért is, mert a szigorú nemzetközi fegyverkezési korlátozások alatt álló magyar haderő nem volt abban az állapotban, nem rendelkezett azokkal a képességekkel, hogy a környező országok haderőivel nyílt konfliktusba bocsátkozzon.⁹⁶

Az önálló Magyarország, a sajátos közjogi státusú Magyar Királyság – modern terminológiával szólva – nemzetbiztonsági intézményrendszerét természetesen az Osztrák–Magyar Monarchia szervezeti modellje alapján, az

Rongyosan és titkosan a házáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből, Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.

⁹⁴ DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között*, 151.

⁹⁵ DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között*, 152.

⁹⁶ Vö. KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a házáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből*, passim.

eltelt időszak szakmai eredményeit felhasználva, integrálva alakította ki. Az „új” és a „rég” katonai titkosszolgálatok kapcsolatát összefoglalva szervezeti öröklésről, a szakmai gondolkodás és építkezés folyamatosságáról, és sok esetben személyi kontinuitásról is beszélhetünk, hiszen a Horthy-korszak számos hírszerző tisztje, így példának okáért Sztójay Döme, Ruszkay Jenő, vagy éppenséggel Siménfalvy Tihamér is a dualizmus korszakában kezdte katonai-titkosszolgálati pályafutását.⁹⁷

A Siménfalvy Tihamér vezérkari ezredes vezetése alatt álló titkos katonai szervezet, amelyet, vagy legalábbis amelynek egy divízióját Kettőskereszt Vérszövetség néven is ismerhetünk, a jelenleg rendelkezésre álló források tanúsága szerint nem csupán a kisantant államok területén készített elő diverzánsakciókat, hanem a kormányzat tudtával és beleegyezésével élénken kereste a kapcsolatot a német és osztrák radikális jobboldali szervezetekkel is, katonai és politikai körökkel is.⁹⁸ 1921-ben egy grazi tárgyaláson felmerült az az elképzelés is, hogy egy esetleges későbbi háború kitörése esetén a magyar és a német fél közös erővel foglalná el Csehszlovákiát.⁹⁹ Ezen kívül a Kettőskereszt

⁹⁷ Uo. 149.

⁹⁸ Lásd bővebben: G. SOÓS Katalin, Magyar–bajor–osztrák titkos tárgyalások és együttműködés, 1920–1921, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, 1967/XVII, 3–43.

⁹⁹ A témát a jelen munka egyik szerzője magyar nyelvű elektronikus forráskiadvány és angol nyelvű kismonográfia formájában is feldolgozta. Lásd bővebben: KÁNTÁS Balázs, *A Fehér Internacionálé. Magyar–bajor–osztrák revizionista együttműködési kísérletek*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021. <https://mek.oszk.hu/22300/22313/>; KÁNTÁS Balázs, *The Dream of the White Internationale: Secret Hungarian-German-Austrian Negotiations and*

Vérszövetség néven is ismert szervezetnek nem csupán a diverzáns- és terrorakciók kivitelezése, de az első világháború vesztes államait sújtó fegyverkezési korlátozások kijátszása is határozott célja volt, hiszen rajta keresztül nagyszámú embert lehetett titkos katonai állományba sorolni és kiképezni – a trianoni békeszerződés ugyanis 35 000 fős, önkéntes alapú hadseregben maximálta Magyarország haderejét, mindenféle komolyabb fegyverzet nélkül. Ezt az előírást a kormányzat nyilván úgy próbálta kijátszani, hogy az egyéb állami fegyveres testületek (rendőrség, csendőrség, folyamőrség, pénzügyőrség, határőrség, később a Nemzeti Munkavédelmi Hivatal) állományában, illetve az önszerveződő, paramilitáris jellegzetességeket is mutató jobboldali társadalmi egyesületek tagjai között igyekezett a katonaviselt és katonai szolgálatra alkalmas személyeket elrejteni és nyilvántartani. Ebben az értelemben a Kettőskereszt Vérszövetség hasonló volt a német Fekete Hadsereg nevű szervezetéhez (*Schwarze Reichswehr*) is, amelyhez az 1920-as években több tucat, elsősorban első világháborús veteránokból álló, jobboldali milícia tartozott, és amelyre az ugyancsak szigorú fegyverkezési korlátozások alatt álló Németország kormánya maga is úgy tekintett, mint a hadsereg félhivatalos tartalékos egységeire.¹⁰⁰

Ujszászy István tábornok fentebb már idézett feljegyzései szerint ebből az 1919–1920 körül alakult, kezdetben Siménfalvy Tihamér vezetése alatt álló titkos

Attempts of Military Cooperation, 1919-1923, New Delhi, AkiNik Publications, 2021. <http://real.mtak.hu/139808/> Letöltés ideje: 2023. március 3.

¹⁰⁰ Vö. Nigel H. JONES, *Hitler's Heralds. The Story of the Freikorps, 1918–1923*, Dorset, Barns and Noble, 1995.

katonai csoportból nőtt ki később, 1936-ban a Honvéd Vezérkar 5. számú, sajtó- és propagandaosztálya, amely nevével ellentétben nem csupán a haderő propagandacéljait szolgálta, hanem a szomszédos kisantant államokban az elcsatolt területek visszafoglalását előkészítő szabotázs- és diverzánsakciókat is végrehajtott a Miniszterelnökséggel és a Külügyminisztériummal továbbra is igen szoros együttműködésben. Bár a két világháború között a magyar haderő különleges titkos alakulatai számos diverziós vállalkozásban vettek részt a szomszédos államok területén, ezek lényegében kétségbesett próbálkozások maradtak, és egyik sem járt igazán releváns eredménnyel. A nemzetközi körülmények és a nagyhatalmi érdekek sajnos, nem tették lehetővé az ország területi integritásának ilyen módon történő visszaállítását. Elvesztett területeinek egy részét Magyarország csak második világháborúba való belesodródás és a németek és az olaszok agressziós politikája melletti kényszerű elköteleződés árán tudta ideiglenesen visszaszerezni...¹⁰¹

Míg az 1919 és 1921–1922 közötti időszak a „különítményes” jellegű, korlátozott állami irányítás alatt álló katonai egységek működésének és túlkapásainak, önkényeskedésének, civilek elleni erőszakos fegyveres fellépésének időszaka volt, addig 1922–1923-tól kezdve, a bethleni konszolidáció jegyében az ország különböző területein működő irreguláris alakulatokat, nemzetvédelmi milíciákat, így a Héjjas Iván tartalékos főhadnagy vezette Alföldi Brigádot és az Ébredő Magyarok Egyesületének fegyveres alakulatait lefegyverezték és regularizálták, illetve

¹⁰¹ KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a hazáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből*, passim.

zavaros, a polgárháborús időkre visszavezethető rendvédelmi jellegű jogosítványait, melyekkel gyakran éltek vissza civilek rovására, és működtettek a belügyi rendvédelmi szervekkel párhuzamos rendvédelmi apparátust, megszüntették. Létrejött ugyanakkor a Belügyminisztérium irányítása alatt álló Nemzeti Munkavédelmi Hivatal/Nemzeti Munkvédelmi Szervezet¹⁰² nevű, elsősorban a sztrájkok és a munkásmozgalmi szervezkedések letörésére, illetve ezzel párhuzamosan üzembiztonsági feladatok ellátására szolgáló, önkéntes félkatonai szervezet – kissé anakronisztikusan mondhatnánk, egyfajta *fehér munkásőrség* –, melynek tagjait kézfegyverekkel szerelték fel, és szolgálatban intézkedési, valamint fegyverhasználati joguk a rendőrségével egyezett meg, ezért formálisan inkább rendőri, mint katonai alakulatnak volt tekinthető.¹⁰³ Az Alföldi Brigád, az Állambiztonsági Megbízottak Szervezete, a volt vasúti és postai karhatalmi alakulatok, az egyetemi csendőrtartalék zászlóaljak, valamint az Ébredő Magyarok Egyesülete nemzetvédelmi osztályai és a Magyar Országos Véderő Egylet lövészalakulatai is ebbe a

¹⁰² A Nemzeti Munkavédelem megszervezéséről a Minisztertanács 1921. október 28-án hozott határozata alapján a belügyminiszter III-III/VII.a/1921 sz. bizalmas rendelete intézkedett. 1922. augusztus 4-én a belügyminiszter kérte a Nemzeti Munkavédelem állományának növelését (HU-MNL-OL-K 27-1922. 08. 04./33. napirendi pont). A szervezet tagjait részben az állami alkalmazottak közül toborozták, részben egyetemi hallgatókat igyekeztek beszervezni, de tagjai közé kerültek egykori különítményes katonák és nemzetvédelmi milicisták is. A szervezet történetéről lásd bővebben: SOÓS László, *A Nemzeti Munkavédelmi Szervezet létrehozása és tevékenységének első évei, 1921–1926*, Levéltári Szemle, 1979/1–2, 277–291.

¹⁰³ HU-MNL-OL-K 26-XXII-6010; valamint: 5.818. M. E. számú rendelet a nemzeti munkavédelmi intézmény fegyverhasználati jogáról, 1923. augusztus 2., Magyarországi Rendeletek Tára, 1923, 274.

szervezetbe olvadtak be, tehát jóval szorosabb kormányzati kontroll alatt, de lényegében tovább működhettek.¹⁰⁴

A Kettőskereszt Vérszövetség – szoros átfedésben az Alföldi Brigáddal, az Ébredő Magyarok Egyesületének nemzetvédelmi milíciaival és más irreguláris katonai alakulatokkal együtt – ugyancsak a Nemzeti Munkavédelem keretein belül folytatta tevékenységét, érdekes ugyanakkor, hogy Shvoy Kálmán tábornok a naplójában azt írja, a KKV Sz 1923-ban alakult meg ezen a néven, éppen a Héjjas Iván vezette Alföldi Brigád utódszerveként, tevékenységét pedig Főtartalék¹⁰⁵ fedőnéven a Belügyminisztérium és a Nemzeti Munkavédelem keretein belül folytatta. Shvoy így magának a szervezetnek a genezisét is erre az időszakra, az 1923-as év végére datálja, ez azonban minden valószínűség szerint tévedés, vagy legalábbis a különböző fegyveres alakulatok megnevezésének egyfajta zavarából fakad, hiszen a Kettőskereszt Vérszövetség 1923-ban névleg megszűnt.¹⁰⁶ Shvoy Kálmán pontatlansága ugyanakkor meglepő is, mivel

¹⁰⁴ Vö. DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 151–152.

¹⁰⁵ Vö. DÓSANÉ, i. m. 134–135. Valamint lásd: Ráday Gedeon nyugalmazott belügyminiszter Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek küldött levelében lemond a Nemzeti Munkavédelem Központi Irodájának vezetéséről, 1930. január 16., in *Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938*, 499–500.

¹⁰⁶ SHVOY, i. m. 90–95. Mindazonáltal Szakály Sándor egész tanulmányt szentelt annak a kérdésnek, miért is érdemes Shvoy Kálmánt szövegét (és úgy általában a naplókat, memoárokat és egyéb magánforrásokat) alapos forráskritikával kezelnünk. Vö. SZAKÁLY Sándor, *Napló, naplószerű emlékirat, emlékirat? Shvoy Kálmán titkos naplója és emlékirata 1918–1945 nyomán a naplóíró felelősségéről és a forráskritika fontosságáról*, in *Emlékirat és történelem*, szerk. HORVÁTH Jenő–PRITZ Pál, Budapest, 2012, Magyar Történelmi Társulat–Nemzetközi Magyararságtudományi Társaság, 82–98.

ebben az időben vezérkari ezredesként ő maga volt a Nemzeti Munkavédelem szegedi szervezetének parancsnoka.¹⁰⁷ Az viszont kétségtelenül igaz, hogy az NMV keretei között, jórészt egykori különítményes katonákból, elsősorban a KKVSz és az Alföldi Brigád tagjaiból valóban szerveződött egy nagyfokú önállóságot élvező, (Központi) Főtartalék fedőnévvel illetett titkos katonai alakulat is, amelynek tagjai mind belbiztonsági, mind pedig a környező államokra irányuló felderítő és diverziós tevékenységet is elláttak.¹⁰⁸ A KKVSz Nemzeti Munkavédelembe történő integrálásáról egyébként levéltári forrás is fennmaradt: egy bizalmas belügyminisztériumi körlevél 1926-ból, mely megtiltja az NMV tagjainak, hogy az új sztrájk törő segédrendőri szervet akár egymás között is a Kettőskereszt Vérszövetség névvel illessék, mivel ahhoz a köztudatban meglehetősen rossz emlékek fűződnek, és már különben is évekkel ezelőtt feloszlott.¹⁰⁹ Többek között ez a máig szinte ismeretlen titkosszolgálati dokumentum az, amelyet a jelen rövid forráskiadvány keretei között ugyancsak közzéteszünk.

Makkay Imre százados, a Kettőskereszt Vérszövetség vidéki alakulatainak parancsnoka a Kováts testvérek, a felvidéken diverziós tevékenységet tervező ifjú irreguláris katonák büntetőperében 1925-ben tartott zárt tárgyaláson, mint fentebb említettük, ugyancsak azt vallotta a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék előtt, hogy a KKVSz titkos állami

¹⁰⁷ SHVOY, i. m. 91.

¹⁰⁸ DÓSÁNÉ, i. m. 151–152.

¹⁰⁹ HU-MNL-OL-K 149-1926-6-3473 – A Magyar Királyi Belügyminisztérium bizalmas körlevele a törvényhatóságoknak és a rendőrkapitányságoknak a Nemzeti Munkavédelmi Tartalék a megszűnt Kettőskereszt Vérszövetséggel való kapcsolatba hozása tárgyában, Budapest, 1926. március 5.

katonai szervezet volt, mely formálisan megszűnt ugyan, ám a per idején, 1925-ben igazából a formálisan a belügyi tárca alárendeltségébe tartozó Nemzeti Munkavédelem keretei között működik tovább.¹¹⁰ Az NMV egyszerre volt tehát sztrájk törő segédrendőri és rejtett, tartalékos jellegű katonai szervezet. A szerv vezetését egy polgári személy, megbízható kormánypárti politikus, a „katonai vonatkozású nemzetvédelmi és irredenta ügyek vezetője” (1922 és 1930 között gróf Ráday Gedeon volt belügyminiszter) és egy mellé beosztott hivatásos katonatiszt, egy vezérkari ezredes (1922 és 1930 között vitéz Sassy Szabó József ezredes, a Kettőskereszt Vészövetség egyik korábbi parancsnoka) látta el. A szervezésben persze valószínűleg szerep jutott az 1926-tól tábornoki rendfokozatot viselő Siménfalvy Tihamérnek is, egészen 1929-ben bekövetkezett hirtelen haláláig. A szervezet, mint említettük, hivatalosan a belügyminiszter és a közbiztonsági szervek élén álló országos főkapitány (a mai fogalmak szerint kb. a rendészetért felelős államtitkár) irányítása alá tartozott, titokban viszont a Magyar Királyi Honvédség főparancsnokának és a rejtésben működő Honvéd Vezérkarnak és a vezérkari főnöknek is alá volt rendelve. A mindenkori vezetője az államfőnél közvetlen előadoi jogkörrel rendelkezett, tehát munkáját a kormányzó, mint egyúttal a haderő főparancsnoka is közvetlenül ellenőrizhette,¹¹¹ a titkos irreguláris katonai alakulatok pedig a két világháború között számos alkalommal hajtottak végre

¹¹⁰ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A Kovács testvérek büntetőügye.

¹¹¹ Ráday Gedeon nyugalmazott belügyminiszter Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek küldött levelében lemond a Nemzeti Munkavédelem Központi Irodájának vezetéséről, 1930. január 16., in *Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938*, 499–500.

különleges katonai műveleteket a szomszédos
államokban...¹¹²

¹¹² Lásd bővebben: KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a bazúért*.

FORRÁSKÖZLÉS

**A BUDAPESTI KIRÁLYI
BÜNTETŐTÖRVÉNYSZÉKEN A KOVÁCS
TESTVÉREK ÜGYÉBEN LEZAJLOTT, ZÁRTKÖRŰ
FŐTÁRGYALÁS JEGYZŐKÖNYVE
BUDAPEST, 1925. OKTÓBER 19-20.**

Jegyzőkönyv

Készült az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló büntett miatt Kovács Kornél és társai ellen indított bűnügyben a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszéknél, Budapesten, az 1925. év október hó 19-22. napján tartott, nem nyilvános főtárgyalásról.

Jelen voltak:

Dr. Publik Ernő elnök, ítélelbíró, ft. elnök

Dr. Szemák Jenő kir. tsz. tan.eln.

Dr. Kovács Miklós kir. kur. bíró, szavazóbírák

D. Hubert Hugó, kir. tsz. joggy., jegyzőkönyvvezető

Dr. Molodványi Géza kir. ügyész

Dr. Balonyi Imre ügyvéd, Kovács Kornél, Kovács Árpád, Kovács Tivadar, Szalay János, Szobodeczky Aladár védője

Dr. Helvey Tibor, Becker István, Umlauff Sziegfried, Tarnovszky Pál, Sztahó Szavér, Láng Ede védője

Kovács Kornél, Kovács Árpád, Kovács Tivadar, Szalay János, Szobodeczky Aladár, Becker István, Umlauff Sziegfried, Tarnovszky Pál, Sztahó Szavér, Láng Ede vádlottak,

Dr. Fábián Béla

Dr. Zimmermann Géza

vitéz Makkay Imre, Andréka Károly, Závory Kálmán, Székely János, Kürthy Endre, Venczel Gejza, Dr. Jäger Károly, Varjas Sándor, Fodor Andor, Christofolletti Lajos, Bartha László tanúk.

Elnök a határozatok szerkesztésére dr. Kovács Miklós kir. törvénszéki bírót jelöli ki. Ezután a

főtárgyalást a Bp. 301. §-a szerint az ügy rövid ismertetésével megnyitja, hallgatóságot megfelelően figyelmezteti, és a vádlottakat személyes viszonyaik felől kikérdezi.

Vádlottak személyes viszonyainakat következőképp adják elő.

1.) Kovács Kornél, született Perestón, az 1893. évi június hó 6. napján, nős, Szepesy Máriával, budapesti illetőségű (I. Diana út 16.) lakos, magyar nyanyelvű, róm. kath. vallású, magántisztviselő, katonaviselt, kereskedelmi érettségit tett, vagyontalan, Kovács József és Balla Mária fia, büntetlen.

2.) Kovács Árpád, született Sopronban, 1899. évi március hó 7. napján, nőtlen, budapesti illetőségű (I. Aladár u. 14./II. 11.) lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, magántisztviselő, katonaviselt, kereskedelmi érettségit tett, Kovács József és Balla Mária fia, büntetlen.

3.) Kovács Tivadar, született Sopronban, az 1897. évi szeptember hó 13. napján, nőtlen, budapesti illetőségű és (I. Diana út 16.) lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, magántisztviselő, katonaviselt, kereskedelmi érettségit tett,

vagyontalan, Kovács József és Balla Mária fia, büntetlen.

4.) Becker István, született Gyegyóditrón, az 1899. évi október hó 3. napján, nőtlen, budapesti illetőségű és (VII. Rákóczi út 49/III. 27.) lakos, magyar anyanyelvű, ág. ev. vallású, magántisztviselő, katonaviselt, gimnáziumi érettségit tett, vagyontalan, Becker Győző és Vajduk Rozália fia, hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége miatt 3 hónapi fogházra volt büntetve.

5.) Szalay János, született Budapesten, az 1883. évi január hó 6. napján, özvegy, budapesti illetőségű (IX. Üllői út 55. IV/6.) lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, műszaki rajzoló, katonaviselt, 4 középiskolát végzett, vagyontalan, Szalay János és Mayer Rozália fia.

6.) Szobodeczky Aladár, született Ujsinkán (Fogarasz vm.), az 1892. évi november hó 2. napján, nős Emény Karolinával, budapesti illetőségű (IX. Mester u. 3. I. 2.) lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, magántisztviselő, 1 gyermek atyja, katonaviselt, kereskedelmi érettségit tett, vagyontalan, Szobodeczky Armand és Boray Katalin fia, büntetlen.

7.) frankwelli lovag Umlauff Sziegfried dr., született Pozsonyban, az 1878. évi március hó 16. napján, nős Hedvig Leopoldinával, pozsonyi illetőségű és budapesti Mária Valéria Újtelep, Üllői út 39. sz. barakklakás, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, ny. bosznia-hercegovinai területi előljáró, magántisztviselő, katonaviselt, államtudor, vagyontalan, frankwelli lovag Umlauff Gyula és Huszár Emília fia, büntetlen.

8.) Tarnovszky Pál született Budapesten, az 1882. évi november hó 24. napján, nős Varga Erzsébettel, budapesti illetőségű és (VIII. Futó u. 10. fsz. 5.) lakos, magyar anyanyelvű, ág. ev. vallású, vállalkozó, katonaviselt, felsőkereskedelmi két osztályát végezte, vagyon cca 10 millió korona, Tarnovszky Pál és Holló Mária fia, büntetlen.

9.) Sztachó Szavér született Szegeden, az 1895. évi december hó 8. napján, elvált, debreceni illetőségű, szegedi lakos (tűzoltóság, Szeged), magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, tűzoltótisztgyakornok, katonaviselt, hadapródiskolát végzett, vagyontalan, Sztachó Szavér és Wutka Pálma fia, büntetlen.

10.) Láng Ede, született Budapesten, 1895. évi január hó 13-án, nőtlen, budapesti illetőségű (II. Kapás u. 11.) lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, honvédelmi minisztériumi díjnok, katonaviselt, négy középiskolát végzett, vagyontalan Láng József és Latner Anna fia, büntetlen.

Elnök magállapítja, hogy Vass Titusz vádlott nem jelent meg, s nevezett megidézhető nem volt, mert Angórában, ismeretlen helyen tartózkodik, Szénásy Tibor és Simon Tibor tanúk nem jelentek meg, s részükre az idézés kézbesíthető nem volt, mert ismeretlen helyen tartózkodnak. A többi megidézettek megjelentek.

Becker István vádlott szóval megbízza Dr. Helvey Tibor ügyvédet védelmével.

A tanúk a Bp. 301. §-ának 4. és 5. bekezdésében foglalt felhívás és figyelmeztetés után elhagyják a tárgyalótermet.

Közvádoló: Kérem a főtárgyalás egész tartamára zárt tárgyalás elrendelését. Indokaim előterjesztésére ugyancsak a hallgatóság kizárását kérem.

Elnök kiűrteti a tárgyalótermet. A hallgatóság elhagyja a tárgyalótermet.

Közzvadásló: A nyilvánosság kizárását államérdek kívánja, mert ebben a bűnperben a Nemzeti Hadsereg egyes tagjai igen kellemetlenül vannak érintve. Vádoltak ugyanis a Nemzeti Hadsereg egyes tényleges szolgálatot teljesítő tagjaitól szereztek be a robbanóanyagot a Dohány utcai zsinagóga felrobbantására és a román király ellen elkövetendő merénylethez. Ez a körülmény, valamint a nagyváradi román állampénztár tervbe vett kirablása, továbbá a cseh szokolok tervezett hamisítása, amennyiben a környező államok kormányainak tudtára jutna, kellemetlen külpolitikai bonyodalmakat okozhatna. A nyilvánosság kizárását a főtárgyalás egész tartamára kérem, mert az egyes ügyek nem választhatók szét annyira, hogy a nyilvánosság elé bocsátható ügyek tárgyalásánál fenn ne forogna annak a veszélye, hogy a nem nyilvánosság elé tartozó ügyből valami kipattan.

Dr. Balonyi Imre és Helvey Tibor dr. védők a közzvadásló indítványához, indokai alapján csatlakoznak.

A kir. törvényszék zárt ülésben meghozta, s nyilvános ülésen az elnök kihirdette az alábbi végzést.

A kir. törvényszék a főtárgyalás egész tartamára a nyilvánosság kizárását rendeli el.

Tudomásul szolgál.

Elnök felhívja a hallgatóságot, hogy a tárgyalótermet hagyja el. A hallgatóság elhagyja a termet.

A Bp. 304. §-a értelmében a felolvassák az 1923. évi december hó 31-én 125512/1923. k. ü. sz. alatt kelt vádiratnak a Bp. 255. § 1. és 2. pontjában megjelölt, illetve Becker István vádlottra nézve az 1925. évi február hó 16. napján Bp. VI. 10559/57/1923. sz. alatt kelt vádhatározat rendelkező részét.

Kovács Kornél vádlott ezután a többi vádlottak távollétében, a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A világháborúban mint repülőtiszt teljesítettem szolgálatot, s leszerelésem után a Károlyi-kormány elleni ellenforradalmi mozgalmakban részt vettem. A kommunizmus kitörése után a posta repülőszázadnál teljesítettem szolgálatot, majd elmentem a m. kir. államrendőrséghez detektívnek. A kommunizmus bukása után a katonai hírszerző osztályban

működtem, majd az 1922. év augusztus havában többedmagammal megalakítottam a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságot, amelynek célja volt a magyar hazafias szellem ébrentartása, különösen a bolsevista eszmékkal állandóan veszélyeztetett munkásság körében. Az alapításban sokan vettünk részt, köztük magam is, most azonban a többi alapítóra nem emlékszem.

Elnök felolvassa a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak az 1922. évi október havából keltezett, litografált és kelet nélküli nyomtatott felhívását, melyek a nyomozati iratok közt 17 naplós. alatt fekszenek.

Kovács Kornél vádlott: A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság az 1922. évi augusztus havában alakult meg. Az alakuló közgyűlést a Mária Terézia Iskola egyik termében tartottuk, s a társaság hivatalos helyisége eleinte ugyancsak a Mária Terézia Iskolában volt.

Az 1922. évi október havában a Hadivseltek Országos Szövetségének Dohány utcában levő házában kaptunk egy szobát, amely hivatalos helyiségül szolgált társaságunknak, egészen az 1923. év tavaszáig, amikor is, naptárilag közelebbről meg

nem határozott időben a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság hivatalos helyiségét a Hollandia Szállodába helyezte át, ahol egy szobát bérelt, ami azonban nagyon sokba került, úgyhogy sokáig nem volt fenntartható, és akkor Becker István a Pannónia Szálloda 105. számú szobáját, amelyet saját részére kibérelt, a társaságnak rendelkezésére bocsátotta.

A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság elnöke alakulásától az 1923. évi február hó 1-ig Dr. Jáger Károly MÁV-titkár volt, aki valamilyen részletkérdésből kifolyóan, amire most már pontosan nem emlékszem, távozott állásából. Társelnök volt Péter Bonaventura, azaz valódi nevén Galerami Antal, Sallay Iván, Makay Imre, Dr. Lator törvényszéki bíró és Venczek Géza. Alelnök volt vitéz Dr. Kaposi Miklós, aki jelenleg a húgom vőlegénye, lovag dr. Umlauff Sziegfried, öcsém, Kovács Tivadar, pénztáros előbb Verkóczky Károly, később öcsém, Kovács Árpád volt. Én magam a társaság ügyvezető elnöke voltam. A társaságnak volt intéző- és felügyelőbizottsága is, de annak tagjaira most már nem emlékszem.

Az 1925 évi február hó 15-én Budapest székesfőváros polgármestere a székesfőváros

polgármestere a székesfőváros területén való, később pedig a m. kir. belügyminiszter az egész ország területére való adománygyűjtésre adott engedélyt a társaságnak.

Elnök ismerteti Budapest székesfőváros polgármesterének az iratok közt I/24. sz. a. elfekvő, az 1923. évi június hó 8. napján 46.691/1923. ü. o. sz. alatt kelt határozatát.

Kovács Kornél vádlott: A gyűjtést eleinte maguk a tagok eszközölték. Eleinte 25%, majd 30%, később, a vidéki gyűjtéseknél már 45% jutalékot kaptak. A gyűjtés azonban sehogy sem ment, és ezért Gross Samu, Fodor Andor és Farkas István vállalták el a gyűjtést bizonyos százalék ellenében. Az egész gyűjtés eredménye a fent említett urak, s az ügynökök jutalékának leszámításával nettó 1.800.000 usque 2.000.000 koronát tett ki. Ez az összeg alig volt elegendő az egyesület legszükségesebb kiadásainak fedezésére, nem hogy abból dőzsöltünk volna. Én és két fivérem szüleinknél laktunk, Szobodeczky és Tarnovszky a kabátjukat adták el, s mindenki úgy segített magán, ahogy saját erejéből tudott, de az egyesület pénzéből egyikünk sem mulatott. Este nyolcig dolgoztunk a társaság ügyeiben, s ezért

semmi díjazást nem kaptunk, csak a szükséges villamospénzt utaltuk ki a társaság pénzből, s azoknak, akik reggeltől estig a társaság ügyeiben munkálkodtak, egy kis darab szalonnát és kenyeret adtunk. A begyűjtött pénz nyomtatványokra és a nagyszámú propaganda-előadás és matiné költségeire ment el, amelyeket rendeztünk.

Tarnovszky Pál úgy kapcsolódott be a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságba, hogy Várnai Sándorral együtt Magyar Pantheon címen egy könyvet akartak kiadni, s minthogy anyagi erejük nem volt hozzá, a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társasághoz fordultak, hogy finanszírozza azt. Természetesen nem tudtuk finanszírozni, hiszen saját útjainkra sem volt elegendő pénzünk.

Elnök felolvassa Kovács Kornélnak az I./20. sz. a. elfekvő, 1922. évi november hó 6-án Várnai Sándorhoz és Tarnovszky Pálhoz intézett levelét.

Kovács Kornél vádlott: Várnai és Tarnovszky nem rendezhették meg a tervezett előadásokat és hangversenyeket, mert nem volt hozzá elegendő pénz.

Kijelentem, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társasághoz befolyt pénzből egy fillért sem

fordítottunk oly célra, amely az állami és társadalmi rend felforgatásához vezetett volna.

Én olyan beszélgetésben, amelyben a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról szó lett volna, soha részt nem vettem, s hallomásból sincs tudomásom arról, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság helyiségében valaha is ilyesmi szóba került volna. Závory Kálmánnak ilyenről soha említést nem tettem. Závoryval nem vagyok ellenséges viszonyban. Lehetséges azonban, hogy ő haragszik rám, mert ő a társaságnál mint gyűjtő volt alkalmazva, s nem tudott 40.000 koronával elszámolni, s én azt mondtam neki, ha el nem számol, bűnvádi feljelentést teszek ellene.

Soha arról szó nem volt, hogy bármely miniszter, vagy bármely nemzetgyűlési képviselő élete, vagy személyes szabadsága ellen bármit is tenni szándékoztunk volna, s hogy bizonyos politikai személyek félretétele céljából egy csukott autót s egy kültelki házat akartunk volna vásárolni. Soha szó nem esett arról, hogy az országban katonai diktatúrát létesítsünk.

Elnök elébe tárja Székely János nyomozati vallomását.

Kovács Kornél vádlott: Lehetséges, hogy Székely János terhelően vallott ellenünk, de ezt azért tette, mert Tivadar öcsém egy visszaélése miatt arcul ütötte, és gyűlöl minket. Vallomása nem felel meg a valóságnak.

Elnök elébe tárja Závory Kálmán nyomozati vallomását.

Kovács Kornél vádlott: Závory Kálmán nyomozati vallomása nem felel meg a valóságnak. A vádban foglaltakról, s arról, amit Závory nyomozati vallomásában előad, szó nem volt. De még ha szó lett volna is, még akkor sem beszéltem volna Závoryval ilyesmiről, mert soha vele bizalmas viszonyban nem voltam. Nyilvánvaló tehát, hogy Závory valótlanságokat adott elő.

A Pannóniában levő szobánkban többnyire hált 3-4 ember, de nem 8. Závory maga is mindaddig ott hált, míg fel nem szólítottam, hogy távozzék.

Én csaknem mindig jelen voltam a Magyar Nemzeti Múltunk hivatalos helyiségében, de soha mástól nem hallottam egyetlen olyan kijelentést sem, ami a vádbeli, vagy a Závory és Székely vallomásában felhozott tényállításoknak megfelelné.

Elnök elébe tárja Vass Titusz nyomozati vallomását.

Kovács Kornél vádlott: Előbbi kijelentésemet ennek ellenére is fenntartom. Öcsém, Kovács Tivadar Závory Kálmántól a Kettőskereszt Vérszövetség szokásos esküjét vette ki, nem pedig valami külön terrorista esküt. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság tagjai közül többen a Kettőskereszt Vérszövetségnek is tagjai voltak. Így magam is két fivéremmel együtt, Vass Titusz, Umlauff Sziegfried, Szató Szavér, s mások, akikre már név szerint nem emlékszem. A Kettőskereszt Vérszövetség a kormány által engedélyezett és támogatott nemzetvédelmi alakulat volt, amelynek legfőbb feladata a belső rend védelme és fenntartása volt, de ezen felül irredenta céljai is voltak. Konkrét irredenta programmal tudomásom szerint nem bírt, irredenta célja csak az volt, hogy szükség esetén bizonyos erőket tudjon az irredenta rendelkezésére bocsátani.

Elnök felolvassa a XV./25. sz. a. elfekvő eskümintát.

Kovács Kornél vádlott: Ezt az esküt vette ki Tivadar öcsém Závory Kálmántól, ez volt a

Kettőskereszt Vérszövetség rendes esküszövege. Hogy terrorcsapatot szerveztünk volna, s a terroristáknak külön esküjük lett volna, nem felel meg a valóságnak.

Elnök elébe tárja Závory Kálmánnak erre vonatkozó nyomozati vallomását.

Kovács Kornél vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Az pedig, hogy a Kürthy Endre névnapján rendezett ünnepségen azt énekeltem volna, hogy „terrorista vagyok én, vagyok én”, ugyancsak valótlan. Semmi énekhangom nincs, és ezért sohasem is szoktam énekelni.

Hogy a nagyváradi oláh álampénztár ellen mit terveztek, arról nem tudok, semmit, én Sebőkkel erre vonatkozóan semmiféle megbeszélést nem folytattam. Erről legfeljebb Tivadar öcsém tudhat.

A Dohány utcai helyiségben volt néhány darab gyutacs nélküli kézigránát, amit Makkay Imre százados tisztiszolgája adott át nekem az 1923. év tavaszán, most már nem tudom, hogy milyen rendelkezéssel. Ez még a nyugat-magyarországi felkelésből maradt.

Elnök megállapítja, hogy a román király koronázása Gyulafehérváron az 1922. évi október hó 15-én történt.

Kovács Kornél vádlott: Nem akartunk mi a román király ellen merényletet elkövetni, csak csúffá akartuk tenni a koronázást úgy, hogy ócska cipőket és más hasonló ócskaságokat akartunk behajigálni.

Elnök elébe tárja a VIII. 22. sz. alatt elfekvő, az 1923. évi június hó 23-án kelt nyomozati vallomását.

Kovács Kornél vádlott: Most már visszaemlékszem, a nyomozati vallomásom megfelel a valóságnak, és részben fenntartom. A Pannónia szálló 105. sz. szobájában levő irodahelyiségben nem láttam semmiféle robbanóanyagot. Mindössze egy kosárban volt egy szolgálati revolver, ami emlékezetem szerint Závory Kálmán tulajdonát képezte.

Ismételten kijelentem, hogy semmiféle az állami és a társadalmi rend felforgatására irányuló mozgalmat nem kezdeményeztem, és ilyenben részt nem vettem

Belép **Kovács Árpád vádlott** és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A

vádakat megértettem, és nem érzem magam bűnösnek.

Mielőtt a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság megalakult, fővárosi tisztviselő voltam. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság alakuló közgyűlésén magam is részt vettem, ahol engem ellenőrnek választottak meg. Később Varkóczy Károly után én lettem a társaság pénztárnoka. Bátyám, Kornél volt az ügyvezető igazgató, s hogy mégis én voltam a pénztárnok, az azért történt, mert díjtalanul senki sem volt kapható erre az állásra, legkevésbé pedig megbízható ember, már pedig a társaságnak nem volt elegendő anyagi ereje, hogy alkalmazottait fizethesse. Egyikünk sem kapott fizetést, helyesebben nem vettük fel a fizetésünket, noha járt volna, mert ezzel is elő akartuk az egyesület célját segíteni, csupán kárkiadásainkat vettük fel az egyesület pénztárából.

Elnök ismerteti az 1923. évi július hó 2-án kelt szakértői véleményt.

Vádlott: Én is tagja voltam a Kettőskereszt Várszövetségnek, amely bolsevistaellenes, irredenta jellegű szövetség volt. Ez nem az állam és társadalom törvényes rendje ellen fejtett ki tevékenységet, de

ellenkezőleg, államfenntartó célja volt, és hivatalos támogatásban részesült.

A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak egy ideig a Dohány utcában, majd a Pannónia Szálló 105. sz. szobájában volt a hivatalos helyisége. Soha itt tervezgetések és összeesküvések nem folytak. A vezetőség és a tagok itt jöttek össze a folyó ügyek elintézése és megbeszélése céljából. Soha az állam és a társadalom törvényes rendje ellen irányuló tevékenységről szó sem esett. Soha részt nem vettem oly megbeszélésben, de még csak nem is hallottam olyanról, amelyben a Dohány utcai zsinagóga felrobbantását tervbe vették volna, de olyan megbeszélésről sincs tudomásom, amelyben bizonyos politikai személyiségek, miniszterek és képviselők „elintézése” került volna szóba. Arról sem tudok, hogy bárki is katonai diktatúra bevezetését tervezte volna.

Elnök elébe tárja Závory Kálmán nyomozati vallomását.

Kovács Árpád vádlott: Závory Kálmán vallomása nem felel meg a valóságnak. Nem énekeltem Kürthy Endre névnapján, hogy „terrorista vagyok én, vagyok én.” Én szervezési ügyekkel

egyáltalán nem foglalkoztam, csak adminisztratív munkát végeztem. Nem adtam egyáltalán semmi pénzt az egyesület pénztárából arra a célra, hogy a nagyváradi román állampénztárt a határon átlopják. Én erről az egész esetről csak a vizsgálat során értesültem. Sem a Dohány utcában, sem a Pannóniában levő helyiségünkben robbanóanyagot nem láttam.

Belép **Kovács Tivadar vádlott** és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) előadja a következőket: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság megalapítása előtt nem voltam állás nélkül: a katonaság szolgálatban álltam, mint kém. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak megalapítása óta alelnöke voltam. Ennél a társaságnál hazafias gondolkodású, becsületes emberek gyűltek össze, hogy ha esetleg valamely bolsevista mozgalom elfojtására, vagy irredenta célra szükség volna rájuk, együtt legyenek. A Kettőskereszt Vérszövetségnek is tagja voltam, amely ugyane céllal alakult.

A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság polgármesteri és belügyminiszteri engedély alapján

fővárosi és országos gyűjtést rendezett, amelyre összesen mintegy másfélmillió korona folyt be, ebből elment mintegy 7-800.000 korona nyomtatványokra és helyiségre, előadások rendezésére, a többi vidéki propagandára és adminisztrációs kiadásokra. Ebből az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló semmiféle célra egy fillért sem fordítottunk, amint hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságban én sem, tudomásom szerint senki más az állami és társadalmi rend ellen semmit nem tett.

A Kettőskereszt Vérszövetség még távolabb állt minden államfelforgató céltól, mert nem csupán kormányengedéllyel, de a kormány támogatása mellett folytatta működését, s amikor mi a Kettőskereszt Vérszövetségben működünk, az még a kormány támogatását élvezte, s csak akkor oszlatták fel, amikor ez a mi esetünkkel kapcsolatban kipattant. A belügyminiszter a parlamentben nyíltan elismerte, hogy a kormány a Kettőskereszt Vérszövetséget támogatásban részesíti.

A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság első hivatalos helyisége a Dohány utcában, a Hadviseltek Országos Gazdasági Szövetségének

épületében volt. Én állandóan feljártam ide, de soha a zsinagóga felrobbantásáról itt szó nem esett.

Elnök elébe tárja Vass Titusznak erre vonatkozó nyomozati vallomását.

Kovács Tivadar vádlott: Vass Titusz vallomása nem felel meg a valóságnak. Én ilyesmiről senkivel nem beszéltem. Az sem felel meg a valóságnak, hogy a Pannónia Szálló-beli hivatalos helyiségben vagy bárhol máshol arról szó lett volna, hogy a kormány egyes tagjait és más politikusokat láb alól eltegyünk. Ilyen irányú megbeszélésben soha részt nem vettem, s ilyen megbeszélésről hallomásból sincsen tudomásom. Ezt csak Székely János találta ki, mert bizonyos visszaéléseire rájöttem, és azért megpofoztam. Székely vallomása azért is képtelenség, mert ha még valóban lett volna is ilyesmiről szó, előtte, mint közember előtt, akivel szemben amúgy is bizalmatlanok voltunk, ilyesmit soha nem említettünk volna.

A Kettőskereszt Vérszövetség engem bízott meg a felvételnél leteendő eskü kivételével, s én vettem ki a tagoktól az esküt. Külön terrorista eskü nem volt, csak a Kettőskereszt Vérszövetség rendes esküszövegét mondattam el a tagokkal.

Elnök elébe tárja a Kettőskereszt Vérszövetségnek az iratok elfekvő esküszövegét.

Kovács Tivadar vádlott: Igen, ez volt a Kettőskereszt Vérszövetség esküszövege. Kizárólag ezt az esküt vettem mi a tagoktól. Soha közöttünk terrorcsapat szervezéséről szó nem volt.

A nagyváradi román állampénztár ellopását nem vettük tervbe előre, csak Madersprach százados és 8 társának a kiszabadítására – akiket az oláhok Nagyváradon letartóztattak – mentünk le Nagyváradra.

Elnök elébe tárja a III./8. sz. alatti nyomozati vallomását.

Kovács Tivadar vádlott: Nem egészen így történt az eset. Én ugyanis a Madersprachék kiszabadítása érdekében mentem le Nagyváradra, s mielőtt útra keltem, Bartha ezredesnek és Makkay századosnak előterjesztettem Sebők ajánlatát a nagyváradi állampénztár ellopására vonatkozóan, de Bartha ezredes és Makkay százados azt az utasítást adták, hogy ne csináljam azt meg, s én erre lemondtam a tervről, s csak Madersprachék kiszabadítása érdekében utaztam le Nagyváradra.

Három ízben mentem le Nagyváradra. Először a Sebbők, Becker és Simon Tibor társaságában tettem meg az utat, másodszor Sebőkkel, Vas Titusszal és Christofolettivel mentem le, s végül Vass Titusz, Láng Ede s Závory Kálmán kíséretében utaztam le. Ez alkalommal jött utánunk Sebők és Grüneberg Frigyes. Most már azonban az egyes személyekre egész pontosan nem emlékszem.

Závory nyomozati vallomása nem felel meg a valóságnak, mert ő is haragosom, mert ő is vidéken gyűjtött a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság részére, és én nagyon szigorúan ellenőriztem. Ő egynéhány hétre eltűnt a szemünk elől, s amikor visszatért, 40.000 koronáról nem tudott elszámolni. Erre kijelentettük neki, ha egy hét alatt el nem számol, feljelentjük. Minthogy elszámolni nem tudott, Székellyel együtt elment Vázsonyiékhoz, és koholmányokat adott elő rólunk, hogy a mi feljelentésünket megelőzze.

Makkay Imre századostól egy alkalommal 4-6 kézigránátot kaptunk a román király gyulafehérvári koronázásának megzavarására. Vass Titusz Závory Kálmántól kapott 18 adag 1 kgr-os, tehát összesen 18 kgr súlyú ekrazitot abból a célból, hogy az Aradra,

ottani irredenta szervezeteknek vigye el, hogy egy esetleges háború esetén a Maros-híd felrobbantására kéznél legyen. Lehetséges, hogy ezt a 18 kgr ekrazitot Vass Titusz két részletben kapta Závory Kálmántól. Én ennél több robbanóanyagról nem tudok. Ezt a robbanóanyagot, tehát a 18 kg ekrazitot és a kézigránátokat a Dohány utcai helyiségben őriztük.

Dabasi Halász Zsigmond századostól és Dinich ezredestől kaptunk gyakorlatozás céljaira lőfegyvereket, amiket később beszolgáltatunk. Ezt azonban nem a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság, hanem a Kettőskereszt Vérszövetség kapta.

Az ekrazitot később a Dohány utcai helyiségből a Szalay János lakására küldtem, amikor Romániába lementünk, magunkkal vittünk 4-5 darab kézigránátot, de azokat a határon hagytuk, mert használhatatlanok voltak.

Tarnovszky Pál egyszer bemutatott nekem egy Jablonszky nevű felvidéki embert, aki a felvidéki irredenta egyik csoportmegbízottjaként jött át a határra, és szokolkliséket hozott magával, s felajánlotta nekem azzal, hogy ők a felvidéken ezt nem tudják tovább csinálni, talán irredenta úton és

irredenta célra lehetne itt Magyarországon szokolokat hamisítani. Ezek üvegklisék voltak.

Elnök elébe tárja VI. 5. sz. nyomozati vallomását, amelyben előadja, hogy a hamisításhoz erkölcsi támogatását helyezte kilátásba.

Kovács Tivadar vádlott: Erre nem emlékszem. De most felolvasott nyomozati vallomásom különben nem felel meg a valóságnak. Minthogy felvidéki ember neve volt a dologban, nehogy kipattanjon, s az illetőnek a cseheknél meggyűljék a baja, kénytelen voltam fenti valótlan nyomozati vallomást tenni.

Elnök elébe tárja, hogy erre vonatkozó nyomozati vallomását a vizsgálóbíró előtt fenntartotta.

Kovács Tivadar vádlott: Jablonszky rajzokat és üvegkliséket hozott. Szalay János nem készített semmiféle klisé, csak azért vallott előző vallomásaiban úgy, hogy Jablonszkyt mentegesse. Ezt a tervet felsőbb véleményezés végett bemutattam Makkay századosnak, s minthogy fentről a tervet nem helyeselték, az egész dolog abbamaradt, és én a kliséket megsemmisítettem. Ezt a hamis pénzt azonban nem az állami és társadalmi rend

felforgatására, hanem kizárólag irredenta célra akartuk fordítani.

Belép **Becker István vádlott**, és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság céljaira rendezett gyűjtésben egyáltalán nem vettem részt. A Dohány utcában volt hivatalos helyiségben mindössze 1-2 alkalommal voltam csak fenn, de soha a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról semmit sem hallottam. Arról, hogy a kormány egyes tagjait vagy más politikusokat láb alól eltenni, vagy félretenni akartak volna, ugyancsak semmi nem hallottam, s terrorcsapat szervezéséről vagy arról, hogy a vádlottak közül bárki ilyesmit csak tervezett volna is, semmiféle tudomásom nincsen.

A nagyváradi kalandról nem sokat tudok. Kovács Kornél említést tett egyszer nekem, hogy Nagyváradon román fogságban van Madersprach százados és nyolc társa, s hogy meg fogják kísérelni a kiszabadításukat. Minthogy nekem, aki ekkor már az Apis Rt. alkalmazottja voltam, üzleti ügyben amúgy is ki kellett utaznom Nagyváradra, minthogy ilyen

nemes irredenta célról volt szó, magyar tisztek kiszabadításáról, én is felajánlottam szolgálataimat.

Ugyanekkor egy Sebők nevű ismerősöm, akit hazudozásairól jól ismertem, azzal jött nekem, hogy neki Nagyváradról megbízása van a román állampénztár egy magyar tisztviselőjéről arra, hogy lépjen érintkezésbe a magyar irredenta körökkel annak megbeszélésére, hogyan lehetne a nagyváradi román állampénztárt Magyarországra átcsempészni, mert ő hajlandó a kezükre játszani. Bár én ebből egy szót sem hittem Sebőknek, mégis elvittem őt a Hollandia Szállóba, s bemutatottam Kovács Tivadarnak, Szobodeczky Aladárnak és Vass Titusznak.

Elnök elébe tárja a nyomozati vallomását.

Becker István vádlott: Én most már nem emlékszem pontosan az eseményekre, de én tudom biztosan, hogy nem a nagyváradi állampénztár kirablása végett mentem le Nagyváradra, hanem azért, hogy Madersprachékat kiszabadítsuk.

Elnök ismét elébe tárja nyomozati vallomását.

Becker István vádlott: Igaz, hogy Sebőköt ismertem, mert együtt szolgáltam vele a vezérkari hírszerző osztályánál, én azonban nem tárgyaltam

vele a nagyváradi román állampénztárról, hanem összeismertettem őt a Kovács fivérekkal, és rájuk bíztam a dolgot.

Ha Kovács Tivadar valóban abból a célból is ment volna le Nagyváradra, hogy az ottani román állampénztárt ellopja, azt csupán irredenta célra tette, s nem azért, hogy az ily módon szerzett pénzt az állami és a társadalmi rend felforgatására használja fel. De tudomásom szerint fentről nem véleményezték a kassza ellopásának tervét, s ezért Kovács Tivadar le is tett róla, s csupán a Madersprachék kiszabadítása érdekében utazott le Nagyváradra.

Amíg én a Pannóniában laktam, ott semmiféle robbanóanyagot nem tartottak. Hogy elköltözésem után mi történt, azt nem tudom.

A szokolhamisítási ügybe nem voltam beavatva, egyszer voltam a Szalay laboratóriumában, akkor épp egy villanygépen dolgozott. Nem láttam, hogy hamisított volna. Láttam nála két szokolt, de nem láttam, hogy ő csinálta volna.

Elnök elébe tárja a nyomozati vallomását.

Becker István vádlott: Lehet, hogy így történt.

Belép **Szalay János vádlott**, és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp.

331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek.

Én annak idején a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság főtitkára voltam. Pénztári ügyekkel egyáltalán nem foglalkoztam, s így a begyűjtött pénzek hovafordításáról semmit sem tudok. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság feltétlen hazafias céllal alakult és működött, ugyanúgy, mint a Kettőskereszt Vérszövetség is. A Magyar Nemzeti Múltunknál betöltött állásomért fizetést nem kaptam. A társaság gyűjtőívén található rajzot én készítettem. A társaság Dohány utcai helyiségébe állanadóan feljártam, de semmi tudomásom arról nincs, hogy ott valaha is a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról szó esett volna. Sohasem hallottam arról beszélni, hogy a kormány egyes tagjait vagy más politikusokat láb alól el akartak volna tenni és katonai diktatúrát akartak volna alapítani. Terrorcsapat alapításáról és a nagyváradi román állampénztár ellopásáról semmit sem tudok. Mindezekről sem magam soha nem tárgyaltam senkivel, sem hallomásból ezekről tudomásom nincs.

Nekem valaki átadott 18 kgr ekrazitot megőrzés végett, de már nem emlékszem, hogy ki adta azt át nekem. Én az ekrazitot felvittem a lakásomra, és ott őriztem egy darabig, majd később átadtam Weinber Sándornak és Kovrig Mártonnak megőrzés végett. Hogy ezen felül még valami fegyver vagy robbanóanyag lett volna a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság birtokában, arról nincs tudomásom.

Én laboratóriumban rádiófényképezőgép szerkesztésével kísérleteztem, s ehhez különféle szükséges anyagszereket és eszközöket szereztem be. Már hetek óta folytak kísérletek, amikor egy Jablonszky nevű cseh főhadnagy, aki a magyar irredenta szolgálatában állt a felvidéken, Kovács Tivadarnak átadott egy rajzot és egy üvegklisé, amelyet úgymond szokolhamisítás céljaira fel lehetne használni. Ha mozgalom lesz majd a Felvidéken, a hamisított szokolokat rendbontási célra igen jól fel lehetne használni. Kovács Tivadar illetékes helyen bemutatta a kapott rajzot és üveglemezt, és előterjesztette az eszmét, amelyet Jablonszky pendített meg, minthogy azonban felsőbb helyről azt az utasítást kapta, hogy a szokolhamisítást nem

szabad megcsinálni, az egész tervet elejtette, és a rajzot s a lemezt megsemmisítette.

Tény az, hogy egy iratprést, egy Richter-féle körzöt, továbbá festéket szereztem be, de ez nem a szokolhamisításhoz, hanem a rádiófényképezéshez volt szükséges. Tény az is, hogy nálam két drb. 50 szokolos bankjegyet találtak, ezt ugyanis Jablonszky mintának hozta, arra az esetre, ha a szokolhamisítást elfogadják.

Elnök elébe tárja nyomozati beismerését.

Szalay János vádlott: Nyomozati vallomásom nem felel meg a valóságnak. Tarnovszky Pállal előzetesen megállapodtunk, hogy a rendőrségen így fogunk vallani, nehogy Jablonszkynek a Felvidéken a csehekkel emiatt meggyűljék a baja,

Elnök elébe tárja a vizsgálóbíró előtt lett vallomását.

Szalay János vádlott: A vizsgálóbíró előtt tett vallomásom ugyanazon okból valótlan, mint nyomozati vallomásom. A főtárgyaláson tett vallomásom megfelel a valóságnak.

Belép **Szobodeczky Aladár vádlott** és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen

nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A Kettőskereszt Vérszövetségnek nem voltam tagja, csupán a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak, amelynek pénztári ellenőre voltam. Fix fizetésem nem volt, csak a bevételhez képest kaptam hébe-hóba valamit. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság irredenta jellegű előadásokat rendezett és irredenta eszméket propagált.

Soha olyan megbeszélésen, ahol a Dohány utcai zsinagógai felrobbantásáról lett volna szó, részt nem vettem. Ilyen megbeszélésről egyáltalán nem is hallottam.

Elnök elébe tárja Vass Titusz erre vonatkozó nyomozati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Soha ilyen megbeszélésen részt nem vettem. Arról, hogy a társaságban bárki is a kormány egyes tagjainak vagy egyes ellenzéki politikusoknak a meggyilkolását vagy félretételét tervezte, vagy akár csak szóba hozta volna, semmit nem tudom.

Elnök elébe tárja Székely János nyomozati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Soha ilyen megbeszélésen részt nem vettem. Arról, hogy a társaságban bárki is a kormány egyes tagjainak vagy egyes ellenzéki politikusoknak a meggyilkolását vagy félretételét tervezte, vagy akár csak szóba hozta volna, semmit nem tudok.

Elnök elébe tárja Székely János nyomozati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Székellyel soha még olyan viszonyban nem voltam, hogy hivatalos ügyeket is vele megbeszéljek, annál kevésbé ilyen bizalmas természetű dolgokat, de hangsúlyozom, ilyesmiről szó sem volt.

Elnök elébe tárja Závory Kálmán nyomozati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Sohasem használtam ilyen jassz kifejezést, mint a „vagány”, s annál kevésbé alkalmaztam gróf Bethlen István miniszterelnökre.

Elnök elébe tárja Kürthy Endre nyomozati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Nem mondtam soha, de ép elmével soha

nem is mondhattam, hogy házat és csukott autót fogunk venni, mikor betevő falatra sem volt pénz, nem hogy ilyesmire. Soha arról szó sem volt, hogy terrorcsapatot szervezzünk. A nagyváradi román állampénztár kirablásának a tervéről sem tudok semmit. Robbanóanyagot, lőszert, fegyvert soha nem láttam a társaság hivatalos helyiségében. Závory Kálmán vallomása tartalmilag teljesen valótlan, de emellett lehetetlen is, hogy én neki bármikor is valamit mondtam volna, mert haragban voltam és szóba sem álltam. Én ugyanis állandóan bent dolgoztam a társaság hivatalos helyiségében, ahol az irodai munkákat én végeztem, s Závory folyton lármázott és zavart engem. Én emiatt az ügyvezető elnökkel eltávolíttattam Závoryt a helyiségből.

Elnök elébe tárja a nyomozati és a vizsgálati vallomását.

Szobodeczky Aladár vádlott: Lehetséges, hogy a robbanászerekről tudomásom volt, a nyomozás során még jobban emlékeztem erre, most már nem emlékszem. A szokolhamisítás tervéről semmit sem hallottam.

Belép **lovag dr. Umlauff Sziegfried vádlott** és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre

lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A Kettőskereszt Vérszövetségnek tagja voltam. Ennek az egyesületnek az volt a célja, hogy ha a kommunizmus felütné a fejét, annak elnyomására közreműködjék, s a magyar irredenta érdekében fejtsen ki tevékenységet. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak megalakulásánál részt vettem, és annak alelnöke voltam. A gyűjtésben magam is részt vettem, de a gyűjtött pénzekkel pontosan elszámoltam. Ezeket a begyűlt pénzeket tudomásom szerint adminisztrációs költségekre, nyomtatványokra, propagandamulatságok rendezésére fordítottuk. Soha a Magyar Nemzeti Múltunk hivatalos helyiségében vagy tagjai közt az állami és társadalmi rend felforgatásáról, vagy terrorcsapat létesítéséről szó sem volt.

A Dohány utcai zsinagógai felrobbantásáról soha semmit sem hallottam, ilyen megbeszélésen soha részt nem vettem.

Soha olyan megbeszélést senkivel sem folytattam, amelyben a kormány egyes tagjainak, valamint ellenzéki politikusoknak a meggyilkolásáról vagy ideiglenes félretételéről lett volna szó. Ilyesmiről

nem is hallottam semmit, ugyanezt mondhatom a katonai diktatúra tervéről is.

Soha szó sem volt arról, hogy valami kültelki házat béreljünk. Ezt azzal téveszti talán össze, aki ezt állítja, hogy tervbe vették, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság saját maga állítsa elő propagandacélra plakátjait. Ebből a célból a Nemzeti Lovarda háta mögött nyomdahelyiséget bérelt a társaság, de azt nem gyilkosságok végrehajtásához bérelte.

Elnök felolvassa Mayer Oszkárnak VIII. 13. sz. alatti nyomozati vallomását.

Umlauff Sziegfried dr. vádlott: Soha életemben Mayer Oszkárnak, de másnak sem mondtam, hogy díjbirkózókat szerződtetünk, s velük terrorcsapatot alakítunk. Soha én díjbirkózókkal semmiféle nexusban nem voltam. A Kettőskereszt Vérszövetségben igenis volt rohamcsapatokról szó, amelyek az irredenta háborúhoz kész alakulatokat bocsátanak a magyar kormány rendelkezésére. Én magam is mintegy kettőszáz főnyi rohamcsapatnak voltam a parancsnoka, mint tartalékos százados, azok azonban távol állottak a terrorcsapatoktól.

Lehetséges, hogy ezekről tettem említést Mayer Oszkárnak, és ő ezt értette félre.

A nagyvárad oláh állampénztár ellopásának tervéről semmiféle tudomásom nem volt, arról csupán az eljárás során értesültem. Nincs tudomásom róla, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság hivatalos helyiségében lőszert, robbanószert vagy lőfegyvert tartottak volna. Ilyesmit ott sohasem láttam.

Én, mint a Kettőskereszt Vérszövetség egyik rohamcsapatának parancsnoka, bejelentettem Kovács Tivadarnak, hogy mozgósítás esetén nekem az embereim részére 250 lőfegyverre lesz szükségem, azonban én lőfegyvert sohasem kaptam.

A szokolhamisítás tervéről semmi tudomásom nincs.

Belép **Tarnovszky Pál vádlott**, és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társasághoz bejáratos voltam, de annak tagja nem voltam. A Magyar Pantheon című könyvet szerkesztettem, s ezt a Magyar Nemzeti Múltunk akarta kiadni. Innen

támadtak a kapcsolataim a társasággal. A vidéki gyűjtésben, amelyet a Magyar Nemzeti Múltunk rendezett, én is részt vettem, és egy alkalommal magam is gyűjtöttem Székesfehérváron.

A társaságnak a Pannónia szállóban levő hivatalos helyiségében 2-3-szor voltam, de a Dohány utcai helyiségben gyakran megfordultam. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság a magyar irredenta mozgalom támogatására alakult, és legjobb tudomásom szerint semmi olyan célja nem volt, s olyan tevékenységet nem fejtett ki, mi az állami és társadalmi rend felforgatására irányult volna.

A Dohány utcai zsinagóga felrobbantásának, a kormány egyes tagjai, továbbá ellenzéki politikusok meggyilkolásának vagy ideiglenes elintézésének, mely végül terrorcsapat alakításának és katonai diktatúra létesítésének tervéről a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális társaságnál soha ezekről a dolgokról egy szót sem hallottam.

A szokolhamisításra vonatkozóan a rendőrségen tett vallomásom a Szalay Jánossal történt előzetes megbeszélés alapján történt, és nem felel meg a valóságnak. Ezt a vallomást csak azért tettük úgy

Szalayval, nehogy Jablonszkyt, aki a Felvidéken, cseh területen lakik, bajba keverjük.

Jablonszky Jenő barátom nyugalmazott cseh főhadnagy, aki a Felvidéken magyar irredenta szolgálatban működik, felkeresett engem, s átadott egy üvegklisé és 5-6 rajzot, azzal, hogy azokat szokolok hamisítására fel lehetne használni, s az szükség esetén a Felvidéken zavarkeltésre igen alkalmas volna. Kért, hogy illetékes helyen érdeklődjem utána az ügynek. Én a kapott tárgyakat átadtam Kovács Tivadarnak, hogy érdeklődjék illetékes helyen, hogy mit szólnak a tervhez.

Kovács Tivadar utánajárt a dolognak, s mintegy két hét múlva azzal hozta vissza a klisé és a rajzokat, hogy felsőbb helyen nem járultak hozzá a dologhoz. Én ezt közölni akartam Jablonszkyval, ő azonban ez alatt már visszautazott a Felvidékre, s minthogy úgy a klisé és a rajzokat neki visszaadni nem lehetett, magunk megsemmisítettük azokat.

Elnök elébe tárja VI. 6. sz. alatti nyomozati vallomását.

Tarnovszky Pál vádlott: Én csakugyan adtam Szalay Jánosnak 150.000 koronát, azonban nem

pénzhamisításra, hanem egy távfényképezőgépre, amivel Szalay akkor kísérletezett.

Belép **Sztahó Szavér vádlott**, és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. A Kettőskereszt Vérszövetségnek és a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak nem voltam tényleges tagja, csak benne voltam abban a társaságban, amely ezeknek az egyesületeknek a tagjaiból állott. Amikor a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság vidéken megindult, én lementem egy gyűjtővel, mint kísérő, Bihar vármegyébe, ahol ismeretségem és összeköttetésem vannak. Mikor én a Magyar Nemzeti Múltunkhoz kezdtem járni, az már nem a Dohány utcai helyiségben, hanem a Pannónia Szálló 105. sz. szobájában volt.

Sohasem hallottam arról, hogy a Dohány utcai zsinagógát fel akarnák robbantani. Arról sem hallottam semmit, hogy a kormány egyes tagjait és egyes ellenzéki politikusokat el akartak volna tenni láb alól, vagy ideiglenesen el akartak volna tüntetni. Semmi tudomásom nincs arról, hogy a vádlottak közül bárki terrorcsapat szervezését tervezte, vagy

ilyesmit akár csak szóba is hozott volna. Szokolhamisításról sem tudok semmit. A felhozott ügyekben senkivel semmiféle megbeszélést nem folytattam, azokról még hallomásból sem tudok. A nagyváradai román államkassza ellopásáról nincs tudomásom.

Engem Kovács Tivadar egyszer felkeresett Nagyváradon, akkor ugyanis még ott laktam, előadta, hogy a Nagyváradon román fogságban levő Madersprach századost és nyolc társát akarják kiszabadítani. Engem is felszólított, hogy segédkezzem, amire készen voltam, azonban a terv valamilyen oknál fogva megghiúsult, s Kovács Tivadarnak vissza kellett munkája végezetlen térni Magyarországra. Minthogy a románok engem állandóan vegzáltak, én is kijöttem Kovács Tivadarral Magyarországra. Kovács Tivadar nekem nem említett semmit sem a nagyváradai vámpénztár ellopásáról.

Elnök elébe tárja nyomozati vallomását.

Sztahó Szavér vádlott: Akkor még jobban emlékeztem az eseményekre, nyomozati vallomásom megfelel a valóságnak. Robbanóanyagot, fegyvert vagy lőszert a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság helyiségében sohasem láttam, csupán arról

volt tudomásom, hogy valami nyolc kgr ekrazitot rejtettek el valahova az Entente elől, mint rejtett hadianyagot, de hogy az ekrazit hol volt, azt nem tudom.

Belép **Láng Ede vádlott** és a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben (Bp. 331. §. 2. bek.) a következőképpen nyilatkozik: A vádat megértettem, de nem érzem magam bűnösnek. Sem a Kettős Kereszt Vérszövetségnek, sem a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak tagja nem voltam. Az utóbbi egyesületbe bejáratos voltam, de már csak akkor, amikor a Pannónia 105. sz. szobájában volt a hivatalos helyiségük.

Kovács Tivadar egy alkalommal felszólított, hogy menjek vele Nagyváradra, és segítsek neki ott román fogságban levő magyar túszoikat kiszabadítani. Hogy a nagyváradi román államkasszát el akarták volna lopni, arról nincs tudomásom. Nem felel meg a valóságnak, hogy én igazolványt hamisítottam volna, amelyben miniszteri tolmácsnak voltam feltüntetve.

Elnök elébe tárja nyomozati vallomását.

Láng Ede vádlott: Nyomozati vallomásom nem felel meg a valóságnak. Én a rendőrségen a hosszas

faggatásba úgy belezavarodtam, hogy mindent összevissza beszéltem.

Arról tudomásom nincs, hogy a zsinagóga felrobbantását, a kormány egyes tagjainak, továbbá ellenzéki politikusoknak megölését tervezték volna. Ilyesmiről nem is hallottam. Nincs tudomásom arról sem, hogy vádlottak közül bárki is terrorcsapat szervezését, vagy katonai diktatúra létesítését tervezte volna. Ilyen megbeszéléseken soha részt nem vettem, s ilyenekről még hallomásból sem értesültem. Arról sincs tudomásom, hogy szokolhamisítást terveztek volna.

A Magyar Nemzeti Múltunk helyiségében lőszert, fegyvert vagy robbanóanyagot nem láttam.

Belép **vitéz Makkay Imre**, 35 éves, szolnoki születésű, ref. vallású, m. kir. tüzér honvéd tüzér százados, érdektelen tanú. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Kettőskereszt Vérszövetség tagja voltam. A Kettőskereszt Vérszövetség állami intézmény volt, bár fizetést onnét nem kaptunk. Épp ezért az ott történetekre nézve engem hivatali titoktartás kötelez, s amire nézve a hivatali titoktartást, amely alól felmentést nem kaptam, köt, arra nézve nem nyilatkozhatom.

Az egyik Kovács fivér, mint a Kettőskereszt Vérszövetség tagja, hozott hozzám egy üvegklisé, amely fotográfiai úton készült. Egy felvidéki ember hozta ezt, úgymond irredenta célokra. Én azt válaszoltam, lehetetlen azt felhasználni, de várjon pár hétig, majd utánanézek a dolognak.

Elnök elébe tárja az 1923. évi június hó 22-én tett nyomozati vallomását.

Makkay Imre tanú: Nyomozati vallomásomat fenntartom, akkor bizonyára tisztábban emlékeztem még a dolgokra. Arról, hogy vádlottak állam- és társadalomellenes szervezkedést folytattak volna, nincs tudomásom. A román király koronázásával kapcsolatos eseményekre vonatkozóan nem nyilatkozom, mert vádlott voltam ebben az ügyben, s önmagamot terhelném vallomásommal.

Védő kérdésére Makkay tanú: A Kettőskereszt Vérszövetség irredenta szervezet volt, amelynek vezetői hivatalos személyek voltak. A trianoni szerződés életbe lépése után a Kettőskereszt Vérszövetség, mint ilyen megszűnt, s mint Nemzeti Munkavédelmi Szervezet folytatja tovább működését.

Felek tanú meghiteltetését nem kéri.

A kir. törvényszék végzett.

Makkay Imre tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Elnök a következőképpen határozott: A főtárgyalást az idő előrehaladott voltára való tekintettel félbeszakítja, és annak folytatására az 1925. évi október hó 20. napjának de. 9 óráját tűzi ki, amelyre feleket ezennel megidézi.

Tudomásul szolgál.

Kmf.

Dr. Publik

[saját kezű aláírás]

ft. elnök

Dr. Haubert Hugó

[saját kezű]

jegyzőkönyvvezető

Jegyzőkönyv

folytatólag felvétellett a Budapesti Kir. Büntetőtörvényszéknél az 1925. évi október hó 20. napján megtartott főtárgyalásról.

Megjelentek a bíróság és a felek részéről ugyanazok. A tárgyalás a nyilvánosság kizárásával folyik.

Elnök a főtárgyalást megnyitja és megállapítja, hogy a bíróság tagjai ugyanazok, és a megidézettek emgjelentek.

Ezután **elnök** bejelenti, hogy jelentkezett nála dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly nemzetgyűlési képviselők képviseletében dr. Fábián Béla ügyvéd, és előadta, hogy indítványt kíván előterjeszteni. Felhívja dr. Fábián Béla ügyvédet, hogy indítványát terjessze elő.

Dr. Fábián Béla ügyvéd: Minthogy a vád tárgyává tett bűncselekmény dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly életét veszélyeztette, mert vádlottak az ő életük ellen törtek, a bűnvádi perrendtartás szerint nevezetteknek joguk van a főtárgyaláson magukat képviseltetni, és képviselőjük útján részt venni. Kérem, engedje meg a kir. törvényszék, hogy mint dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly sértettek képviselője, a főtárgyaláson részt vehessenek.

Közzvádoló: Ellenzem, hogy dr. Fábián Béla ügyvéd, mint dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly képviselője a főtárgyaláson részt vegyen, mert nevezettek a vád szerint sértetteknek nem tekinthető. Az egyik vádpont ugyanis az 1921: III. tc. 1. §-ába ütköző, az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló bűntett. Ennél a bűncselekménynél sértett maga az állam és a társadalom, akiket a közzvádoló képvisel, nem pedig dr. Vázsonyi Vilmos és Rassay Károly. A másik vádpont a pénzhamisításra irányuló szövetség vétsége. Nevezetteket ebben sem lehet sértetteknek tekinteni. Kérem dr. Fábián Béla indítványának elutasítását.

A kir. törvényszék zárt tanácskozás után meghozta, elnök felek jelenlétében kihirdette az alábbi végzést.

A kir. törvényszék dr. Vázsonyi Vilmost és dr. Rassay Károlyt a Bp. 13. §-ának 6. bekezdésében meghatározott sértetteknek tekinti.

Indokok: Igaz ugyan, hogy a vizsgálóbíró és a vádtanács végzést hozott, amelyben kimondotta, hogy dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly sértetteknek nem tekinthető, ez a végzés azonban ama

bírói határozatok közé tartozik, amelyek a főtárgyalási tanácsot nem köthetik.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy az elkövetett bűncselekmény a dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly valamely jogát sértette, avagy veszélyeztette-e, nem a közvádló által képviselt jogi minősítés, hanem a vádba tett tényállással kapcsolatban a bizonyítékfelvétel alapján döntendő el, márpedig a nyomozás folyamán beszerzett bizonyítékok közt olyan terhelő adatok is felvetődtek, amelyek támpontot szolgáltattak arra következtetésre, hogy a vádlottak egy része a Rassay Károly és dr. Vázsonyi Vilmos életének kioltására szövetkezett.

Erre mutatnak azok a tanúvallomások, amelyek szerint nevezetteket zárt autón, abból a célból szándékoztak egy kültelki házba elhurcolni, hogy őket ott elintézzik, s hogy aki egyszer odajut, az onnan élve ki nem szabadul.

E terhelő adatok valóságuk esetében dr. Vázsonyi Vilmos és dr. Rassay Károly élethez való jogának veszélyeztetését bizonyítják.

Tudomásul szolgál.

Közvádló: Tekintettel arra, hogy sértettek képviselője előtt a nyilvánosság kizárását elrendelő

határozat még kihirdetve nem volt, kérem azt előtte most kihirdetni.

Elnök sértettek képviselője előtt kihirdeti a kir. törvényszéknek az 1925. évi október hó 19. napján a főtárgyalás egész tartamára való kizárására vonatkozólag hozott határozatát.

Tudomásul szolgál.

Dr. Balonyi Imre védő: Minthogy sértettek és képviselőjük személye nem ad elegendő garanciát arra, hogy az ügy magasabb érdekek sérelme nélkül letárgyalható legyen, védő tisztemről lemondok. Egyben kérem a főtárgyalás elnapolását, hogy a helyembe kirendelendő új védő e nagy és bonyolult ügyet a védelem megfelelő ellátása céljából kellően áttanulmányozhassa.

Dr. Helvey Tibor védő: Védői tisztemről a védőtársam által kifejtett indokoknál fogva ugyancsak lemondok, s kérem szintén a tárgyalás elnapolását a védőtársam által felhozott okból.

Dr. Balonyi Imre és dr. Helvey Tibor védők védenekikkel folytatott rövid megbeszélés után kijelentik, hogy védenekik ismételt kölcsönös felkérésére, s érdekébe a védelmet hajlandók továbbra is ellátni.

Dr. Fábián Béla ügyvéd: Bejelentem, hogy a kir. törvényszék előtt fekvő iratok nem teljesek. Nincs az itt fekvő iratok közt az a 18 saját kezűleg, a vádlottak által írott, s jelentés formájú vallomás, amelyekben vádlottak a vádbeli cselekmények elkövetését beismerik. E jelentések formájába öntött vallomásokat én magam és gróf Bethlen István miniszterelnök, továbbá dr. Vázsonyi Vilmos is látta. Gróf Bethlen István jegyzeteket is készített róluk. Hiányzik továbbá vitéz Makkay Imre századosnak 13. és 18. alszámú nyomozati vallomása. Helyesbítem előbbi kijelentésemet, amennyiben azt hiszem, nem 18, hanem 8 jelentés készült csak. Kérem e 8 jelentésnek és a 13. és 18. alszámú nyomozati jegyzőkönyveknek a beszerzését. Amennyiben a 8 drb jelentés beszerezhető nem volna, kérem erre nézve gróf Bethlen István miniszterelnököt és dr. Vázsonyi Vilmost tanúként kihallgatni.

Hiányzik ezen felül még két irat. Az egyik a román, a másik a csehszlovák külügyminisztérium átirata, amelyben az ügy iránt érdeklődik. Ezek az iratok „szigorúan bizalmas” jelzéssel szinték az iratok közt szerepeltek. Kérem azoknak az iratoknak a

beszerzését is, és ebből a célból kérem a főtárgyalás elnapolását.

Közvádoló: A 13-as és a 18-as alszámú jegyzőkönyveket, minthogy az nem a vádlottakra, hanem katonai személyekre vonatkozott, áttette a kir. ügyészség a M. Kir. Honvédelmi Minisztériumba.

A főtárgyalás elnapolását és a jelentés beszerzését ellenzem, mert nyilvánvalóan nem nyomozati iratokról, hanem magánjelentésekről van szó, amelyeknek nincs komoly bizonyító értéke

Vavrenka cseh követ csakugyan küldött egy átiratot, amelyben az ügy iránt érdeklődik, ez azonban az ügy elbírálása szempontjából semmilyen fontossággal nem bír, mindazonáltal bemutatom.

Balonyi Imre védő: Makkay Imre százados beszerezni kért vallomási jegyzőkönyvei a Margit körúti Kat. Kir. Törvényszéknél fellelhetők, s onnan beszerezhetők. A vádlottak által írott jelentések beszerzését ellenzem, mert azok nem nyomozati iratok, hanem magánjelentések. A főtárgyalás elnapolását ellenzem.

Dr. Helvey Tibor védő: A főtárgyalás elnapolását a magam részéről szintén ellenzem.

A kir törvényszék végzett.

Sértettek képviselőjének a főtárgyalás elnapolása iránti indítványát elutasítja. A Budapesti M. Kir. Államrendőrség Főkapitányságát soron kívül sürgősséggel megkeresni rendeli a sértett képviselője által beszerezni kért és a vádlottak által a nyomozás során tett jelentések, a Margit körúti Kat. Kir. Törvényszéket pedig Makkay Imre százados két hiányzó nyomozati vallomásának sürgős megküldése iránt.

Tudomásul szolgál.

Belép **Andréka Károly**, 51 éves, bicskei születésű, róm. kath. vallású, nős, m. kir. államrendőrségi főkapitány-helyettes, érdektelen tanú. A törvényszéki figyelmeztetés után előadja a következőket: A rendőri nyomozást ebben az ügyben én vezettem. A vádlottak egy részét személyesen hallgattam ki. A Kettőskereszt Vérszövetségnek nem vagyok tagja. A nyomozás során én a Kovács fivéreket, lovag dr. Umlauff Sziegfriedet és Sztahó Szavért hallgattam ki. Én tulajdonképpen csak a nyomozást vezettem és vádlottakat csak bizonyos körülményekre nézve hallgattam ki. A tulajdonképpen kihallgatásokat Pintér rendőrkapitány végezte. Én a kihallgatásokról nem

vettem fel jegyzőkönyvet, azt a bűnügyi osztály vette fel.

Vádlottak nem ismerték be, hogy a zsinagógát fel akarták volna robbantani, nem hogy egyes minisztereket vagy ellenzéki politikusokat láb alól eltenni akartak volna, sem azt, hogy terrorcsapatot készültek volna szervezni.

Azt sem ismerték be, hogy a nagyváradi román állampénztárt ki akarták volna fosztani. Azt említették, hogy ez a gondolat felmerült, de hogy erre szövetkeztek volna, azt tagadták.

Azokban a jegyzőkönyvekben, amelyek az én kezemben megfordultak, ilyen irányú beismerés nem volt. Hogy a rendőrség milyen iratokat tett át a kir. ügyészségre, azt én nem tudom, mert azt a bűnügyi osztály intézte, én pedig detektívfőnök voltam.

A nyomozásnak voltaképpen két fázisa volt. Az első fázisában én tevékenyen részt vettem. Ezután átadtam a vádlottakat a bűnügyi osztálynak, amely a kihallgatásokat tulajdonképpen végezte. A bűnügyi osztály vezetője ezután elreferálta az ügyet a főkapitánynak, aki a referáda alapján a vádlottak szabadlábra helyezését rendelte el. Néhány nap múlva újabb vádak merültek fel, s akkor kezdődött a

nyomozás második fázisa, amelybe én már kevésbé folytam bele. Ekkor vádlottakat ismét letartóztatták és átkísérték a kir. ügyészségre.

Én a nyomozás során semmi alapot nem láttam vádlottak letartóztatására. Ha az ellenük emelt súlyos vádak egyikét-másikát csak legalább beigazolva láttam volna, én tiltakoztam volna elsősorban szabadlábra helyezésük ellen, de ezeket a vádakot mi sem igazolta.

Közzvádoló kérdésére tanú: Olyan jegyzőkönyvekről, amelyeket vádlottak jelentés formájában készítettek, s amelyekben a terhükre rótt cselekményeket beismerték volna, nincs tudomásom. Ha ilyen jelentéseket egyáltalán tettek, azt csak a bűnügyi osztályhoz tehették. Nálam csak detektívjelentések szerepeltek, de ezeket áttettem a bűnügyi osztályhoz, nálunk, a detektívosztálynál semmi sem maradt. Valószínűleg detektívjelentések lehetettek ezek a szóban forgó jegyzőkönyvek.

Sértett képviselőjének kérdésére tanú: Teljesen lehetetlennek tartom, hogy a vádlottak által jelentés formájában tett beismerések iratait a miniszterelnökhöz felterjesztették volna, még ha ilyen jelentések valóban léteztek volna is. A

miniszterelnöknek referáltak az ügyről, de iratokat nem terjesztettek fel hozzá. Én semmiféle titkos szervezetnek tagja nem vagyok, vádlottaktól a nyomozás során semmiféle jelentést nem kértem.

Balonyi védő kérdésére tanú: Ebben az ügyben a vizsgálat során kihallgatott dr. Mann Hugó vizsgálóbíró. Mikor bizonyos kérdésekre a hivatalos titoktartás alóli felmentés hiányában nem akartam válaszolni, a vizsgálóbíró megnyugtató, sokkal bizalmasabb dolgok vannak úgymond az akták közt, ezek amúgy sem kerülhetnek nyilvánosságra. Én ebben bízva aztán elmondottam egyet s mást, amit a hivatalos titoktartás alóli felmentvény nélkül különben nem mondtam volna el. Dr. Fábián Béla ügyvéd aztán lemásolta a vizsgálóbíró előtt tett vallomásom jegyzőkönyvét és átadta Rassay Károlynak, aki azt a parlamentben publikálta. Én ezeket a nyilatkozatokat nem szántam és nem is szánom a nyilvánosság számára. Emiatt a belügyminisztert a parlamentben támadások érték, s egy ilyen támadás alkalmával azt a kijelentést tette, hogy Andréka holnap nem detektívfőnök, s minthogy nem dehonesztálhatta magát, s jóformán akarata

ellenére tett nyilatkozata miatt kénytelen volt elejteni engem.

Felek tanú megesketését nem kérték.

Felek tanú meghitelesítését nem kérik.

A kir. törvényszék végzett.

Andréka Károly tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Závory Kálmán**, muraszombati születésű, 33 éves, róm. kath. vallású, nős, magántisztviselő, **érdektelen tanú**, a törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Vádlottakkal nem vagyok haragban. Igaz, hogy Kovács Kornéllal és Kovács Árpáddal bizonyos differenciáim voltak, emiatt azonban nem haragszom rájuk. A nézeteltérsek onnan vették eredetüket, hogy a Kovács fivérek megígérték, hogy engem a Magyar Nemzeti Múltunkhoz főtisztviselőnek vesznek be, s ennek ellenére egyszerű gyűjtő lettem. Az országos gyűjtésen magam is részt vettem. Mindössze 25.000 koronát gyűjtöttem, amit Fodor Andorral el is számoltam. Később még az is fokozat az elhidegülést a Kovács fivérektől, hogy Székely Jánostól azt

hallottam, hogy Kovács engem meg akarnak verni. Később aztán megtudtam, hogy ez nem volt igaz.

Én a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak nem voltam tagja. Vass Titusz mutatott be engem a Kovács fivéreknek, s akkor arról volt szó, hogy Magyar Nemzeti Múltunk főtitkára leszek. A társaságnak semmiféle rendbontó célja ne volt, ellenkezőleg, a legszebb programmal ndult. Folyóirat megindítását tervezték, szépirodalmi előadásokat, irredenta és propagandaelőadásokat akartak rendezni, s néhányat rendeztek is. Én gyakran feljártam a Dohány utcai helyiségbe.

Elnök kérdéseire tanú: Én olyan megbeszélésnél, ahol a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról lett volna szó, jelen nem voltam, csak Vass Titusz mondta egyszer nekem: „Milyen jó hecc volna, ha a Dohány utcai zsinagógát fel lehetne robbantani.” De ezt nem olyan formában mondta, mintha kitervelték volna, csak mint egy ötletet vetette fel. „Hogy gondolsz ilyet?”, válaszoltam neki. „De meg lehetne csinálni”, mondotta ő, „csak volna hozzá megfelelő anyag és ember.” Arról, hogy tervezték volna, Vass Titusz nem beszélt, erre legalábbis nem emlékszem.

Elnök elébe tárja XIII. 5. sz. alatti nyomozati vallomását. **M** Mikor engem a nyomozás során kihallgattak, Székely János már ki volt hallgatva, s élem már kész anyagot tettek, s ha két-három szót szóltam, abból egész oldalakat írtak. Én a készült nyomozati jegyzőkönyveket el nem olvastam úgy írtam alá. Felolvasott vallomásom nem felel meg a valóságnak. Én kiképzett roham- és robbantótiszt voltam a világháború alatt, én nem beszélhettem olyan analfabéta ostobaságokat, ami nyomozati vallomásomban a robbantási dolgokról foglaltatik, mert én ezekkel technikailag tisztában voltam. Felhoztam ezt a dolgot Kovács Kornél előtt, bár erre nem emlékszem, de az egészen bizonyos, hogy ezt nekem Vass Titusz mondta először, addig nem is tudtam róla.

Kovács Kornél vádlott: Nem emlékszem egyáltalán, hogy Závory Kálmánnal ilyesmiről beszéltem volna, de ha szó is lett volna köztünk erről, az nem történhetett komoly formában.

Závory Kálmán tanú: Arról soha szó nem volt, hogy a kormány egyes tagjainak, vagy ellenzéki képviselők meggyilkolása céljából csukott autót, vagy kültelki házat vegyenek. Ez az egész ügy más

formában került szóba. Én a Pannónia 105. sz. szobájában volt irodahelyiségbe is gyakran feljártma, s akik ott összejöttek, mint heves irredenta érzelmű emberek, volt ellenforradalmárok voltunk, s gyakran kritizáltuk a destruktív politikusokat. Szóba került ilyenkor, hogy mi ellenforradalmárok radikálisan intézhettük volna a el a dolgot az ellenforradalom idején, amikor végezhattunk volna azokkal a destruktív elemekkel, akik a kommunizmusig juttatták az országot. Lehetséges, hogy a Vázsonyi Vilmos, Rassay Károly és Drozdy Győző neve is előjött azok közt, akikre azt mondtuk, hogy jó lett volna az ellenforradalom ideje alatt eltenni láb alól, bár nem emlékszem, hogy ezeket a szóba hoztuk volna. Hangsúlyozom azonban, hogy soha szó sem volt arról, mintha ezeknek az embereknek a meggyilkolását bárki is tervezte volna, legfeljebb a mültra vonatkoztatva kerülhettek szóba.

Elnök elébe tárja a VII. 14. és VII. 20. alatti nyomozati vallomásokat.

Závory Kálmán tanú: Nem egészen úgy áll a dolog. Én ilyen kijelentéseket a nyomozás során nem tettem. Én alig beszéltem a rendőrségen. Elém adták a kész mondottakat, s én alig szóltam bele. Már régen

helyesbíteni akartam nyomozati vallomásomat, de nem volt rá alkalmam. Hangsúlyozom, szó sem volt arról, hogy az ismertetett nyomozati vallomásomban felsorolt egyéneket eltegyék láb alól, ezek neve legfeljebb úgy jöhetett elő, hogy nem ártott volna az ellenforradalom idején végezni velük

Elnök elébe tárja, hogy több ízben tett hasonló vallomást, s nyomozati vallomásait a vizsgálóbíró előtt fenntartotta. Elébe tárja a vizsgálat során tett vallomását.

Závory Kálmán tanú: Azért hagytam helyben a vizsgálóbíró előtt tett nyomozati vallomásomat, mert nekem kevés közvetlen információm volt. Én információim nagyrészt Székely Jánostól szereztem be, s a vizsgálat során még nem tudtam, hogy Székely János többszörösen büntett előéletű, megbízhatatlan egyén, és hogy a Kovács fivérekkel haragban van.

Elnök elébe tárja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását.

Závory Kálmán tanú: Vádlottaknak nem volt komoly szándéka ezeket megvalósítani. Nem emlékszem, hogy a vizsgálóbíró előtt ezeket mondtam volna.

Elnök elébe tárja a VII./14. sz. alatti nyomozati vallomását.

Závory Kálmán tanú: Ez sem úgy áll. A Kettőskereszt Vérszövetségnek volt egy belső osztálya, amelybe csak keveseket vettek fel. Én beléptem ide, mint volt rohamcsapattiszt, mert ennek a belső osztálynak a célja az volt, hogy rohamcsapatokat képezzen ki. Ez azonban nem államfelforgató, hanem irredenta célokat szolgált. Én, amikor a Kettőskereszt Vérszövetségbe beléptem, s amikor a belső, rohamosztályba felvettek, akkor külön esküt tétettek velem ismét. Ennek az eskünek a szövege teljesen megegyezett a Kettőskereszt Vérszövetség általános esküszövegével a különbség csak az volt, hogy e különleges eskünél a régi szöveggel Hadúrra esküdtünk. Ez azonban nem terroristaeskü volt, mint ahogy a csapat, amelybe felvettek, nem terrorcsapat, hanem irredenta célra alakult rohamcsapat volt.

A kormány megbuktatására, vagy valami államfelforgató puccsra nézve sem megegyezés, sem szervezkedés nem történt. Folytak beszélgetések, amelyek során politikai kritikák hangzottak el, s tervek vetődtek fel, de ezek nem voltak komolyak.

Lehetséges, hogy ezekre a beszélgetésre én azt mondtam, hogy számárságok, mert az uralmon levőkkel nem lehet szembehelyezkedni. Ha valami nagyobb megbeszélés vagy összejövetel is volt, a Pannóniában nem voltak többek 7-8 embernél. A három Kovács testvér, Szobodeczky, Vass Titusz, Hugyec és én vettünk részt ilyesféle beszélgetésnél.

Elnök megállapítja, hogy Závory Kálmán tanú a nyomozás során tényleg beszélt szervezkedésről, csupán politikai jellegű magánbeszélgetésről.

Elnök felolvassa a Kettőskereszt Vérszövetség eskümintáját.

Závory Kálmány tanú: Ezt az esküt akkor tettem le, mikor beléptem a Kettőskereszt Vérszövetségbe. Amikor a rohamcsapatba beléptem, másodszor is felesküdtem. Ez alkalommal ugyanezt az esküszöveget mondtam el azzal a különbséggel, hogy Hadúrra esküdtem fel. Hangsúlyozom azonban, hogy a rohamcsapat nem az állami és társadalmi rend felforgatására alakult, hanem ellenkezőleg, az állami és társadalmi rend megszilárdítását célozta, amellet, hogy irredenta célja volt. Szükség esetén ugyanis készen állt egy esetleges bolsevista felforgatás elnyomására.

Vass Titusz egyszer említette nekem, hogy Nagyváradon több magyar tiszt van a románok fogságában, s azokat akarják onnan kiszabadítani. Ezenfelül van Nagyváradon úgymond egy nagy irredenta érzelmű magyar ember, aki a nagyváradi oláh állampénztárnál van alkalmazva, s ez hajlandó volna a pénztárt a magyarok kezére játszani és átjönni a határon. Ezt is nyélbe lehetne egyúttal ütni. Felszólított, hogy legyenek segítségükre tervük megvalósításában, amire én vállalkoztam is. A terv kivitelére azonban közbejött akadályok miatt nem került sor.

Én az 1921 évi május hótól egészen 1923 évi január hóig a Folkuházy irredenta csoportnak voltam tagja. Az 1923 évben egyszer a nevezett különítményben működő Tomcsó főhadnagytól néhány kilogramm ekrazitot kaptam abból a célból, hogy azt megszállott területen működő irredenta szervezetekhez eljuttassam. Vass Titusz vállalkozott rá, hogy elvisz néhány kiló ekrazitot, s én átadtam neki 9 kiló ekrazitot és angol gyújtózsínórt, azzal az utasítással, hogy vigye azt át Aradra, s adja át ott egy ezredesnek, aki az ottani magyar irredenta szervezet vezetője, hogy háború esetén, ha hídrobbantásra

lenne szükség, kéznél legyen. Az 1923 év március havában, néhány héttel a fent előadott eset után ismét átadtam Vass Titusznak 9 kgr ekrazitot ugyanazon célból, mint megelőzően. Vass Titusz a robbanószert nem tudta elvinni Aradra, az itt maradt. Ez azonos azzal a 18 kgr ekrazittal, amit ebben az ügyben a nyomozás során lefoglaltak.

Hogy e 18 kgr ekraziton felül a Magyar Nemzeti Múltunk helyiségében más robbanóanyag vagy lőszer lett volna, arról nincs tudomásom. Mindössze az én szolgálati revolveremet tartottam a Pannónia 105. sz. szobájában egy kosárban.

Egy alkalommal Tarnovszky Pál elmondta nekem, hogy valami felvidéki ember hozott klisé anyagot, amely szokolhamisításra alkalmas lett volna, és ajánlatot is tett a szokolhamisításra. Én azonban erről többet nem is tudtam meg, mert ily irányú megbeszéléseken soha részt nem vettem. Nem igaz az, hogy vádlottak a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság pénzén dorbézoltak volna, hiszen oly kevés pénzt gyűlt be, hogy kenyérre, szalonnára és útiköltségre sem telt belőle.

Közzvádó kérdésre Závory tanú: Kürthy Endrétől hallotam egyszer, hogy a Kettőskereszt

Vérszövetség Kovács-csoporja fog fegyvert kapni, de nincs tudomásom róla, hogy kaptak volna. Mi is vártunk fegyvert egy darabig, mert nekünk is meg volt ígérve, de mi sem kaptunk.

Védő kérdésére Závory tanú: Mikor nyomozati vallomásaimat tettem, a Kovács fivérekkal bizonyos köztünk támadt differenciák miatt nem voltam beszélő viszonyban, és nem érintkezte velük. Kovácsék követeltek tőlem 40.000 koronát a vidéki gyűjtés után, pedig én a befolyt pénzekkel elszámoltam. De azért is haragban voltam Kovácsékkal, mert Székely hamis információkat mondott nekem felőlük. Azt mondta nevezetesen, hogy Kovácsék engem meg akarnakverni, holott később kiderül, hogy ez nem volt igaz. Székely folyton unszolt engem, hogy erre mag amarra a körülményre nézve tegyek vallomást. Amikor nyomozati vallomásomat tettem, a rendőrségen őrizetbe voltam véve, a snekem az volt a meggyőződésem, hogy ha nem írom alá az elem tett jegyzőkönyveket, nem helyeznek szabadlábra. Ezért a jegyzőkönyveket aláírtam.

Emlékszem, hogy valamelyik Kovács fiú Székely Jánost a Pannóniában fel akarta pofozni, vagy

meg is pofozta. Arról tudomásom van, hogy Székely János a Kovács testvéreknek halálos ellensége. Arra emlékszem, hogy Kovácsék bizonyos pénzek el nem számolása miatt felelősségre vonták Székelyt.

Közzvádoló: A Bp. 222. §-ának 2. bekezdése alapján ellenzem Závory Kálmán tanú meghiteltetését, mert vallomásának lényegére ingadozást tanúsított.

Dr. Balonyi Imre védő: A Bp. 221. §-ának 1. pontja alapján ellenze Závory Kálmán meghiteltetését.

Dr. Helvey Tibor védő: Závory Kálmán tanú meghiteltetését ugyancsak a Bp. 221. §-ának 1. pontja alapján ellenzem.

A kir. törvényszék végzett.

Závory Kálmán tanú meghiteltetését a Bp. 221. §-ának 1. és 222. §-ának 2. pontja alapján mellőzi.

Tudomásul szolgál.

Belép **Székely János**, 26 éves, marosvásárhelyi születésű, ref. vallású, nő, géptechnikus, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Nincs tudomásom semmiféle büntetésről.

Elnök ismerteti Székely János tanú nyilvánkönyvi adatait, amely szerint többszörösen büntetett előéletű.

Székely János tanú: Nem voltam soha életemben büntetve, csak előzetes letartóztatásban voltam egy politikai ügyben, de ott szabadon bocsátottak. Nem vagyok azonos azzal a Székely Jánossal, akinek nyilvánkönyvi adatait az elnök ismertette. Kérem ujjenyomatot felvenni rólam és megállapítani, hogy nevezettel nem vagyok azonos.

A vádlottakra nem haragszom, velük ellenséges viszonyban nem vagyok. Igaz, hogy Kovács Tivadar egy alkalommal arcul ütött, de ezt már megbocsátottam neki. Egy alkalommal a Pannónia 105. sz. szobába rám támadtak, pisztolyt fogtak rám, s azt kiabálták: „Gazeber, elárultál bennünket!” Ekkor ütött arcul Kovács Tivadar.

Egy vidéki gyűjtés alkalmával nekem is megbízást adtak a gyűjtésre. Azt mondták, hogy a begyűlt pénzt irredenta célra fogják fordítani. Én annak idején a nyugat-magyarországi felkelésben részt vettem, és ezen a réven Nyugat-Magyarországon széles körű ismerettségem volt, odamentem tehát gyűjteni. Mindjárt Skultéthy

főszolgabíróhoz fordultam, elmondtam neki, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség részére gyűjtök, és kértem a támogatását. Ő úgymond ilyesmivel nem foglalkozik, ő csak az Ébredő Magyarok Egyesületének gyűjtésével foglalkozik, ehelyett azonban egy századoshoz utasított, hogy az intézi a Kettőskereszt Vérszövetség ügyeit. A százados azután a Kettőskereszt Vérszövetség vezetőségéhez fordult felvilágosításért a gyűjtést tárgyában, és ott Kovács Tivadarnak szemrehányást tettek, mert a gyűjtés a vezetőség tudta nélkül történt. Emiatt haragudtak rám a Kovács fivérek, és emiatt ütött arcul Kovács Tivadar.

Kovács Tivadar vádlott: Nem felel meg a valóságnak, azért ütöttem arcul, mert szabálytalanságokat követett el.

Székely János tanú: Én a gyűjtésért jutalékot kaptam, ami emlékezetem szerint 25%-ot tett ki. Én dr. Umlauff Sziegfrieddel együtt voltam gyűjteni.

Már a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság Dohány utcai helyiségébe is bejáratos voltam, s ott említette nekem egy alkalommal Kovács Kornél, hogy a Dohány utcai zsinagógát fel akarják robbantani, csak az a baj, hogy kevés pénz van hozzá.

Én megkérdeztem, hogy kik vesznek részt a merényletben, mire Kovács Kornél megnevezte Kovács Tivadart, Szobodeczky Aladárt s még néhány embert, akiknek a nevére most már nem emlékszem. Én megkérdeztem erre, hogy kinek a megbízásából csinálják ezt, mire Kovács Kornél azt felelte, hogy a fővezérség, tudniillik a Kettőskereszt Vérszövetség fővezérségének a megbízásából. Én elhittem neki a dolgot, mert mindig magas állású emberekre hívatkoztak.

Elnök elébe tárja, hogy a nyomozás során sohasem tett arról említést, hogy a vádlottak a zsinagógát fel akarták volna robbantani.

Székely János tanú: Én már a nyomozás során előadtam ezt, erről jegyzőkönyvet vettek fel, s én azt a vizsgálóbíró előtt fenntartottam.

Elnök megállapítja, hogy az iratok közt ennek semmi nyoma nincsen.

Székely János tanú: Nem tudom egészen biztosan, hogy melyik Kovács említette ezt nekem, csak arra emlékszem, hogy a magasabbik. Elmondtam a nyomozás során, s abba a jegyzőkönyve, ami erről a vallomásról készült, be is vették, hogy az előkészületek már megtörténtek a zsinagóga

felrobbantására. Lemásztak ugyanis az utcai csatornába, amely a zsinagóga alatt vezet, és felmérték a helyet. Azt is előadtam, hogy erről Závory Kálmán is említést tett nekem.

Kovács Kornél vádlott: Nem felel meg a valóságnak. Székely János sohasem volt bizalmasunk, s még amikor megbízhatatlansága nem derült ki, akkor sem tárgyaltam vele soha semmit, még különböző dolgokat sem, nem hogy ilyen dolgot, különösen, amikor ilyesmiről egyáltalán soha szó sem volt.

Kovács Tivadar vádlott: Tanú vallomása valótlan. Csak azért terhel minket, mert gyűlölt. Én arcul ütöttem őt, mert lopott.

Székely János tanú: Nem igaz.

Kovács Tivadar vádlott: A gyűjtőíven, amellyel Székely gyűjtött, vakarások voltak. Azon kívül gyűjtés közben fűnek-fának olyan dolgokról beszéltek, amiket mi sohasem mondtunk neki. A nyugat-magyarországi gyűjtés alkamával is olyanokat mondott Skultéthy főszolgabírónak, hogy az lefogatta és feljelentést tett ellene.

Székely János tanú: Nem felel meg a valóságnak. Én egyáltalán nem voltam letartóztatva.

Mikor Skultéthy főszolgabíró azt mondta, hogy a gyűjtésbe nem avatkozik bele, egyidejűleg egy századoshoz utasított, aki távirati úton információt kért a Kettőskereszt Vérszövetség vezetőségétől a gyűjtést illetően, a vezetőség pedig felelősségre vonta Kovács Tivadart, hogy miért rendezett az ő beleegyezésük nélkül gyűjtést. Szobodeczky Aladár ez után felhívott engem a Pannóniába, ahol a Kovács fivérek rám zárták az ajtót, nekem rohantak, Kovács Tivadar arcul ütött, s megfenyegettek, ha valami kiszivárog, eltesznek láb alól.

Az 1923. évi június vagy május hóban valamelyik délután felmentem a Pannónia 105. számú szobába, ahol ott találtam a három Kovács testvért, Szobodeczkyt, Závoryt, Hugyeczet, s még néhány ismeretlen embert. Összesen lehettek valami tízen. Itt arról folyt a szó, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társasággal országos gyűjtést fognak indítani, s a begyűlt összeget arra fogják felhasználni, hogy egyes minsztereket és nemzetgyűlési képviselőket, akik az országnak kárára vannak, eltegyenek láb alól. Ezt úgy fogják megvalósítani, magyarázta Kovács Tivadar és Szobodeczky Aladár, hogy vesznek egy kültelki házat és egy csukott autót,

s majd azokat a politikusokat, akik ellen kifogásuk van, a csukott autón a kültelki házba hurcolják, s ott elintézik. Az „elintézés” azt jelentette, hogy elteszik láb alól. Emlékezetem szerint gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszterről, Rassay Károly, Vázsonyi Vilmos és még több nemzetgyűlési képviselőről volt szó. Závory ekkor közbe is szólt: „Mit akartok Klebelsbergtől, hiszen keresztény ember?” „De annak is zsidó dög a felesége”, mondták a többiek. A kisebbik Kovács fiú hozzátette, eggyel több vagy kevesebb, úgy is mindegy. Majd Bethlen István gróf miniszterelnököt szóba hozták, hogy elteszik láb alól. Závory ismét közbeszólt: „De hiszen az erdélyi nemes ember, csak nem fog zsidókkal paktálni.” Több ellentmondás hangzott el, többen pedig hozzájárultak. Kovács Tivadar és Szobodeczky Aladár nagyon agitáltak. Ha valamelyik képviselő nem tetszett nekik, mindjárt rámondták, hogy vagány, ami nagyjából annyit jelentett, hogy gazember. Ezt Klebelsberg Kunó grófra is mondták, de hogy rajta kívül még kire használták, arra már nem emlékszem.

Babos és Kürthy mesélték nekem, hogy Kovácsék azt is tervbe vették, hogy Budapesten

minden kerületben lenne tíz veszedelmes emberük, akik gyilkosságokra válallkoznak. A nyomozás során ezt azért nem említettem, mert pozitív adatom nem volt rá, s mert nem is kérdezték.

Závorítól és Babostól azt is hallottam, hogy valami román állami pénztár megfúrását is tervbe vették, s hogy a kassza tartalmát Magyarországra akarták áthozni.

Egy éjjel felcsengetett engem Babos és Kürthy, s azt mondták, parnacs van rá, hogy valami iskolában gyülekezzünk. Én nymban felöltöztem és elszaladtam a megjelölt iskolába, ahol jelen voltak a Kovács fivérek, s azt mondták, holnap lesz a román király koronázása, s repülőgépn el fognak oda menni, s bombákat fognak leszórni. Rámutattak két tele hátizsákra, hogy tele van bombával. Azt mondták, hogy valami ezredes adott parancsot erre, és engem is felszólítottak, hogy vegyek részt a kirándulásba. Én erre hajlandónak is nyilatkoztam, és másnap reggel meg is jelentem a megbeszélte találkozón. Odajött Kovács Árpád bőrkabátban és derékaljallal felszerelve, s azt mondta, hogy lefújták a dolgot. Az volt ugyanis a terv, hogy valami itt levő francia repülőktől akarták elleopni erre a célra a

repülőgépeket, s azt mondták, hogy a gépet nem lehetett ellopni.

Én magam nem láttam a két teli hátizsák tartalmát, de azt mondták nekem, hogy robbanóanyag van benne, amit majd leszórnak a román király koronázására. A Pannónia szálló 105. sz. szobájában láttam azonban pisztoly és kézigránátot, és Becker azt mondta, hogy egy kőbányai raktárban lőszer van elrejtve. Mikor Beckert felszólították, hogy a gyűjtésben vegyen részt, Becker kijelentette, hogy ilyen link dolgokkal nem foglalkozik. Beckert nem láttam a Kovácsék társaságában.

A szokolhamisításról nem tudtak semmit.

Elnök felolvassa a nyomozati vallomását.

Székely János tanú: Én Závory Kálmántól hallottam, hogy Kovácsék engem el akarnak tenni láb alól.

Elnök felolvassa nyomozati vallomását.

Székely János tanú: Én Závory Kálmántól hallottam, hogy Kovácsék engem el akarnak tenni láb alól.

Závory Kálmán tanú: Nem felel meg a valóságnak. Megfordítva van. Én hallottam Székely Jánostól, hogy Kovácsék engem megöléssel

fenyegettek. Igaz, hogy később kaptam egy névtelen fenyegetést, de nem tudom, hogy ki küldte.

Elnök elébe tárja VII. 18., VII. 5 és VII. 19. sz. alatti nyomozati vallomásait.

Székely János tanú: Megfelel a valóságnak.

Dr. Balonyi védő becsatolja az A. alatti jegyzőkönyvet, amelyet elnök felolvas.

Székely János tanú megtekinti az A. alatti jegyzőkönyvön levő aláírását, és kijelenti, hogy az nem tőle származik.

Közzvádoló kéri Székely János meghiteltetése tárgyában és határozathozatalt a daktiloszkópiai vizsgálat megejtése és tanú priuszának kétségtelen megállapításáig.

A kir. törvényszék végzett.

Székely János tanú meghiteltetése tárgyában a határozathozatalt személyazonosságának kétségtelen megállapításáig felfüggeszti.

Tudomásul szolgál.

Belép **Kürthy Endre**, 39 éves, máramarosszigeti születésű, nős, cipész, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Kettőskereszt Vérszövetségnek tagja voltam. Ennek az egyesületnek sem államfelforgató, hanem irredenta

célja volt. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak nem voltam tagja, de irredenta ügyekben feljártam a társaság Dohány utcai helyiségébe. Itt a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról soha szó sem volt, csak hazafias dolgokról beszéltek. A Pannónia Szálló 105. sz. szobájában szobájában levő hivatalos helyiségébe is feljártam, de itt sem volt soha szó arról, hogy a kormány egyes tagjait és képviselőket láb alól eltegyenek.

Elnök elébe tárja VII. 16. sz. alatti nyomozati vallomását.

Kürthy Endre tanú: Székely János mesélte a Pannóniában egyszer nekem, hogy tervbe vették egyes képviselők eltüntetését. Nem Szobodeczky Aladár mesélte ezt, hanem Székely. Én a kérdéses alkalomkor nagyon ittas állapotban voltam. Ezt a vallomásomat a vizsgálóbíró előtt vissza is vontam.

Mikor a rendőrségen vallomást tettem, haragudtam Kovácsékre és Szobodeczkyre, mert egy alkalommal Székely János a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság nevében a saját céljaira gyűjtött, s Kovácsék és Szobodeczky azt hitték, hogy én is benne vagyok abban a szabálytalanságban, s ezért keményen felelősségre vontak. Az azonban nem

felel meg a valóságnak, hogy Kovácsék azzal fenyegettek, hogy eltesznek láb alól, azonban igaz, hogy Szobodeczky legazemberezett.

A főkapitányságon, mikor vallomást tettem, annyira presszionáltak, hogy azt sem tudtam, mit csináljak. Ha csak egy-két szót szóltam, egész oldalakat írtak belőle.

Arról szó sem volt, hogy vádlottak terrorcsapatot alakítanak. Kovács Árpád tréfálkozva elmondott egyszer valami nótaszöveget, amelyik valahogy úgy kezdődik, hogy „fehérterrorista vagyok én”, de se ő, se más ezt a nótát jelenlétemben sohasem énekelte.

A nagyváradi útról mindössze annyit tudok, hogy Závory Kálmán egyszer említette nekem, hogy valami magyar tisztek kiszabadítására lementek Nagyváradra, hogy aztán ebben az ügyben mi történt, azt nem tudom.

Azt hallottam egyszer, hogy a Pannónia szállóban van egy kosár, amely revolverekkel van tele, de ezt magam sohasem láttam. Riadócédulákra egyáltalán nem emlékszem. Egyszer ugyan volt valami riadónk, amikor a Vérmezőn gyülekeztünk, de hogy az hogyan történt, arra már nem emlékszem.

A szokolhamisításról semmit sem tudok.

Kovács Kornél vádlott: Egyszer valami illetéktelen gyűjtésre jöttünk rá, amiben Babos és Székely volt a ludas. Ekkor azt hittük még, hogy Kürthy Endre is benne van, s őt is elővettük. Ekkor gen erélyesen beszéltünk, de nem fenyegettük meg, hogy eltesszük láb alól.

Szalay János vádlott: Én is részt vettem Kürthy Endre faggatásánál. Tény, hogy akkor lecsirkefogóztuk.

Elnök felolvassa Kürthy Endrének VIII. 16. sz. alatti nyomozati vallomást.

Szobodeczky Aladár vádlott: Sohasem mondtam azt, hogy Babost hidegre teszik.

Kürthy Endre tanú: Csakugyan nem mondta. A Koács fivérek azért haragudtak Babosra, mert én rájöttem, s kiderítettem, hogy Babos a MOVE-ből ellopott 13 levelet és eladta azokat Az Est című napilapnak.

A vádlottakat terhelő adatok valótlanul úgy kerültek be a nyomozati vallomásomba, hogy át vannak véve Székely János nyomozati vallomásából. Antal kapitány úr úgy kiszínezte a vallomásomat, hogy a tizedrésze sem igaz.

Dr. Balonyi védő kérdésére Kürthy Endre tanú: Már a vidéki gyűjtések megkezdése előtt láttam, hogy Székely ellensége a Kovács testvéreknek. Egyszer azt is mondta nekem Székely, hogy „az egész Kovács társaságot le fogom fogatni.”

A nyomozás során Székely engem és Závoryt meghívott a Kék flaskához címzett vendéglőbe. Székely és Závory nagy megbeszéléseket folytattak. Hogy mit beszéltek az egész idő alatt, arra már nem emlékszem, de többek között megbeszélték, hogy másnap felmennek a rendőr-főkapitányságra, s mindketten azt fogják vallani, hogy a Pannónia Szálló 105. sz. szobájában volt egy összejövetel, amelyen huszonötten vettek részt, s ahol megállapodták, hogy Vázsonyit, Fábiánt és más nem tetsző politikusokat eltesznek láb alól.

Mikor a vizsgálóbíró előtt tettünk vallomást, a vizsgálóbíró először Székelyt szólította be, s mikor Székely kijött, azt mondta nekem: „Nyomd a Kovácsékat alaposan.” Én azt válaszoltam neki, hogy igen, ezt azonban csak a látszat kedvéért tettem. Ennél az esetén jelen volt egy hölgy, akinek bemutatkoztam, s felhívtam rá a figyelmét. Később

tudtam meg, hogy az illető a Kovács fivérek húga volt.

Ezt a kifejezést, hogy „égisz”, nem ismerem, nem tudom, hogy került a nyomozati vallomásomba.

Székely gyakran hívott engem, hogy menjünk fel Vázsonyi Vilmoshoz, Fábián Bélához és Sándor Pálhoz, és ajánljam fel nekik a szolgálataimat. Azt mondotta, ő úgy is áldozata hazafiságának és antiszemizmusának. Dániel, amíg nem volt ébredő, szegény volt és most gazdag. Ha Vázsonyiéknak elmondok, mindent, jobb módba juthatok.

Egy alkalommal elhívtam Székely Varjas Sándorhoz, és ilyen beszédre tereltem a szót, hogy Varjas tanúm legyen Székely anyagi gondolkodására.

Székely János: Kürthy előadása valótlan. Sem azt nem mondtam neki, hogy nyomja meg Kovácsékat, sem pedig, hogy menjen fel Vázsonyiékhoz és ajánlja fel szolgálatait, ellenben Kürthy azt mondta nekem, hogy Kovácsék két szobás lakást adnak nekem, ha nyilatkozatot adok, hogy zsidó nemzetgyűlési képviselők béreltek fel nyomozati vallomásom megtételére. Én azt válaszoltam, hogy erre nem vagyok hajlandó, a

gazemberek törjék ki a nyakamat. Azt úgy sem fogják, vláaszolta Kürthy Endre, mert magas rangú katonatisztek vannak benne.

Kürthy Endre tanú: Nem igaz.

Kürthy Endre tanú szemébe mondja Székely János tanúnak, hogy arra biztatta őt, menjen Vázsonyiékhoz és ajánlja fel szolgálatait. **Székely János tanú** megmarad tagadása mellett.

Közzvádó: Kürthy Endre tanú meghiteltetését a Bp. 222. §-ának 2. pontja alapján ellenzm.

A kir. törvényszék végzett.

Kürthy Endre tanú meghiteltetését a Bp. 222. §-ának 2. pontja alapján mellőzi.

Tudomásul szolgál.

Elnök utasítja a Budapest Kir. Ügyészség fogházgondnokát, hogy Székely János tanúról – kérelmére – ujjlenyomatot vegyenek fel, s utasítja a jelen levő m. kir. államrendőrségi detektívet, hogy a felvett ujjlenyomatot az országos központi bűnügyi nyilvántartásba a tanú személyazonosságának megállapítása végett vigye át.

Tudomásul szolgál.

Elnök a következőképpen határozott: A főtárgyalást az idő előrehaladott voltára való

tekintettel félbeszakítja, és annak folytatására az 1925. évi október hó 20. napjának de. 9. óráját jelöli ki, amelyre a feleket megidézi.

Tudomásul szolgál.

Kmf.

Dr. Publik

[saját kezű aláírás]

ft. elnök

Dr. Haubert Hugó

[saját kezű]

jegyzőkönyvvezető

Jegyzőkönyv

Folytatólag felvétellett a Budapesti Kir. Büntetőtörvényszéknél, az 1925. évi október hó 21. napján megtartott főtárgyalásról.

Megjelentek a bíróság előtt a felek részéről ugyanazok.

A tárgyalás a nyilvánosság kizárásával folyik.

Elnök a főtárgyalást megnyitja és megállapítja, hogy a bíróság tagjai ugyanazik, és a megidézettek megjelentek.

Belép **Venzel Gejza**, 51 éve, budapesti születésű, róm. kath. vallású, nős, székesfővárosi tanácsjegyző, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Három évvel ezelőtt feljött a Népjóléti Központba, ahol alkalmazva voltam, Kovács Tivadar, Kovács Kornél, lovag dr. Umlauff Sziegfried és Mayer Oszkár, s tanácsot kértek, hogyan lehetne a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságot megalapítani. Én elmondottam nekik, hogy egy egyesület alapításához mi szükséges, mire eltávoztak. Később azzal jöttek, hogy megalakpítják a Magyar Szocialista Pártot, majd ismét később az iránt érdeklődtek, hogyan lehetne országos gyűjtésre engedélyt kapni, mert felolvasásokat akarnak rendezni és írói rendezvényeket kell fedezniük, és más hasonló kiadásai vannak. Ekko a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság már meg volt alapítva. Én erre nézve is megadtam a szükséges felvilágosításokat, a gyűjtésre az engedélyt meg is kapták. A gyűjtés megindult, és hónapokon át el is számoltak róla a

Népjóléti Központnak, majd egy időn túl beszüntették az elszámolást. Én felszólítottam őket, hogy számoljanak el, mire azt válaszolták, hogy néhány gyűjtőív még nem futott le. Eközben aztán a belügyminiszter betiltotta a gyűjtést, és felhatalmazta Budapest székesfőváros polgármesterét a végelszámolás megejtésére. Mikor ezt meg akarta a polgármester ejteni, értesültünk, hogy vádlottakat letartóztatták.

Én Kovács Árpáddal és Kovács Tivadarral többször beszélgettem napi politikai dolgokról. Ők nagy hívei voltak gróf Bethlen Istvánnak, olyannayira, hogy a Bethlen-kormányt még velem szemben is védelmezték. Kovács Tivadar különösen gróf Bethlen Istvánt és Rakovszkyt védelmezte. Én magam is részt vettem irredenta mozgalmakban, s egyszer a Kovács Tivadar kérdésére Bethlenről abbeli véleményemnek adtam kifejezést, hogy nem tartom őt olyan erősnek, hogy a magyar irredentát megvalósítsa és az ország konszolidációját keresztülvigyel, mire Kovács Tivadar nagyon a védelmébe vette és dicsére gróf Bethlen Istvánt.

Dr. Balonyi Imre védő kéri tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Venzel Gejza meghiteltetését elrendelni, mert az ellen törvényes akadályt fennforogni nem lát.

Tudomásul szolgál.

Venzel Gejza tanú a Bp. 217. §-a szerint történt figyelmeztetés után az esküt letette.

Belép **Dr. Jäger Károly**, 39 éves, szatmári születésű, ref. vallású, törvényesen elvált, MÁV-titkár, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság alakuló közgyűlésén részt vettem, s engem a társaság elnökévé választottak. Látva, hogy az ellenforradalom után ismét kezdi felütni a fejét ugyanaz a destrukció, amely az októberi forradalmon át a kommunizmushoz vezetett, s látva, hogy az ellenforradalom alkalmával is a paraszt és az értelmi középosztály volt az, amelyre leginkább támaszkodni lehetett, a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság célja az volt, hogy a magyar parasztság és munkásság körében ápolja, illetve ébressze fel a nemzeti szellemet. Ezt propagandaelőadások, estélyek és megfelelő színelőadások rendezésével akartuk megkezdeni. A társaság az 1922. év

szeptemberében alakult meg, és én az 1923. évi február hó 1-jén elnök tisztemről leköszöntem és a társaságból kiléptem, mivel nem kedves elemek is vettek részt benne. Én, akit hivatali munkám a MÁV-nál nagyon lefoglalt, csak délután 5-6 óra tájban tudtam a társaság Dohány utcai helyiségébe feljárni, ahol olyan diskurzust hallottam néha, amit kifogásoltam, s ezért megindult ellenem az intrika. Kürthy Endre és Székely János értesített arról, hogy jegyzőkönyvet is vettek fel ellenem.

Ezek a beszélgetések, amelyeket kifogásoltam, nem az állami és társadalmi rend felforgatására irányultak, ilyen beszélgetések a társaságban soha sem folytak, hanem gyermekes éretlenségek voltak. Valaki például azt mondta, hogy a zsidók közt propagandát kellene folytatni abban az irányban, hogy a közönséges zsidók kikeresztelkedjenek, s hozzánk csatlakozzanak. Mások megint azt az eszmét pendítették meg, hogy Magyar Pantheon címen ki kelene adni egy könyvet, s abba olyan embereket kellene bevenni, akiknek ez a hiúságát legyezgetné, s akik ezért hajlandók volnának fizetni. Az egyesület célja nem hogy az állami és társadalmi rend felforgatása, de ellenkezőleg, a megszilárdítása volt.

Voltak nem kívánatos alakok is benne, az igaz, ilyen volt például Székely János is, aki egyszer azt a kijelentést tette, hogy jó volna pogromot rendezni. Székely mindig irritált. Én és a Kovács fivérek a legteljesebb egyetértésben voltunk, s Székely mindig iparkodott közénk éket verni.

Székely János tanú: Én sohasem mondtam, hogy pogromot kellene rendezni, s nem intrikáltam Kovácsék ellen. Ők Dr. Jägerre azt mondták, hogy „nagy vagány, gazember, királypárti”.

Dr. Jäger Károly tanú a szemébe mondja Székely Jánosnak, hogy pogromot kívánt. Székely megmarad tagadása mellett.

Elnök megállapítja, hogy a szembesítés eredménytelen.

Dr. Jäger Károly tanú: Én csak a Dohány utcai helyiségbe jártam fel, mikor a Pannóniába költötek, én már nem voltam tagja az egyesületnek. Nem tudtam, hogy a Dohány utcai helyiségben robbanószerek voltak. Soha vádlottak részéről egy hang sem hangzott el a kormány ellen. Az egyesület működése inkább a kormány megerősítését célozta. Az ellenzéki politikusok működését kifogásolták, de soha arról szó sem volt, hogy valakit közülük eltennének láb alól.

Terrorcsapat szervezéséről szó sem volt. Katonai diktatúráról volt szó, de nem mintha annak létesítésével a legkisebb értékben is foglalkoztunk volna, ez csupán magánbeszélgetés volt. Arról beszéltünk, hogy kár, hogy a kommunizmus bukása után nem létestült katonai diktatúra. A Dohány utcai zsinagóga felrobbantásának tervéről soha egy szót sem hallottam.

Kovács Tivaddal lemondásom után is találkoztam néha, és ő egyben-másban kikérte a véleményemet. Egyszer a várban találkoztam vele, s ő elmondta, hogy egy felvidéki tiszt ajánlatot tett nekik, hogy szokolokat kellene hamisítani. Egy üveglapot kapott a tiszttől, ami a kivitelnél felhasználható lett volna. Kovács Tivadar helytelenítette a tervet, azon az állásponton volt, hogy nem szabad ezt megcsinálni, még a megbeszélése is bűn volna, de kötelességszerűen felment a hadügyminisztériumba, jelentést tett ezekről, és bemutatta az üveglemezt. A hadügyminisztériumban is azt a tanácsot kapta, hogy nem szabad a dolgot megvalósítani.

Dr. Balonyi Imre védő kérdésére dr. Jäger Károly tanú: Egészen határozottan üveglemezeztől volt szó. A Kettőskereszt Vérszövetség nem volt felelőtlen

szervezet. A kormány beleegyezésével működött. Ezt onnan következtettem, hogy tényleges szolgálatot teljesítő, magas rangú katonatisztek álltak az élén.

Dr. Helvey védő kérésére dr. Jäger tanú: Lovag dr. Umlauff Sziegfriedet korrekt, megbízható, nagy intelligenciájú, mind jó iránt lelkesedő embernek ismerem. A Magyar Nemzeti Múltunk kulturális céljait a legönzetlenebbül szolgálta, bár anyagi nehézségekkel küzdött.

Dr. Balonyi és Dr. Helvey védők kéri dr. Jäger Károly tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Dr. Jäger Károly tanú meghiteltetését elrendeli, mert az ellen törvényes akadályt fennforogni nem lát.

Tudomásul szolgál.

Dr. Jäger Károly tanú a Bp. 217. §-a szerinti figyelmeztetés után az esküt szabályszerűen letette.

Belép **Varjas Sándor**, 49 éves, szabadkai születésű, róm. kath. vallású, özvegy, tartalékos százados, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Területvédelmi Ligánál működtem, mint százados, és a Délvidéki Ligának vezetője voltam. Nekem volt egy menekültekből álló káderem, amelyet az államnak a

szükséghez képest rendelkezésére tudtam volna bocsátani. a Kovács fivéreket a Nemzetvédelmi Osztályból ismertem, mert annak megbízásából működtek. Egyszer tárgyaltunk is együtt nemzetvédelmi ügyekről, és én egyes listákat rendelkezésünkre is bocsátottam. Később Kovács Tivadar részéről valami visszaélésre jöttem rá, s emiatt feljelentést tettem ellene a Kettőskereszt Vérszövetség vezetőségénél, s megszakítottam velük a nexust. Különféle turbulens elemek kerültek ugyanis a Kovácsék társaságába, valami Kürthy nevű suszter is például, aki utcai nőkkel kereskedett. A vádbeli cselekményekről semmit nem tudok, csak az újságokból értesültem azokról. Székely ugyan hozzám csatlakozott egyszer az utcán, s igyekezett mindenfélét mondani, de leráztam a nyakamról. Kürthy is folyton intrikált a Kovács fivérek ellen, de elutasítottam azzal, hogy a baja van a Kovács fivérekel, tegyen felsőbbbségüknél feljelentést ellenük.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Varjas Sándor tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Fodor Andor**, 42 éves, karcagi születésű, róm. kath. vallású, nő, a Magyar Detektív kiadóhivatali igazgatója, **érdektelen tnaú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Hadviseltek Országos Gazdasági Szövetségének voltam képviselője, a sanna Dohány utcai hivatalos helyiségében működtem. Egy alkalommal, amikor felmegyek a hivatalomba, egyik legnagyobb szobára kiírva látom: Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság. Ettől kezdve aztán a társaság ott működött. Később gyűjtést is indítottak, de miután nem sok eredménnyel járt, felkértek engem, Knopf Samut is Farkas Itvánt, hogy bizonyos % ellenében vállaljuk magunkra a gyűjtést. Mi el is vállaltuk, és azt hiszem, 40%-ot kaptunk a begyűjtött pénzből. Nem egészen kettőmillió korona gyűlt egybe. Én állandóan bejártam a Dohány utcai helyiségbe, s nap nap után találkoztam vádlottakkal, akik úgy éltek, mint szegény emberek. Minden nap délután felhoztak egy veknit, és elosztották, ez volt az ebédjük, s csak teltet hozzá egy kis szalonnára is. Nemhogy a zsinagóga felrobbantásának tervéről hallottam volna, desoha még egy antiszemita szót sem hallottam tőlük. Ha

ilyesmit hallottam volna, nyomban otthagytam volna őket. Én vádlottakkal jóban voltam, s ennek ellenére soha semmi olyanról említést nem tettek, ami az állami és társadalmi rend felforgatására irányult volna, pedig gyakran összejöttünk kávéházban, sőt, poharazgatás közben is, s itt ugyancsak bizalmasan folyt a szó. Ha azonban így összejöttünk egy-egy pohár borra, azt is én fizettem, mert vádlottaknak ilyesmire nem tellett. Az itt jelenlévő vádlottak emlékezetem szerint mind feljártak a Magyar Múltunk Kulturális Társasághoz. A befolyt pénzeket vádlottak elsősorban előadások rendezésére fordítottak, nekem valami 3-4 előadásról van tudomásom. Részben saját megélhetésükre is fordítottak pénzt belőle, de nem költekeztek, nagyon le voltak rongyolódva.

Dr. Balonyi védő kérdésére Fodor Andor tanú:
Arról tudomásom van, hogy a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság gyűjtésében Závory Kálmán é Székely János is részt vette, mint gyűjtő. Arra emlékszem, hogy egyik sem számolt el a begyűlt pénzekről. Hallomásból tudomásom van róla, hogy Székely János valami szabálytalanságot követett el a gyűjtések körül, valami olyan szélhámosság volta az,

hogyan talán az ébredők nevében vett fel pénzt, pontosan nem emlékszem, hogy mily szabályalanságot követett el, de arról hallottam, hogy Kovács Tivadar emiatt megpofozta.

Székely János tanú: Én egyszer mondtam Fodor Andornak, csodálom, hogy a Kovács fivérek, akik olyan nagy antiszemiták, épp neki adják, zsidó létére, a gyűjtést. Fodor Andor erre egy csomó írást dobott ki az asztalra, s azt mondta, azért kapta ő meg a gyűjtést, mert előleget adott a Kovácséknak élelemre és nyomtatványokra.

Fodor Andor tanú: Ebből egyetlen szó sem igaz. Ez a beszélgetés egyáltalán meg nem történt. Én nem is vagyok zsidó.

Balonyi Imre dr. védő kéri Fodor tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Fodor Andor tanú meghiteltetését elrendeli, mert az ellen törvényes akadályt fennforogni nem lát.

Tudomásul szolgál.

Fodor Andor tanú a Bp. 217. §-a szerint történt figyelmeztetés után az esküt szabályszerűen letette.

Belép **Christopholetti Lajos**, 26 éves, budapesti születésű, róm. kath. vallású, szigorló gépészménök,

érdektelen tanú. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Sem a Kettőskereszt Vérszövetségnek, sem a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságának tagja nem voltam. Kovács Tivadart és Kovács Kornélt már régóta ismerem, Kovács Árpádot csak később ismertem meg. Kovács Tivadar egy alkalommal közölte velem, hogy lemegy Nagyváradra, valami politikai fogoly kiszabadítása céljából, s minthogy nekem Nagyvárad Közelében egy rokonom lakik, aki esetleg segítségére lehet a terv keresztülvitelében, felkért engem, hogy kísérjem őt le Nagyváradra. Én vállalkoztam is az útra, és Kovács Tivadarral útnak is indultunk. A határon, Biharkeresztesen találkoztunk Vass Titusszal, aki hozzánk csatlakozott, s hárman átmentünk Nagyváradra. Én felkeresztem nagybátyámat, Kovács Tivadar pedig szállodába ment. Vass Titusz harmadmagával, szökve jött át a határon, mert nem volt útlevele, míg én Kovács Tivadarral útlevéllal jöttem. A Vass Titusz kísérőit nem ismerem. Szó sem volt a nagyváradai román állampénztár kirablásáról, ez csupán a liberális lapok agyréma. Ilyen tervről még csak nem is hallottam. Hat darab kézigránátot is vittünk magunkkal, minthogy azonban a

kézigránátokról kiderült, hogy használhatatlanok, fogolyszöketési tervünkre nem vihettük keresztül, s kénytelenek voltunk dolgunk végezetlen visszatérni.

Felek tanú meghiteltetését nem kéri.

A kir. törvényszék végzett.

Christofoletti Lajos tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2 bek. alapján mellőzi, mert felek tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Bartha László**, 46 éves, sepsiszentgyörgyi születésű, ref. vallású, nős, nyugalmazott ezredes, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Az 1922-23. évben még tényleges szolgálatban álltam, s a Kettőskereszt Vérszövetségnek hivatásomnál fogva tagja voltam. A Kettőskereszt Vérszövetség ügyeiben a hivatalos titoktartás terhel. A nagyváradi román állampénztár ellopásának tervéről semmit sem tudok. Homályosan emlékszem valami szokolhamisítási tervre, de, hogy a lapokból vagy a vádlottakról szereztem-e tudomást róla, arra már nem emlékszem.

A három Kovács fivért, dr. Umlauff Sziegfriedet, Sztahó Szavért személyesen ismerem. Leggyakrabban csak a Kovács fivérekkel érintkeztem,

sem a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásának, sem a katonai diktatúra felállításának, sem terrorcsapat létesítésének tervéről az én jelenlétemben sohasem beszéltek.

Dr. Balonyi védő kérdésére Bartha tanú: Sohasem tapasztaltam, hogy a Kovács fivérek az állami és társadami rend felforgatására szövetkeztek volna. Minden kapott parancsot a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesítettek. Fegyverhez csak az én rendelkezésem alapján juthattak volna, úgy azonban nem jutottak.

A trianoni békeszerződés után a Kettőskereszt Vérszövetség megszűnt. A kormány akkor oszlatta fel, mikor gróf Csáky Károly elfoglalta miniszteri székét. Dabasi Halász Zsigmond nekem helyettesem volt, távollétemben az általam megteendő intézkedésekre jogosult.

Dr. Helvey kérdésére: Umlauff Sziegfried dr.-ról ugyanazt mondhatom, mint a Kovács fivérekről.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Bartha László tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Anka János**, 42 éves, székelyudvarhelyi születésű, róm. kath. vallású, nő, lapszerkesztő, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: A Kovács fivéreket az ellenforradalomból ismerem. Megbízható, hazafias gondolkodású embereknek ismerem őket, akik a nemzeti ügyért életüket is hajlandók feláldozni. Kovács Tivadar később több hazafias mozgalomban vett részt, és úgy, mint a Keresztény Párt volt igazgatója is módomban volt megbízhatóságát taapasztalni. Az ügy érdemére vonatkozóan semmiről nincs tudomásom.

Felek tanú meghiteltetését nem kéri.

A kir. törvényszék végzett.

Anka János tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Grüneberg Frigyes**, 33 éves, ág. ev. vallású, nő, egyetemi hallgató, **érdekeletlen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Az Ébredő Magyarok Egyesülete Nemzetvédelmi Osztályának helyettes vezetője voltam. Egy Sebők

nevű ember arról értesített, hogy Kovácsék a nagyváradi román állampénztárat el akarják lopni és magyar területre hozni. Én ezt felsőbbségemnek jelentettem, ahonnan azzal az utasítással küldtek le Biharkeresztesre, hogy a tervet hiúsítsa mmeg. Én le is utaztam Biharkeresztesre, ahol várakoztam Kovács Tivadarra és társaira, és sikerült titokban kihallgatnom Kovács Tivadar beszélgetését, amelyből kiderült, hogy nem a nagyváradi állampénztár ellopására készültek, hanem Madersprach Viktor századost akarták a román fogságból kiszabadítani.

Székey Jánost ismerem. Büntetett előéletű, akit az Ébredő Magyarok Egyesületéből kiutasítottunk. Az volt a benyomásunk róla, hogy agen provokatőrködésből él. Amit az egyesületben megtudott, azt politikai úton értékesítette.

Becker vádlott kérdésére Grüneberg tanú: Babos László ellopta egy subámat, emiatt feljelentésemre le is tartóztatták, de aztán a feljelentést visszavontam, mert Babos javulást ígért, s a suba is megkerült, s Babost szabadon bocsátotta a rendőrség, s az eljárás is megszűnt ellene.

Becker vádlott: Székey János társa volt Babosnak.

Grüneberg Frigyes tanú: Detektívek figyelmeztettek, hogy vigyázzak Székelyre, mert jóban van Babossal.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Grüneberg Frigyes tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Elnök felolvassa az Országos Központi Bűnügyi Nyilvántartó átiratát, amely a Budapesti Kir. Ügyészség fogházában Székely János tanúról felvett ujjlenyomat alapján megállapítja, hogy nevezett azonos a többszörösen büntetett előletű Székely Jánossal.

Székely János megmarad tagadása mellett.

Közvádoló: Kérem Székely János tanú meghiteltetését.

Dr. Balonyi és dr. Helvey védők a Bp. 221. §-ának 2. pontja alapján mellőzni kérik Székely János tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Székely János tanú meghiteltetését a Bp. 221. §-ának 5. pontja alapján mellőzi.

Elnök felolvassa a Budapesti M. Kir. Államrendőrség Főkapitányságának az 1925. évi október hó 21-én 1169. fk. II. 1925. sz. alatt kelt átiratát.

Elnök felmutatja Kovács Tivadar, Szobodeczky Aladár és Szahó Szavéri vádlottaknak a Budapesti M. Kir. Államrendőrségen írásban tett és mellékelt jelentéseiket, s nevezettek kijelentik, hogy a jelentések az ő kezük írása.

Belép **dr. Papp Alajos**, 42 éves, budapesti születésű, róm. kath. vallású, nős, miniszteri titkár a M. Kir. Népjóléti Minisztériumban, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Az egész ügyet nem ismerem. Vádlottak közül csak Beckert ismerem. Annak idején én végeztem a menekültek lakáskiutalási ügyeit. Beckernek is volt ilyen kiutalt lakása, amit távolléptében jogtalanul elfoglaltak, és ezután panasza folytán elintéztem a dolgot, a lakást neki visszajuttattam. Hogy mikor volt Becker távol Budapestről, s mindez mikor történt, arra már nem emlékszem.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Dr. Papp Alajos tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép vitéz **dr. Kaposi Miklós**, 31 éves, budapesti születésű, róm. kath. vallású, nős, miniszteri fogalmazó a M. Kir. Népjóléti Minisztériumban, **érdekelten tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Én vádlottak hugát szándékozom elvenni feleségül, ez azonban még semmi nemű rokoni köteléket nem létesített közöttünk, mert fennálló házasságom még felbontva nincs. Én gyakran jártam fel annak idején a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság Dohány utcai helyiségébe, ahol irredenta szervezkedés folyt. Gyakran láttam ott előkelő közhivatalnokokat, vezérkari tiszteket megfogrduelni. Elöttem nem tárgyaltak intim dolgokról, mert nem voltam a Kettőskereszt Vérszövetség tagja. A Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságak azonban alelnök voltam.

Kovács Tivadar egyszer közölte velem, hogy leutaznak Nagyváradra valami román fogságban levő magyar tiszteket kiszabadítani, s egyúttal el szeretnék

emelni a nagyváradai román állampénztárt is. Jogi tanácsot kért tőlem, vajon törvény szerint megengedett dolog-e a román állampénztárt ellopni. Felfogása szerint úgymond igen, mert Románia ellenséges állam. Én erre felvilágosítottam őt, hogy a román állam a trianoni békekötés óta nem ellenséges állam, s így a nagyváradai román állampénztár ellopása büntetendő cselekmény. Kovács Tivadar erre kijelentettel, elállnak szándékuktól.

Arról, hogy a zsinagógát fel akarták volna robbantani, vagy egyes képviselőket láb alól el akartak volna tenni, úgyszintén a szokolhamisításról, nem tudok semmit. Sohasem tapasztaltam vádlottak részéről semmi olyat, ami az állami és társadalmi rend felforgatására irányult volna, csak irredente tevékenységet fejtettek ki. Arról tudomásom van, hogy Székely Jánost Kovács Tivadar megpofozta, mert valami pénzeket eltulajdonított.

Arról közvetlen tudomsáom van, hogy a Kovács fivérek saját vagyonukból éltek. Földet adtak el, s annak az árát felélték.

Felek tanú meghiteltetését nem kéri.

A kir törvényszék végzett.

Dr. Kaposi Miklós tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Babos László**, 23 éves, újpesti születésű, róm. kath. vallású, nőtlen, hajópincér, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Székely Jánost Kürthy Endrétől ismerem. Nem barátkoztam vele, csak ismerősöm volt. a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak nem voltam tagja, csak egyszer Székely János felhívására, vele együttesen részt vettem a társaság javára rendezett gyűjtésben.

Elnök elébe tárja III. 18. sz. nyomozati vallomását.

Babos László tanú: Mindezekről nekem közvetlen tapasztalatból semmi tudomásom sem volt, ezeket csak Székely János mesélte nenekm. Arról, hogy vádlottak a Dohány utcai zsinagógát fel akarták volna robbantani, továbbá, hogy egyes politikusokat el akartak volna tenni láb alól, arról nincs tudomásom.

Székely János mesélte egyszer, hogy Kovácsék le akarnak menni Nagyváradra, hogy egy bankot

kiraboljanak, s a pénzen azután Budapest környékén egy házat és egy autót vegyenek, az autóval azután a házba szállítottak volna bizonyos baloldali képviselőket eltávolítás céljából, mert jobboldali diktatúrát akartak létesíteni.

Azt is mesélte Székely János, hogy Kovács Kornél egy bécsi emigránst autón, kosárban fog hazahozni.

Közvetlenül semmiről sincs tudomásom, mindezeket csak Székely Jánostól hallottam. Székely egyszer azt is mesélte, hogy valaki a társaságból felpofozta, de most már nem emlékszem, hogy ki.

Székely János az előbb azt kérdezte kint a folyosón, hogy mit fogok vallani. Én azt válaszoltam, hogy mást már nem tudom pontosan. Székely János azt felelte erre, hogy tartsam magam ahhoz, amit a nyomozás során vallottam. Megkérdezte egyúttal, nem akarom-e nyomozati vallomásomat visszavonni. Kijelentettem, hogy azt nem akarom. Erre azt mondta Székely, azt nem is tanácsolja, mert baj lesz. Két napja beszél már nekem az ügyről, tényeket ugyan nem mondott, de biztatott, hogy terhelő vallomást tegyek.

Becker István vádlott: Babos László azt mondta nekem a folyosón, hogy Székely már két napja tanítja, hogyan valljon.

Kovács Kornél vádlott: Nekem Babos azt mondta, hogy Székely már két napja gyúrja őt.

Közzvádoló kéri Babos László tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Babos László tanú meghiteltetését elrendeli, mert az ellen törvényes akadályt fennforogni nem lát.

Tudomásul szolgál.

Babos László tanú a Bp. 227. §-a szerinti figyelmeztetés után az esküt szabályszerűen letette.

Belép **Kovrig Márton**, 22 éves, bethleni születésű, róm. kath. vallású, nőtlen, pénzügyőr, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Székely Jánost ismerem. Egy alkalommal átadott nekem egy csomó ekrazitot és gyújtózsinórt azzal, hogy rejtsem azt el az antanbizottságok elől. Ezt az ekrazitot nagyanyám, özv. Papp Józsefné elvitte Czigány Sándorhoz. Hogy mely napon történt ez, azt nem tudom, csak ennyit tudok hozzávetőleg, hogy az 1923. évben, a Kovács

fivérek letartóztatása után történt. Nem tudom, hogy mennyi ekrazit volt, én néhány csomagra emlékszem.

Szalay János vádlott: Két, egyenként 9 kgr-os csomag volt, összesen 18 kgr súlyban. Felek tanú meghiteltetését nem kéri.

A kir. törvényszék végzett-

Kovrig Márton tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 3. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép Jób Fancsali Győző, 20 éves, budapesti születésű, ág. ev. vallású, nőtlen, székesfővárosi tisztviselő, **érdtektelen tanú.** A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Weinber Sándor kollégám átadott nekem egy csomó ekrazitot, amit én hazavettem a lakásomra. Weinber nem mondta, hogy honnan való az ekrazit, csak azt mondta, hogy őrizzem meg a lakásomon. Az ekrazit körülbelül 8 kgr. súlyú lehetett.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Jób Fancsali Győző tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Belép **Weinber Sándor**, róm. kath. vallású, 25 éves, budapesti születésű, nőtlen, magántisztviselő, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Szalay János az én jelenlétemben átadott Jób Fancsali Győzőnek egy csomag ekrazitot. Akkor nem tudtam, hogy a csomagban ekrazit volt, csak később tudtam meg a rendőrségen. Én költözőfélben voltam akkor, ezért nem vehettem magamhoz a csomagot.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett, Weinber Sándor tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomsául szolgál.

Belép **Czigány Sándor**, 48 éves, róm. kath. vallású, jászberényi születésű, MÁV-művezetőhelyettes, nős, **érdekelten tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Távollétemben és tudtom nélkül a lakásomra szállítottak egy csomó ekrazitot. Mikor este hazamentem, a lakásom előtt dektetívekkel találkoztam. Azok kérdezték, nem kaptam-e valami csomagot. Én teljesen jóhiszeműen azt válaszoltam,

hogy nem kaptam, mert nem is tudtam róla semmit. A detektívek erre eltávoztak, és én bementem a lakásomba, ahol feleségem azzal fogadott, hogy egy csomagot hoztak. Utána siettem nyomban a detektíveknek, visszahívtam őket, és átadtam nekik a gyanútlanul az ágy alá elhelyezett, lisztes zacskókba csomagolt ekrazitot, amiről fogalmam sem volt akkor, hogy micsoda. Feleségem sem tudta, ellenkező esetben el sem fogadta volna.

Engem aztán a rendőrség emiatt, mint gyanúsítottat, letartóztatott, de később szabadon bocsátottak, és megszüntették ellenem az eljárást.

Felek tanú meghiteltetését nem kérték.

A kir. törvényszék végzett.

Czigány Sándor tanú meghiteltetését a Bp. 311. §-ának 2. bek. alapján mellőzi, mert felek a tanú meghiteltetését nem kérték.

Tudomásul szolgál.

Dr. Balonyi Imre védő: Elállok Krajzler Sándor tanú kihallgatásától.

Becker István vádlott: Szénássy Tibor és Simon Tibor tanúkat én jelentettem be, de ezennel elállok kihallgatásuktól.

Dr. Balonyi Imre védő: Kérem a Bp. 313. §-a alapján felolvasni Dinich Szilárd, dr. Facsó Sándor, Petrik Sándor, Ványa József és Péter Tivadar tanúk nyomozati vallomását.

Közzvádoló: Ellenzem ezeknek a felolvasását, mert védőnek módjában állott volna ezeket a tanúkat bejelenteni.

Elnök megállapítja, hogy védő nem kérte tanúknak a kitűzendő főtárgyalásra leendő megidézését.

A kir. törvényszék végzett.

Védőnek indítványát elutasítja, mert a megnevezett nyomozati vallomások a Bp. 313. §-a alapján fel nem olvashatók.

Tudomásul szolgál.

Elnök ismerteti a bűnjeljegyzék 649./1925. és 1367/923. sz. tételeit, valamint a könyvszakszértő véleményét.

Szobodeczky Aladár vádlott: Összesen bruttó 2.400.000 korona folyt be, ebből jutalékra és kész kiadásokra lemeegy 1.000.000 usque 1.200.000 korona. Ezek szerint nettó 1.200.000-1.400.000 korona körül maradt. Ebből hetenként kétszer előadásokat

rendezettünk, s ez elment az adminisztrációra és rendezési kiadásokra.

Elnök megállapítja, hogy a szakértői véleményben arra adat nincs, hogy vádlottak a befolyt pénzeket az állam is társadalmi rend felforgatására használták volna fel.

Elnök ismerteti a 17. alszám alatt elfekvő iratokat, különösen az ottani kiadási számlákat. Megállapítja, hogy ezek között sem autó-, sem házvételre, sem arra dat nincs, mintha vádlottak terroristákat fizettek volna.

Elnök ismerteti a gyűjtőíveket, valamint az I. 20-22. sz. nyugtákat és elismervényeket, tovább leveleket.

Az I. 24. alatt elfekvő, Budapest székesfőváros polgármesterének határozatát tartalmazó átíratot, amellyel a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságnak a gyűjtést engedélyezte.

Ismerteti a VI/1, VII/24, VIII/3, VIII/7, VIII/8. szám alatt elfekvő detektívjelentéseket.

A VIII. 9. sz. alatti elismervényt, a III. 2. sz. alatti jelentést és a XV./25. sz. alatti eskümintát.

Ismerteti a 16. naplós. alatti 96162/1923. sz. ügyészségi indítványt és a 18. sz. naplós. alatti 10559/18/1923. sz. vizsgálóbírói határozatot.

A Bp. 313. §-a alapján felolvassa Vass Titusz nyomozati vallomásait.

Kovács Tivadar: Soha a Dohány utcai zsinagóga felrobbantásáról szó sem volt, Vass Titusz vallomása nem felel meg a valóságnak. Ijedtében összevissza beszélt. Később vissza is vonta ezt az állítását.

Szobodeczky Aladár: A Dohány utcai helyiségben több szoba volt, én ilyen megbeszélésen nem vettem részt.

Elnök felolvassa Vass Titusz III. 9. sz. alatti vallomását.

Kovács Kornél: Nincs tudomásom róla. Én ilyen beszélgetésben részt nem vettem. Mayer Oszkár tudomásom szerint a Rókus Kórházban halt meg az 1924. év őszén, és Óbudánvan eltemetve.

Elnök felolvassa Mayer Oszkár nyomozati vallomását.

Lovag dr. Umlauff Sziegfried: Sohasem beszéltem újságkihordókról. Mayer Oszkár nyilván a rohamcsapatokkal tévesztette azt össze.

Elnök a következőképpen határozott: a főtárgyalást az idő előrehaladott voltára való tekintettel félbeszakítja, és annak folytatására az 1925. évi október hó 20. napjának dr. 9 óráját tűzi ki, amelyre feleket megidézi.

Tudomásul szolgál.

Kmf.

Dr. Publik

[saját kezű aláírás]

ft. elnök

Dr. Haubert Hugó

[saját kezű aláírás]

jegyzőkönyvvezető

Jegyzőkönyv

Folytatólag felvétellett a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszéknél az 1925. évi október hó. 20. napján megtartott főtárgyalásról.

Megjelentek a bíróság és a felek részéről ugyanazok. A tárgyalás a nyilvánosság kizárásával folyik.

Elnök a főtárgyalást megnyitja és megállapítja, hogy a bíróság tagjai ugyanazok, és a megidézettek megjelentek, s hogy a sértettek képviselőjében dr. Zimmermann Géza ügyvéd jelent meg.

Dr. Balonyi Imre védő: Kérem az általam előállított Palik Sándort tanúként kihallgatni Závory Kálmán jellemére nézve.

A m. kir. törvényszék végzett.

Palik Sándor tanúkénti kihallgatását elrendeli.

Tudomásul szolgál.

Belép **Palik Sándor**, 27 éves, szegedi születésű, nőtlen, róm. kath. vallású, banktisztviselő, **érdektelen tanú**. A törvényes figyelmeztetés után előadja a következőket: Az ügy érdemére vonatkozóan semmit sem tudok, de Závory Kálmánról annál bővebb felvilágosítást adhatok, mert a fronton is, és később a Nemzeti Hadseregben sokáig együtt szolgáltam vele. Székesfehérváron szolgáltam vele együtt a Nemzeti Hadseregben. Szavahihetetlen embernek ismerem őt, aki sok valótlanságot beszélt. Eyszer sírva panaszkodott Székesfehérváron, hogy levélben és

szóban úgy értesült, hogy a kommunisták meggyilkolták fivérét és édesanyját, s fogadkozott, hogy rettenetes dolgokat fog művelni. Mikor aztán a kommün megbukott, vonaton jöttükfel Budapest felé, s a szemem láttára összeölelkezett egy vasutassal, akiről azt mondta, hogy az öccse.

Nyolc hónapig együtt voltam vele az oláh fronton, tehát az ottani eseményekkel tisztában voltam, s Závory a tiszti étkezdében olyan dolgokat mesélt az oláh fronton történteokról, amik mind valótlank voltak.

Az 1921. évben Závry Komáromban teljesített szolgálatot. Egyszer együtt vacsoráztam a Keszev-féle étteremben Siebenlisth alezredessel. Nem sokkal ez után történt a királypuccs. Závory feljelentette Siebenliesthet, hogy a Keszevben konspirált velünk, s rá akart bízni, hogy szedjük össze az embereket, noha erről szó semvolt.

Lovassy Andor szigorló orvos mondotta el nekem, hogy Kálló István századparancsnok panaszkodott neki, hogy Sárbogárdon látta Závoryt egy ívvel gyűjteni, s azután a piactéri vendéglőben nagy dáridót csapott. A vendéglős figyelmeztette is,

hogy gyűjtött és utána mulat, mit fognak az emberek szólni.

Závory a zászlóaljnál mindnekivel összeveszett. Én nem vagyok vele haragos viszonyban, ez előtt két hónapal is adtam neki 25.000 koronát kölcsön. Nekem személy szerint semmi bajom sem volt vele.

Dr. Balonyi Imre védő kérő tanú meghiteltetését.

A kir. törvényszék végzett.

Palik Sándor tanú meghiteltetését elrendeli, mert az ellen törvényes akadályt fennforogni nem lát.

Tudomásul szolgál.

Palik Sándor tanú a Bp. 217. §-a szerinti figyelmeztetés után az esküt szabályszerűen letette.

Elnök ismerteti Hugyecz Béla, Szobodeczky Aladár, Kovács Tivadar, Sztahó Szavér és Vass Titusz saját kézzel írott, a Budapesti M. Kir. Államrendőrség főkapitányságáról a 116.940/fk. II. 1925. sz. alatt átküldött jelentéseit.

Kovács Kornél vádlott: Nem emlékszem már pontosan, hogy a rendőrségtől vagy a katonaságtól kaptunk felszólítást arra, hogy tegyünk jelentést eddigi működésünkről. Ennek a felszólításnak engedve tettük meg a most ismertetett jelentéseket.

Én beszéltem Vass Titusszal a rendőrségről történ elbocsátás után, s Vass Titusz azt mondta nekem, hogy azért írt annyi mindent össze, mert éjjel-nappal faggatták, s akkor tollat és papírt kért, és úgy írta meg a jelentéseket, hogy minden a rendőrség szája íze szerint legyen benne, hogy minél előbb szabadon bocsássák.

Kovács Árpád vádlott: A rendőrségen egy rendőrtiszt, aki kihallgatott, mindenképpen rám akarta oktrojálni, hogy fel akartuk robbantani a Dohány utcai zsinagógát. Mikor én ezt nem ismertem el, átvittek egy másik rendőrtiszthez, s az meg azt akarta rám oktrojálni, hogy az Ébredő Magyarok Egyesületét akartuk felrobbantani. Vass Titusz azt mondotta, hogy Pintért tanácsos úr rá akarta venni, hogy ellenünk terhelő vallomást tegyen, akkor őt szabadlábra helyezik.

Szobodeczky Aladár: Mi jelentéseinket szabadlábon írtuk, de Vass Titusz második jelentését már letartóztatva írta meg.

Közzévaló, védők és vádlottak elnök kérdésére kiejelentik, hogy a bizonyítás kiegészítése tárgyában indítványt tenni nem kívánnak.

Dr. Zimmermann Géza ügyvéd, sértettek képviselője: Kérem megkeresni gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter urat a 13. és 18. alszámú nyomozati jegyzőkönyvek holléte iránt, s azokat kérem beszerezni.

Közzvádoló és védők ellenzik.

Dr. Balonyi Imre védő: Kérem felolvasni Dinich Szilárd ezredes átiratát.

Elnök a Bp. 313. §-a alapján felolvassa Dinich Szilárd ezredes átiratát.

A kir. törvényszék végzett.

Sértett képviselőjének a bizonyítás kiegészítése tárgyában tett indítványát elutasítja.

Sértett képviselője a határozatot a Bp. 384. §-ának 9. pontjában körülírt semmisségi oknak jelöli meg.

Elnök a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánítja, s felhívja a feleket perbeszédek megtartására.

Közzvádoló: A vádat a vádlottakkal szemben az 1923. évi december hó 31-én 125.512/1925. k. ü. sz. alatt kelt vádirat szerint változatlan fenntartom, illetve Becker István vádlottra nézve a vádat

változatlanul fenntartom a B. VI. 10559/57/1923. sz. vádhatározat szerint.

Dr. Balonyi Imre védő: Kovács Kornél és Kovács Tivadar vádlottak megbízhatóságának igazolására C. alatt csatolom Andréka Károly rfkp.helyettes egy igazolványát, illetve D. alatt Bartha alezredes egy felhívását, továbbá E. alatt és F. alatt a Vörös Katonacímű, a proletárdiktatúra alatt megjelent, kommunista újság két számát. Székely János tanú megbízhatatlanságára vonatkozóan G. alatt egy, a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaságban felvett jegyzőkönyvet. Kérem vádlottak felmentését.

Dr. Helvey Tibor védő: Kérem védenőim felmentését.

Kovács Árpád: Babos László jellemtelen és hazafiatlan egyén. Gömbös Gyula leveleit ellopta, és azt lapoknál értékesítette.

Szobodeczky Aladár: Én a terhelő tanúkkal mind haragban voltam, mert én eszközöltem az elszámolást és ellenőriztem az üzelveiket. A terhelő tanúk szerettek volna a fővárosi gyűjtés után az országos gyűjtésben részt venni, de én nem engedtem.

Ezután a **vádlottak elnök kérdésére** egyenként és valamennyien kijelentik, hogy a főtárgyalás során már előadottakon kívül mást előadni nem kívánnak.

Ezután a kir. törvényszék a Bp. 321. §-ábanjelzett módon meghozta, s az elnök nyilvános ülésben kihirdette a csatolt ítéletet a rendelkező rész felolvasásával és az indoklás lényeges tartalmának szóbeli előadásával (Bp. 329. §.).

Az ítélet kihirdetése után a Bp. 330. §-aszerint feltett kérdésekre:

Közzvádoló: Az ítélet felmentő része ellen valaemennyi vádlott terhére fellebbezést jelentek be.

Kovács Tivadar, Tarnovszky Pál és Szalay János vádlottak az ítéletnek bűnösségüket megállapító része ellen fellebbezést jelentenek be, mert nem érzik bűnösnek magukat.

Dr. Balonyi Imre: Az ítéletnek a vádlottak bűnösségét megállapító része ellen Kovács Tivadar és Szalay János bűnösségének megállapítása miatt a Bp. 385. §-ának 1. a. pontja alapján fellebbezést jelentek be, kérem az ítélet egy példányát kezemhez kézbesíttetni, s megengedni, hogy fellebbezéseim indokait a kézbesítéstől számítandó 8 nap alatt nyújtsam be.

Dr. Helvey Tibor: Fellebbezést jelentek be Tarnovszky Pál vádlott bűnösségének megállapítása miatt a Bp. 385. §-ának 1. a. pontja alapján, kérem az ítélet egy példányát kezemhez kézbesíttetni, és megengedni, hogy fellebbezésem indokait az ítélet kézhez vételétől számítandó 8 nap alatt írásban nyújtsam be.

A kir. törvényszék végzett.

A bejelentett fellebbezéseket elfogadja, és azokat az összes iratok kézhez kapása után a Budapesti Kir. Ítéltáblához felterjeszteni rendeli. Az ítélet egy-egy példányát dr. Balonyi Imre és dr. Helvey Tibor védőknek kézbesíteni rendeli, és megengedi nekik, hogy fellebbezésük indokait az ítélet kézhez vételétől számított 8 nap alatt írásban nyújtsák be.

Tudomásul szolgál.

Becker vádlott kijeleni, hogy lakása Bp. VIII. Rákóczy út 49. III. 27.

Elnök a főtárgyalást berekeszti.

A főtárgyalás következtében költség nem merült fel.

Kmf.

Dr. Publik
[saját kezű aláírás]
ft. elnök.

Dr. Haubert Hugó
[saját kezű aláírás]
jegyzőkönyvvezető

*Az irat jelzete: HU-BFL-VII-5-c-10559/1925.
Eredeti, kézzel írott, aláírt.*

**A BUDAPESTI KIRÁLYI
BÜNTETŐTÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE A KOVÁCS
TESTVÉREK ÉS TÁRSAIK BÜNYGYÉBEN
BUDAPEST, 1925. OKTÓBER 22.**

A budapesti kir. büntetőtörvényszék

B. XIV. 10559/76 sz. 1925

A MAGYAR ÁLLAM NEVÉBEN

A budapesti kir. büntetőtörvényszék mint büntetőbíróság az állam törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntett és pénzhamisításra irányuló szövetség miatt KOVÁCS KORNÉL és társai ellen a kir. ügyészségnek 125512/1923 kü. számú vádiratában, illetve a vádtanácsnak B. IV. 10559/1923-57 számú vádhatározatában foglalt vád felett dr. Publik Ernő kir. ítéltáblai bíró mint elnök, dr. Szemák Jenő kir. törvényszéki tan.elnök és dr. Kovács Miklós kir. törvényszéki bíró, valamint dr. Haubert Hugó kir. törvényszéki joggyakornok, mint jegyzőkönyvvezető

részvételével, dr. Moldovány Géza kir. ügyésznek mint közvádlónak, a szabadlábon lévő KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS ÁRPÁD, KOVÁCS TIVADAR, BECKER ISTVÁN, SZALAY JÁNOS, SZOBODECZKY ALADÁR, lovag UMLAUF SZIGFRID, TARNOVSZKY PÁL, SZTACHÓ SZAVÉR és LÁNG EDE vádlottaknak, dr. Balonyi Imre és dr. Helvey Tibor ügyvédeknek mint védőknek jelenlétében Budapesten, 1925. évi október hó 19, 20, 21 és 22 napjain megtartott nem nyilvános főtárgyalás alapján a vád és a védelem meghallgatása után meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A szabadlábon levő KOVÁCS TIVADAR 28 éves, róm. kat. vallású, soproni szül, budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan, SZALAY JÁNOS 42 éves, róm. kat. vallású, budapesti szül. és lakos, magyar állampolgár, műszaki rajzoló, vagyontalan és TARNOVSZKY PÁL 32 éves, ág. ev. vallású, budapesti szül és lakos, magyar állampolgár, vállalkozó, vagyonos vádlottak bűnösök a Btk. 203. § 1. pontjába és a Btk. 205. §-ába ütköző

pénzhamisításra irányzott szövetség vétségében, amelyet úgy követtek el, hogy Budapesten 1922 év december havában közös egyetértéssel elhatározták, hogy abból a célból, hogy az valódi pénz gyanánt forgalomba hozassék, a csehszlovák 50 koronás papírpénzt utánozni fogják, mely szövetséghez hamisításhoz szükséges anyagok megszerzésében és a klisé elkészítésében megnyilvánuló előkészületi cselekmény is járult.

A KIR. TÖRVÉNYSZÉK EZÉRT:

KOVÁCS TIVADAR, SZALAY JÁNOS és TARNOVSZKY PÁL vádlottakat a Btk. 205. §-a alapján egyenként /2-2/ kettő-kettő hónapi fogházra mint főbüntetésre, továbbá a Btk. 215. §-a alapján egyenként /3/ három évi hivatalvesztésre és a politikai jogok gyakorlásának ugyanily tartamú felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítéli.

A szabadságvesztésbüntetést vádlottak előzetes letartóztatásával a Btk. 94. §-a alapján egészen kitöltöttnek veszi.

A hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését az ítélet jogerőre emelkedése napjától kell számítani.

KOVÁCS TIVADAR, SZALAY JÁNOS és TARNOVSZKY PÁL vádlottak a Bp. 480 és 481. §-a értelmében kötelesek az eddig felmerült és az ezután felmerülő bűnügyi költségeket az államkincstárnak megtéríteni.

A kir. törvényszék az irodai 1367/923 letét szám alatt bűnjelként őrzött kézigránát-hüvelyt és az irodai 649/1925 tételszám alatt bűnjelként őrzött könyveket és iratokat a Btk. 61. §-a alapján elkobozza, s az ítélet jogerőre emelkedése után a gránáthüvelyt a budapesti kir- ügyészségnek megküldi, a könyveket és az iratokat a bűnügyi iratokhoz csatolni kell.

A KIR TÖRVÉNYSZÉK:

KOVÁCS KORNÉL 32 éves, róm. kat. vallású, pereslői szül. budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan,

KOVÁCS ÁRPÁD 26 éves, róm. kat. vallású, soproni szül. budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan,

KOVÁCS TIVADAR,

BECKER ISTVÁN 30 éves ág. ev. vallású, gyergyóditrói szül. budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan,

SZALAY JÁNOS,

SZOBODECZKY ALADÁR 32 éves, róm. kat. vallású, újsinkai szül. budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan,

lovag UMLAUF SZIGFRID 47 éves, r. kat. vallású, pozsonyi szül. budapesti lakos, magyar állampolgár, magántisztviselő, vagyontalan,

TARNOVSZKY PÁL,

SZTACHÓ SZAVÉR 29 éves, r. kat. vallású, szegedi szül. és lakos, magyar állampolgár, tűzoltó tiszt gyakornok, vagyontalan és

LÁNG EDE 30 éves, róm. kat. vallású, budapesti szül. és lakos, magyar állampolgár, honvédelmi minisztériumi díjnok, vagyontalan vádlottakat az 1921. évi III. tc. 1. §-ának 1. bek. ütköző és a 3. bek. első tét szerint minősülő az állam törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló bűntett miatt ellenük emelt vád alól a Bp. 326. § 2. pontja alapján felmenti.

INDOKLÁS:

A közvádló KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS vádlottak ellen vádat emelt a

Btk. 203. § 1. pontjába és a Btk. 205. §-ába ütköző pénzhamisításra irányzott szövetség vétsége címen.

A kir. törvényszék KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL, SZALAY JÁNOS és BECKER ISTVÁN vádlottaknak a főtárgyaláson felolvasott nyomozati vallomása és dr. Jáger Károly tanú vallomása alapján az alábbi tényállást állapította meg.

Budapesten 1922. évi december havában KOVÁCS TIVADAR, SZALAY JÁNOS előtt szóba hozta, hogy 50 szokos csehszlovák papírpénzt kellene hamisítani.

KOVÁCS TIVADAR e szándékot közölte TARNOVSZKY PÁLLAL is, kinek elmondotta, hogy ennek a tervnek a végrehajtására pénzre lévén szükség, pénzzel támogassa ennek a tervnek a megvalósulását, mert felsőbb helyen is kívánják e terv megvalósítását.

TARNOVSZKY PÁL azután Balázsovits Jenő főhadnagytól apródonként 150 000 kört kért kölcsön.

E pénzen TARNOVSZKY PÁL, SZALAY JÁNOSSEL együttesen a pénzhamisításhoz szükséges anyagokat, nevezetesen iratnyomó másológépet, festéket, papírost, egy Richter-féle precíziós körzöt vásárolt be. TARNOVSZKY PÁL mintául két drb. 50

szokolos papírpénzt is adott SZALAY JÁNOSNAK, ki a pénzekről készített is rajzmintát és fényképet, valamint metszetet egy 8-10 négyszög nagyságú cinklemezen.

A cinklemezt átadta KOVÁCS TIVADARNAK, aki azt bemutatta Makay Imre századosnak.

KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS vádlottak nem ismerik be bűnösségüket.

KOVÁCS TIVADAR vádlott beismerte, hogy egy Jablonszky Jenő nevű katonatiszt Csehszlovákiából egy 50 szokos papírpénz hamisításra alkalmas üveglap-kliséet hozott hozzá, és azt beajánlotta hamisításra azzal, hogy a hamis pénzt a Kettőskereszt Vérszövetség irredenta célra fordítsa. Vallomása szerint ő ezt az üveglapot elvitte a Kettőskereszt Vérszövetség parancsnokának, Makay Imrének, aki azonban a tervet elutasította.

A nyomozás során KOVÁCS TIVADAR vádlott azt adta elő, hogy a szokolhamisítás tervét ő közölte TARNOVSZKY PÁLLAL azzal, hogy miután neki a hamisításra pénze nincs, ő a szokolhamisítást erkölcsileg fogja támogatni, és a szokolhamisítás

céljából SZALAY JÁNOST bemutatta TARNOVSZKY PÁLNAK.

KOVÁCS TIVADAR vádlott a főtárgyaláson ezt a nyomozati vallomását elfogadható indok nélkül módosította.

TARNOVSZKY PÁL tagadta bűnösségét, s azzal védekezett, hogy való az, hogy Jablonszky Jenő nevű felvidéki főhadnagy barátja, aki a felvidéken magyar irredenta szolgálatban működött, hozott neki egy üvegklisé és 5-6 rajzot azzal, hogy szokolhamisításra fel lehetne használni, s Felvidéken azzal zavart lehetne csinálni.

Vallomása szerint a rajzolt tárgyakat ő átadta KOVÁCS TIVADARNAK azzal, hogy felsőbb helyen érdeklődjön, hogy mit szólnának a szokolhamisítási tervhez, de KOVÁCS TIVADAR mintegy két hét múlva azzal hozta vissza a tárgyakat, hogy felsőbb helyen nem járulnak hozzá a dologhoz, s így a klisé és a rajzokat megsemmisítették.

A vádlott beismerte, hogy SZALAY JÁNOSNAK adott 150 000 forint és tagadja, hogy pénzhamisításra, hanem távfényképezőgépre, amivel SZALAY kísérletezett.

TARNOVSZKY PÁL vádlott a nyomozás folyamán azt adta elő, hogy vele KOVÁCS TIVADAR közölte, hogy felsőbb helyre idegen pénz hamisítására megbízást kaptak, mire KOVÁCS TIVADARRAL közölte, hogy van neki Felvidéken egy magyar érzésű barátja, ki hajlandó lesz a pénzt rendelkezésre bocsájtani. Pár hét múlva barátját, Balázsovits Jenő főhadnagyt el is vitte az egyesületbe, ki mikor informálták, 150 000 koronát adott, melyből SZALAY és TARNOVSZKY megvásárolták az összes hamis pénz készítéséhez szükséges eszközöket és anyagokat.

Vallomása szerint ő vásárolta meg a fényképészeti eszközöket, a körzöt és egy iratnyomó másolóprést, a festékeket és más kisebb dolgokat SZALAY vásárolta meg, s úgy határozták el, hogy 50 szokos bankjegyet fognak utánozni.

A rajzok elkészítését, a fotografálást és cinkográfiát SZALAY vállalta el, SZALAY készített is a bankjegy egy részéről klisé, azt átadta KOVÁCS TIVADARNAK.

TARNOVSZKY PÁL vádlott a főtárgyaláson ezt a nyomozati vallomást ugyancsak elfogadható indok nélkül módosította azzal, hogy vádlottak megbeszélés

alapján tették a nyomozati vallomásukat, nehogy a Felvidéken lakó tiszt barátjuk bajba kerüljön.

SZALAY JÁNOS vádlott sem ismerte be bűnösségét, s azzal védekezett, hogy való az, hogy a Felvidéken magyar irredenta szolgálatban álló, Jablonszky nevű főhadnagy egy rajzot és üvegkliséét hozott, amit KOVÁCS TIVADAR útján kézhez is kapott, de mikor megtudta, hogy felső helyen a szokolhamisítási tervet elutasították, a rajzot és a lemezt megsemmisítette. Elismeri, hogy egy iratprést, körzöt és festéket szerzett be, de nem szokolhamisításhoz, hanem rádió-fényképezőgép szerkesztésével kísérletezett laboratóriumába, s ehhez kellett a fent írt dolgok.

Beismerte, hogy nála két drb. 50 szokolos bankjegyet találtak, ezt Jablonszkytól mintául kapta, ha a szokolhamisítási tervet elfogadják.

SZALAY JÁNOS vádlott a nyomozás folyamán azt adta elő, hogy a szokolhamisítás eszméjét KOVÁCS TIVADAR vetette fel, s a Balázsovits Jenőtől kapott pénzen TARNOVSZKY PÁLLAL együtt anyagot és szükséges dolgokat ők szereztek be, készített is az 50 szokolosról cinklemezre egy sarokkliséét, az KOVÁCS TIVADARNAK bemutatás

végezt átadta, ki azt visszahozta, mert a végleges klisé elkészítéséhez pénz nem volt, a klisé megsemmisítette, úgyszintén a beszerzett anyagokat és iratnyomót, körzöt eladta.

SZALAY JÁNOS elfogadható indok nélkül módosította a nyomozati vallomását.

BECKER ISTVÁN vádlott azt adta elő a főtárgyaláson, hogy ő a szokolhamisítás ügybe beavatva nem volt, ezért járt SZALAY JÁNOS laboratóriumában, s látott 2 drb. szokolt ott, de hogy azt SZALAY csinálta volna, az nem látta.

A nyomozás során tett vallomása részletesebb, itt azt adta elő BECKER ISTVÁN, hogy egy ízben, mikor felmentek SZALAY JÁNOS laboratóriumába, oda SZALAY csak hosszas várakozás után engedte be, el is dugott előlük valamit az asztalról, de hogy mit, azt nem tudja, ő az asztalon csak két drb. 50 szokolos bankjegyet látott, s meg is jegyezte távozás után a vele volt Sebők nevű barátja előtt, hogy SZALAYNAK olyan jól berendezett terme van, mint egy bankjegyhamisítónak.

A kir. törvényszék KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS vádlottaknak a főtárgyaláson és a nyomozás során

tett vallomásaiknak egybevetése és mérlegelése után megállapította, hogy a vádlottak a nyomozás során a szokolhamisítás terve tekintetében oly részletes és egymást kiegészítő vallomást tettek, hogy azt a főtárgyaláson tet tagadásuk és vallomásmódosításuk nem ronthatja le, s így e beismerő vallomásokat a bűnösség megállapítására elegendő bizonyítékénak találta.

Megállapította, hogy KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS együtt megbeszélték az 50 szokolos külföldi pénz hamisításának tervét, ehhez KOVÁCS TIVADAR pénz hiányában erkölcsi támogatást ígért, s kijelentette, a hamisításra felsőbb helyről megbízása van.

Ő mutatatta be TARNOVSZKY PÁLNAK SZALAY JÁNOS a hamisítás céljából, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS együtt vásárolták meg a szükségesnek mutatkozó anyagokat és műszereket, sőt, SZALAY JÁNOS klisé is készített, tehát a pénzhamisításhoz szükséges előkészületi cselekményeket is megtették.

KOVÁCS TIVADAR, TARNOVSZKY PÁL és SZALAY JÁNOS e cselekménye kimeríti a Btk. 203. §

1. pontjába és a Btk. 205. §-ába ütköző pénzhamisításra irányzott szövetség vétségének tényálladási alkatelemeit, s mert javukra beszámíthatóságot kizáró, vagy büntethetőséget eredményező az megállapítható nem volt, a kir. törvényszék őket a bűncselekményben bűnösöknek mondta ki.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményként mérlegelte vádlottak büntetlen előéletét, s ama meg nem cáfolt védekezésüket, hogy e bűncselekményt egy téveszméjük keresztülvitelére akarták felhasználni, s ez enyhítő körülmények figyelembe vételével állapította meg velük szemben e rendelkező részben foglalt és bűnösségük fokával arányban állónak talált büntetést.

A közvádoló KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS ÁRPÁD, KOVÁCS TIVADAR, BECKER ISTVÁN, SZALAY JÁNOS, SZOBODECZKY ALADÁR, lovag UMLAUF SZIGFRID, TARNOVSZKY PÁL, SZTACHÓ SZAVÉR, LÁNG EDE vádlottakat azzal vádolta, hogy Budapesten 1922 évi június haváig terjedő időben szervezkedést és mozgalmat kezdeményeztek az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására az által, hogy:

1. 1923 év elején naptárilag meg nem határozható napon a Dohány utca 15. számú házba a Magyar Nemzeti Múltunk kulturális társaság irodahelyiségében szövetkezést létesítettek arra, hogy a Dohány utcai izraelita imaházban valamelyik péntek este, amikor abban a hívek istentiszteletre összegyűltek, az imaház alatt elvezető csatornába elhelyezendő pokolgéppel felrobbantják.

2. 1923 tavaszán naptárilag meg nem határozható napon a Pannónia szálló 103. számú szobájába, ahol Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság irodája volt, arra szövetkeztek, hogy Vázsonyi Vilmos, Rassay Károly, Rupert Rezső, Drozdy Győző nemzetgyűlési képviselőket, gróf Bethlen István miniszterelnököt, gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi minisztert egy beszerzendő zárt gépkocsin kihurcolják egy kültelken vásárlandó épületbe, s ott fogva tartják.

3. 1923 év tavaszán naptárilag meg nem határozható napokon terroristacsoport

szervezését kezdték meg azzal a tervvel, hogy a kormányt elűzik és a nemzetgyűlést erőszakkal felosztatják, és helyükbe katonai diktatúrát juttatnak hatalomra, s ezekkel a szervezkedésekkel összefüggően és azok céljaira a Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság nevében pénzadományokat gyűjtöttek, előkészületeket tettek egy nagyváradi roman állampolgár kifosztására, és emberi élet kioltására alkalmas lőfegyvereket és robbanószerkeket szereztek be.

Indítványozta, hogy a kir. büntetőtörvényszék a fent nevezett vádlottakat a vádba fent jelzett tényállás alapján az 1921. évi III. tc. 1. §-ának első bekezdésében meghatározott, és e § harmadik bekezdésének első tét. szerint minősülő, az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló büntetnben bűnösnek kimondja és megbüntesse.

A vádlottak nem ismerték be bűnösségüket. Egyöntetűen azzal védekeztek, hogy a vádba tett bűncselekményeket nem követték el.

A kir. büntetőtörvényszék a főtárgyalás adatai alapján a következő tényállást állapította meg.

Köztudomású tény, hogy a veszített háború után bekövetkezett országcsonkítás, majd a forradalmak Magyarország államrendjének felforgatását vonták maguk után.

A nagy világtörténelmi válságban hazánkra szakadt szerencsétlenségük nem csak nemzeti nagylétünket döntötte romba, hanem a gazdasági életit és a társadalom rendjét is megbontotta.

Ebben a válságos nemzeti katasztrófában a társadalom is megmozdult.

Megmozdultak olyanok, akik az államiság és a nemzeti lét visszaállítása s az átcsatolt területek visszaszerzése céljából lelkes, önfeláldozó, csupán önzetlen hazaszeretetből irredenta célokat szolgáló és kommunistaellenes alakulatokat szerveztek.

Ily célból szervezték a Kettőskereszt Vérszövetséget is.

E szervezkedések keretében azonban akadtak olyan egyének, akik ezeket a nemes célokat és a hazafiságot csupán cégérül használták fel önző céljaik elérésére és bűncselekmények elkövetésére.

A vádlottak közül KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS TIVADAR, KOVÁCS ÁRPÁD, VASS TITUSZ, lovag Umlauf Siegfried, valamint az időközben elhalt MAYER OSZKÁK is saját beismerésük szerint a Kettőskereszt Vérszövetségnek tisztjei voltak.

Ennek a szövetségnek az irodahelyisége a Csengery utca 30 számú házban, majd a Nyár utca 9 szám alatti iskola tornatermében volt.

A Kettőskereszt Vérszövetség /KKVSz/ tagjai az egyesületbe való belépésük alkalmával esküt kette, amelynek a főtárgyaláson felolvasott szövege szerint a jelentkező Istenre való hivatkozással megfogadta, hogy az irredenta célokat és a kommunistaellenes célokat önfeláldozással fogja szolgálni, és aláveti magát az egyesület vérbíráóságának.

KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS TIVADAR, KOVÁCS ÁRPÁD, dr. UMLAUF SIEGFRIED és SZALAY JÁNOS vádlottak, valamint dr. JÁGER KÁROLY, aki szintén a KKVSZ tagja volt, 1922 évi augusztus havában megbeszélték, hogy egy magyar kulturális társaságot alapítanak. A 17 sorszám alatti felhívásuk tartalma szerint ennek a társaságnak az volt a célja, hogy a háború és forradalmak által a

helyes irányból eltérített erkölcs és emberszeretet régi színvonalra való visszaállítása és a kölcsönös megértés megszilárdítása, továbbá a nagy világégés által okozott lelki eltolódásnak, a gyűlölködésnek lecsillapítása és megszüntetése és a magyar nemzet kulturális fölényének biztosítása céljából, „Magyar Nemzeti Múltunk Kulturális Társaság” /M. N. M./ néven egy olyan szervezetet létesítenek, amely cél megvalósítását és felolvasások, művészi és tudományos előadások és matinék rendezésével, valamint a fent vázolt szellemben szerkesztett könyvek kiadásával és terjesztésével fogja megvalósítani.

1922 évi szeptember havában megtartották az alakuló közgyűlést.

Ezen KOVÁCS KORNÉL által szerkesztett alapszabályokat elfogadták és megválasztották a vezetőséget, az alapszabályokat pedig jóváhagyás végett felterjesztették a m. kir. belügyminiszterhez.

A vezetőség tagjai KOVÁCS KORNÉL szerint a következők voltak:

Elnök: dr. JÄGER KÁROLY MÁV-titkár,
társelnökök: PATER BONAVENTURA /családi
nevén GALLENÁRI ANTAL/, SZALAY IVÁN

postafőtitszt, MAKKAY IMRE százados, dabasi HALÁSZ ZSIGMOND főhadnagy, dr. LATOR GÉZA törvényszéki bíró, VENCZEL GÉZA népjóléti központi igazgató, alelnökök: dr. KAPOSSY MIKLÓS népjóléti miniszteri fogalmazó, dr. UMLAUF SZIGFRID és KOVÁCS TIVADAR, ügyvezető elnökök: KOVÁCS KORNÉL, titkár: SZALAY JÁNOS, pénztáros: VERKOCZKY KÁROLY, majd KOVÁCS ÁRPÁD, könyvelő: SZOBODEZKY ALADÁR.

A vezetőség egyelőre a Hadviseltek Országos Gazdasági Szövetkezetének a Dohány utca 15. számú házban lévő hivatalos helyiségében szerzett egy szobából álló irodahelyiséget.

Majd 1923 év tavaszán BECKER ISTVÁN vádlott engedte át a Pannónia szálloda 105. számú szobáját irodai használatra.

BECKER ISTVÁN, TARNOVSZKY PÁL, SZTACHÓ SZAVÉR és LÁNG EDE vádlottak nem voltak az M. N. M. tagjai, TARNOVSZKY PÁLT csupán adománygyűjtéssel bízták meg.

A kulturális társaság vezetőségének tagjai közül csupán KOVÁCS TIVADAR, KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS ÁRPÁD, UMLAUF SZIGFRID, SZALAY JÁNOS, SZOBODECZKY ALADÁR és

ezen kívül VASS TITUSZ, aki a kulturális társaság érdekében propagandával foglalkozott, járogattak fel a Dohány utcai, majd a Pannónia szállodai irodahelyiségébe.

A M. N. M. első teendője az volt, hogy a kitűzött cél megvalósításához a szükséges pénzt megszerezze.

Elhatározták, hogy az anyagi eszközöket hazafias adományok gyűjtésével fogják megszerezni.

E célból először Budapest, majd az ország egész Budapest, majd az ország egész területére megszerezték Budapest székesfőváros polgármesterének 100.747/922 számú és a belügyminiszternek 42048/923 B. IX. számú engedélyét.

Az adományok gyűjtésében részt vett VASS TITUSZ, lovag UMLAUF SZIGFRID, TARNOVSZKY PÁL, SZÉKELY JÁNOS és ZÁVORY KÁLMÁN. Ezek a gyűjtött összeg után 25% gyűjtési jutalékot kaptak.

A vidéken való adománygyűjtést 45% jutalék fejében átengedték a gyermeknyaraltatási propaganda vezetőinek, Fodor Andornak, Groff Samunak és Farkas Istvánnak.

A fentebb 1. pont alatt megjelölt vádat illetően KOVÁCS KORNÉL vádlott a nyomozás folyamán, /lásd XII./3 szám kihallgatási jegyzőkönyvet/ azt adta elő, hogy lehetséges, hogy valaki félig tréfásan szóba hozta, hogy jó volna a Dohány utcai zsinagógát sok zsidóval együtt levegőbe röpíteni, de ezzel az ötlettel, mint komoly tervvel nem foglalkoztak.

A főtárgyaláson tagadta, hogy ily tárgyú megbeszélésen részt vett volna, ily célra szervezkedést kezdeményezett volna, vagy hogy ily tárgyú beszélgetést még csak hallott volna is.

ZÁVORY KÁLMÁN tanú a nyomozás folyamán /lásd XII/5. sz. kih. jegyzőkönyvet/ azt adta elő, hogy 1923 évi április havában KOVÁCS KORNÉLLAL együtt a Pannónia szállóból a Gresham-palota felé ment, s ekkor mesélte neki, hogy tervezik a Dohány utcai zsinagóga felrobbantását a csatornában elhelyezendő oly robbanószerrel, melyből 1/10-eddel kevesebb kell, mint az ekrazitból, de a KKVSz parancsnoksága e terv végrehajtását megtiltotta.

ZÁVORY KÁLMÁN azonban a főtárgyaláson azt a terhelő vallomását visszavonta, s a főtárgyaláson azt is előadta, hogy VASS TITUSZ egy alkalommal

mondta neki az utcán, hogy „milyen jó hecc volna, ha a Dohány utcai zsinagógát fel lehetne robbantani, ha volna hozzá anyag és ember.”

ZÁVORY KÁLMÁN tanú hitelt érdemlőségét egyébként aggályossá teszi az a körülmény, hogy saját beismerése szerint a KOVÁCS testvérekkel az érintkezést megszakította, mert bár ők megígérték neki, hogy „M. N. M”-hoz főtisztviselőnek veszik be, s ennek ellenér egyszerű gyűjtőnek tették be, majd pedig azt hallotta SZÉKELY JÁNOSTÓL, hogy a KOVÁCS fivérek meg akarják verni.

KOVÁCS ÁRPÁD vádlott úgy a nyomozás, mint a főtárgyalás során azzal védekezett, hogy a vádba tett szervezkedéséről mit sem tud, sohasem hallotta a zsinagóga felrobbantásáról folytatott beszélgetést.

KOVÁCS TIVADAR vádlott tagadta, hogy a vádba tett szervezkedésről, illetve a zsinagóga felrobbantási tervéről tudott volna, s mint a főtárgyaláson előadta, ő bár állandóan feljárt a hivatalos helyiségükbe, de ott sohasem esett szó a zsinagóga felrobbantásáról.

Igaz ugyan, hogy VASS TITUSZ a nyomozás folyamán, amint ott a Bp. 313. §-a alapján felolvasott

nyomozati vallomása /XII/1 kih. jkv./ tartalmazza, azt adta elő, hogy egy alkalommal a Dohány utca 15. számú házban lévő irodahelyiségben, amikor KOVÁCS KORNÉL, KOVÁCS TIVADAR, SZOBODECZKY ALADÁR és ő is jelen volt, KOVÁCS TIVADARRAL arról beszélgettek, hogy mi módon lehetne a Dohány utcai zsinagógát felrobbantani, s hogy ő akkor annak a véleményének adott kifejezést, hogy azt a városi kanálisban elhelyezett pokolgéppel lehetne végrehajtani, s hogy KOVÁCS TIVADAR ezt a tervet a KKV Sz parancsnokságával is közölte, az azonban a terve végrehajtását megtiltotta, ezt a terhelő vallomását azonban még a nyomozás folyamán KOVÁCS TIVADARRAL történt szembesítés alkalmával visszavonta.

SZOBODECZKY ALADÁR vádlott is tagadta, hogy jelen lett volna a VASS TITUSZ által említett magánbeszélgetésen.

E vádlottal szemben terhelő adatot csupán VASS TITUSZ vádlottnak az a vallomása szolgáltat, hogy VASS TITUSZ és KOVÁCS TIVADAR fent leírt beszélgetése az ő jelenlétében történt.

BECKER ISTVÁN, SZALAY JÁNOS, dr. UMLAUF SZIGFRID, TARNOVSZKY PÁL, SZTACHÓ SZAVÉR és LÁNG EDE vádlottak azzal védekeztek, hogy a zsinagóga felrobbantásának tervéről mit sem tudnak.

E vádlottak védekezésével szemben azonban bűnösségükre mutató adat nem merült fel.

A kir. törvényszék arra vonatkozóan, hogy vádlottak a Dohány utcai zsinagógának s az oda istentiszteletre összegyűlő híveknek felrobbantására szervezkedést vagy mozgalmat kezdeményeztek, VASS TITUSZ és ZÁVORY KÁLMÁN fent ismertetett vallomásait bizonyítéku nem fogadta el, mert még abban az esetben is, ha a vallomások a valóságnak megfelelnek, legfeljebb csak arról lehetne szó, hogy VASS TITUSZ és KOVÁCS TIVADAR egy ilyen gonosz ötletet, tervet vetettek fel, anélkül azonban, hogy a terv végrehajtására bármi előkészületeket tettek, szervezkedést vagy mozgalmat kezdeményeztek, vagy abban tevékenyen részt vettek volna.

De egyébként is a pokoli ötlet végrehajtása végrehajtása a közönséges bűnszövetkezet

taglétszámát meghaladó nagyobb szervezkedés vagy mozgalom kezdeményezését nem is igényelte.

De mindezekről eltekintve a kir. törvényszék jogi felfogása szerint egymagában a gonosz terv felvetése nem vonható az 1921. III. tc. 1. §-ának első bek. meghatározott kezdeményezés fogalma alá, mert az ez által védett jogi érdekeket veszélyeztető szervezkedés vagy mozgalom alanyi és tárgyi feltételeit meg nem valósította.

A 2. pontban leírt vádat illetően vádlottak tagadásával szemben a következő bizonyító adatok merültek fel:

SZÉKELY JÁNOS tanú azt adta elő, 1923 év május havában egy este 7 óra tájban benyitott a Pannónia szálló 105. számú szobájába, ahol ott találta KOVÁCS KORNÉLT, KOVÁCS TIVADART, SZOBODECZKY ALADÁRT, VASS TITUSZT, ZÁVORY KÁLMÁNT, egy Hugyecz nevű, és még előtte ismeretlen egyént. Utóbb odajött KOVÁCS ÁRPÁD is.

Ez alkalommal arról folyt ott a beszélgetés, hogy a M. N. M. egységes gyűjtést fog indítani, s a begyűlt összeget arra fogják felhasználni, hogy egyes minisztereket és nemzetgyűlési képviselőket, akik az

országnak kárára vannak, eltegyenek láb alól. Ezt úgy fogják megvalósítani KOVÁCS TIVADAR és SZOBODECZKY ALADÁR magyarázata szerint, hogy vesznek egy kültelki házat és egy csukott autót, s majd azokat a politikusokat, akik ellen kifogásuk van, a csukott autón a kültelki házba hurcolják, s ott „elintézik”.

Szerinte az „elintézés” azt jelentette, hogy elteszik láb alól.

Emlékezete szerint gr. Klebelsberg Kunó, Rassay Károly, Vázsonyi Vilmos és Bethlen István és még egynéhány politikus neve került szóba.

ZÁVORY KÁLMÁN pedig a nyomozás folyamán azt adta elő, hogy ő is jelen volt a fent jelzett alkalommal a Pannónia szálló 105. számú szobájában, 1923 évi március hó 15-én a SZÉKELY JÁNOS által előadott beszélgetésen.

Azt is előadta, hogy egy alkalommal az utcán KOVÁCS KORNÉL elmesélte neki, hogy vesznek Budapest környékén egy házat, aztán egy zárt autót, azon dr. Rassay Károlyt, Rupert Rezsőt, Drozdy Győzőt s a szociáldemokrata képviselőket kihurcolják a kültelki házba.

ZÁVORY KÁLMÁN tanú azt a nyomozati a nyomozati vallomását azonban a főtárgyaláson visszavonta.

Kürthy Endre tanú a nyomozás folyamán azt adta elő /lásd VII.-16. kih. jkv./, hogy SZOBODECZKY ALADÁR 1923 évben Pünkösd előtt azt mesélte neki, hogy vesznek egy kültelki házat, és egy árt autót, amelyen egyes politikusokat elhurcolnak a kültelki házba, s ott kivégzik. A főtárgyaláson azonban ezt a vallomását oda módosította, hogy ezeket a dolgokat SZÉKELY JÁNOS mesélte neki.

VASS TITUSZ vádlott a nyomozás folyamán tett és a Bp. 31. §-a értelmében felolvasott vallomása szerint /lásd VII.25. sz. kih. jkv./ többször volt szó a KOVÁCS testvérek, SZOBODECZKY ALADÁR, ZÁVORY KÁLMÁN és az ő jelenlétében arról, hogy a kormány helytelenül cselekszik, s hogy az ellenzéki, s különösen a szocialista képviselők hazafiatlan magaviseletet tanúsítanak, ezért el kellene őket verni.

Ő azonban ez ellen tiltakozott. Arról szó sem volt, hogy Bethlen István miniszterelnököt el kellett intézni, sőt, ellenkezően, a miniszterelnököt mindig csak dicsérték.

A kir. törvényszék SZÉKELY JÁNOS vallomását nem fogadja el hitelt érdemlőnek.

Ez a tanú ugyanis maga beismerte, hogy KOVÁCS TIVADAR őt az adománygyűjtésből folyóan arcul ütötte, mely körülmény arra a következtetésre szolgálhat támpontul, hogy KOVÁCS TIVADARRAL olyan ellenséges viszonyban él, mely őt valótlan tanúvallomásra is képessé teszi.

Megbízhatatlanságot bizonyítja az a körülmény, hogy a főtárgyaláson még azt is tagadta, hogy büntetve volt, amikor aztán saját kérelmére elkészített ujjnyomat-lapja alapján a kir. törvényszék az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalt megkereste előéleti adatainak közlése végett, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal az ujjnyomat alapján megállapította, hogy SZÉKELY JÁNOS lopások és közveszélyű munkakerülés miatt már büntetve volt.

A vádlottak iránt táplált bosszú érzetét bizonyítja Babos László tanú ama vallomása is, hogy a főtárgyalás folyama alatt Babos László tanút minden nap arra figyelmeztette, hogy terhelő vallomását ne vonja vissza, hanem tartsa fenn, Kürthy Endre tanú vallomásával pedig bizonyíttatott, hogy a nyomozás

folyamán őt is befolyásolta, hogy vádlottak ellen terhelő vallomás tegyen.

ZÁVORY KÁLMÁN vallomását nem fogadta el a kir. törvényszék hitelt érdemlőnek azért, mert a fent kifejtettek szerint a KOVÁCS testvérekkel az érintkezést megszüntette, tehát rájuk haragudott, és mert nyomozati vallomását a főtárgyaláson visszavonta.

Kürthy Endre vallomását a kir. törvényszék megbízhatatlannak tartja, mert maga is beismerte, hogy terhelő vallomását SZÉKELY JÁNOS elbeszéléséből merítette.

VASS TITUSZ vallomása végül az állam és társadalom tömeges rendjének erőszakos felforgatására irányuló szervezkedés vagy mozgalom kezdeményezése vagy létesítése tárgyában bizonyító adatokat nem tartalmaz.

A fenti kifejtett okok alapján a kir. törvényszék úgy találta, hogy a 2. pontban megjelölt vád bizonyítva nincs.

A 3. pontban megjelölt azt a vádat illetően, mely szerint a vádlottak terrorcsapatot szerveztek abból a célból, hogy a kormányt és a nemzetgyűlést feloszlatják erőszakkal, és helyükbe katonai diktatúrát

juttatnak uralomra, s ezekkel a szervezkedésekkel és azok céljaira az M. N. M. nevében pénzadományokat gyűjtöttek, előkészületeket tettek egy nagyváradi román állampénztár kifosztására, továbbá emberi élet kioltására alkalmas lőfegyvereket és robbanószerkezeteket szereztek be, vádlottak tagadásával szemben a következő bizonyító adatok merültek fel.

ZÁVORY KÁLMÁN tanú a nyomozás folyamán azt adta elő, hogy a KOVÁCS testvére előtte azt fejtegették, hogy egy terrorcsapatot akarnak szervezni, mellyel esetleg a kormányt elűzik, a nemzetgyűlést felosztatják, és katonai diktatúrát fognak uralomra juttatni. Azt is előadta, hogy KOVÁCS TIVADAR őt ebbe a terrorcsapatba fel is vette, s erre valami különleges esküt tettek, amelyben a Hadúrnak tettek fogadást.

Ezt a vallomást azonban a főtárgyaláson visszavonta, s azt adta elő, hogy az általa vetett eskü szövege a „Hadúr” szó kivételével azonos a KKV Sz esküszövegével, illetve az alkalommal a Hadúrra esküdött fel.

Kürthy Endre tanú pedig a nyomozás folyamán azt vallotta, hogy 1922 évi november hó 30. napján, névnapja alkalmával KOVÁCS KORNÉL és KOVÁCS

ÁRPÁD ittas állapotban egy dalt énekelt, mely úgy kezdődött: „Terrorista vagyok én, vagyok én”...

Már a főtárgyalás folyamán azt adta elő, hogy KOVÁCS ÁRPÁD csak elmondott neki valami nótaszöveget, melyik valahogy úgy kezdődött: „fehérterrorista vagyok én”, de ezt a nótát jelenlétében senki sem énekelte.

Végül MAYER OSZKÁR vádlottnak a Bp. 313. §-a értelmében felolvasott vallomása szerint dr. UMLAUF SZIGFRID egy alkalommal elbeszélte neki, hogy birkózókat, erős embereket és nyomozókat szed össze.

Dr. UMLAUF SZIGFRID vádlott azzal védekezett, hogy ő a KKV Sz részére rohamcsapatot szándékozott létesíteni, lehetséges, hogy említette, hogy e célból erős embereket keres, MAYER OSZKÁR ezt értette félre. Tagadja azonban, hogy birkózókról említést is tett volna.

Végül SZÉKELY JÁNOS tanú a főtárgyaláson mint új dolgot azt is felhozta, hogy Babos Lászlótól hallotta, hogy KOVÁCSÉK azt is tervbe vették, hogy Budapesten minden kerületben lesz tíz veszedelmes emberük, kik gyilkosságra is vállalkoznak.

A kir. büntetőtörvényszék a fent nevezett tanúk vallomását a már kifejtett okoknál fogva hitelt érdemlőnek nem fogadta el.

MAYER OSZKÁR vallomásának tartamát pedig nem tekintheti olyannak, amelyből, arra lehetne következtetni, hogy a vádlottak, vagy azok egy része az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló terrorcsapatot szerveztek, vagy ilyen szervezkedést kezdeményeztek volna.

Ami a vádnak azt a részét illeti, hogy a vádlottak az M. N. M. Kulturális Társaság nevében abból a célból gyűjtöttek pénzt, hogy azokat az állam- és társadalomellenes indokra felhasználják, a bíróság a kir. törvényszék könyvszakértő által teljesített könyvvizsgálat adatai és véleménye alapján bizonyítottanak fogadta el, hogy a befolyt pénzadományt a vezetőség részint gyűjtési jutalékok, részint saját kiadásaik feezésére fordították, s mint a szakért mondja, adminisztrálták.

Ami a vádba tett cselekményt illeti, mely szerint vádlottak előkészületeket tettek arra, hogy Nagyváradon egy román állampénztárnokkal együtt, s azzal egyetértve színleges rablás ürügye alatt az ottani állampénztár pénzkészletét Magyarországra

csempészik, s a pénzt állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló célra, és a fent leírt tényállás szerint terrorcsapat szervezésére, zárt autó, kültelki ház vásárlására fordítják, a kir. törvényszék KOVÁCS TIVADAR, VASS TITUSZ, BECKER ISTVÁN, ZÁVORY KÁLMÁN, LÁNG EDE és SÜVSBERG TIVADAR egybevetett vallomása alapján bizonyítottnak fogadja el ugyanazt a tényt, hogy KOVÁCS TIVADAR, VASS TITUSZ és BECKER ISTVÁN a nagyváradi állampénztár kifosztására előkészületeket tettek, azt azonban, hogy azt a pénzt a vád által megjelölt célra tervezték volna fordítani, bizonyítottnak nem tekinti, mert erre vonatkozóan semmi bizonyító adat nem merült fel.

Ami végül a vádnak azt a részét illeti, hogy a vádlottak a bűnös szervezkedés és mozgalom céljaira lőfegyvereket és robbanóanyagokat szereztek be, a kir. törvényszék a következő tényállást fogadta el bizonyítottnak:

VASS TITUSZ, ZÁVORY KÁLMÁN, KOVÁCS KORNÉL, dr. UMLAUF SZIGFRID, SZALAY JÁNOS, KOVÁCS TIVADAR, KOVÁCS MÁRON, WEISZBERGER SÁNDOR, CZIGÁNY SÁNDOR ÉS JÓB-FANCSALI GYŐZŐ egybevetett vallomásával

bizonyítva van, hogy 1922 évi október hó 15. napja előtt, amely napon köztudomás szerint a román király és királyné gyulafehérvári megkoronázása történt, MAKKAY IMRE tüzér százados egy doboz kézigránátot adott át KOVÁCS KORNÉLNAK, amelyet KOVÁCS KORNÉL az M. N. M. irodahelyiségében helyezett el. Ezeket a kézigránátokat KOVÁCS TIVADAR a nagyváradi állampénztár tervezett kifosztása alkalmával vitte magával.

ZÁVORY KÁLMÁN, aki 1921 évi májustól 1922 januárig a Felkusházy irredenta csoportnál szolgált, Tamcsó Lajos főhadnagytól 27 kilogram ekrazitot kapott.

Ebből 1922 év november havában 9 adagot adott át VASS TITUSZNAK, aki azt Aradra vitte. Majd 1922 év március havában újból 18 adagot és 80 méter angol gyújtózsinórt adott VASS TITUSZNAK ugyanabból a célból, hogy Aradra szállítsa. VASS TITUSZ ezt a 18 adag ekrazitot két alkalommal átadta megőrzés végett KOVÁCS TIVADARNAK, aki azt a M. N. M. irodahelyiségében tartotta.

Ezt a 18 adat /kilogramm/ ekrazitot SZALAY JÁNOS a saját lakására vitte, és abból a nyomozás

folyamán 9 kilogrammot Korvig Mártonnak, 9 kilogrammot pedig Weinber Sándornak és Jób-Fancsali Győzőnek adott át megőrzés végett.

A Korvig Mártonnak átadott 9 kilogramm ekrazitot Czigány Sándorhoz vitték el elrejtés végett.

A főtárgyalás folyamán vádlottak tagadásával szemben semmiféle bizonyíték nem merült fel arra, hogy vádlottak ezeket a robbanóanyagokat abból a célból szerezték be, hogy azokat állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására felhasználják.

A kir. törvényszék az egyes bűncselekmények tekintetében a fent részletezett adatok alapján KOVÁCS TIVADAR, KOVÁCS ÁRPÁD, BECKER ISTVÁN, SZALAY JÁNOS, SZOBODECZKY ALADÁR, lovag UMLAUF SZIGFRID, TARNOVSZKY PÁL, SZTACHÓ SZAVÉR és LÁNG EDE vádlottakat az 1921. évi III. tc. 1. §-ának első bek. ütköző és a 8. §. harmadik bekezdésének első tétele szerint minősülő, az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntettének vádja és következmények terhe alól a Bp. 386. § 2. pontja alapján mentette fel.

Budapest, 1925. október 22.

dr. Publik sk. ft. elnök
dr. Kovács sk. előadó kr. törvsz. bíró

Az irat jelzete: HU-BFL-VII-5-c-10559/1925.

Hiteles másolat, gépelt.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (HU-ÁBTL)
HU-ÁBTL-4.1. A-434. A magyar hírszerzési szolgálat 1. kötet
(a magyar hírszerzési szolgálat módszerei 1936-ig).

HU-ÁBTL-4.1. A-686. Etelközi Szövetség.

HU-ÁBTL-4.1.A-650. Összefoglaló. Prónay-különítmény
alakulása és tevékenysége 1919–1945.

HU-ÁBTL-4.1. A-687. Az 1919-es ellenforradalmi kormány
által megalakított szervezetek (1947).

HU-ÁBTL-4.1. A-719. Zadravecz István tábori püspök “Hét
év a táborban” című naplója dokumentumokkal.

HU-ÁBTL-4.1. A-720/1. A Horthy-rendszer jobboldali
szervezetei.

HU-ÁBTL-4.1. A-879. 1919-es fehérterroristák anyaga.

HU-ÁBTL-4.1. A-881. Rongyos gárdisták, szabadcsapatok,
különítményesek anyaga.

HU-ÁBTL-4.1. A-1047. Fehérház Bajtársi Egyesület, Anti-Bolsevista Comité.

HU-ÁBTL-4.1. A-2124. Volt horthysta titkos szervezetek.

Bundesarchiv, Berlin (BArch)
BArch-R 1507/2129. Bajor sörpuccs.

BArch-R 1507/400. Organisation Escherich. Orgesch Orka.

BArch-R 707/142. A bajor–magyar kapcsolatokra vonatkozó iratok.

Budapest Főváros Levéltára, Budapest (HU-BFL)
HU-BFL-IV-1407-b-XI. üo.-151/1922. A Budapesti Főkapitányság főkapitányi jelentése Budapest székesfőváros tanácsának.

HU-BFL-VI-15-c-205/1945. A Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányság Államrendészeti Osztálya jelentése a Kettőskereszt Vérszövetség feloszlott egyesület adatai tárgyában Budapest főváros főpolgármesteréhez, Budapest, 1945. december 3.

HU-BFL-VII-1-d-10935/1924. Keő-Kucsera István
büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-8821/1920. Illy László és társai
büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-16193/1923. Márffy József és társai
büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-11717/1923. Bedő József és Dula József
büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A Kovács testvérek
büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-198/1940. Kiss Gábor Jenő pere.

HU-BFL-VII-18-d-1923-03/041. Apor Viktor és társai
büntetőpere.

HU-BFL-VII-18-d-1923-03/0610. Ulain Ferenc és társai
büntetőpere.

HU-BFL-VII-18-d-193/1926. Windischgrätz Lajos és társai
pere.

HU-BFL-XXV-1-b-4587/1946. Márffy József igazolási eljárása.

HU-BFL-XXV-1-a-464/1946. Ruszkay Jenő népbíróági büntetőpere.

HU-BFL-XXV-2-b-8311/1947. Dr. Minich József igazolási eljárása.

HU-BFL-VII-5-e-1949/20630. Héjjas Iván és társai népbíróági büntetőpere.

Hadtörténelmi Levéltár, Budapest (HU-HL)

HU-HL-VKF. A Magyar Királyi Honvéd Vezérkar Főnöke Levéltára, 1919–1945.

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest (HU-MNL-OL)

HU-MNL-OL-K 27. Minisztertanácsi jegyzőkönyvek, 1867–1944.

HU-MNL-OL-MOL-K 64-1920-2-60. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Megállapodás az elszakadt részekben folytatandó irredenta szervezéséről, 1920.

HU-MNL-OL-K 64-1920-41-515. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Előterjesztés a külügyminiszter részére az elcsatolt területeken megvalósítandó diverziós és terrorcselekményekről, 1920.

HU-MNL-OL-K 64-1921-41-187. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Feljegyzés az elcsatolt területeken folytatandó diverziós tevékenységről, 1921.

HU-MNL-OL-K-64-1921-41-199. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Schitler vezérkari alezredes feljegyzése a német és a magyar irredenta szervezetek közötti együttműködés tárgyában, 1921.

HU-MNL-OL-K-64-1921-41-221. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Jelentés a német ORKA és Orgesch irredenta szervezetekkel való tárgyalásról, 1921.

HU-MNL-OL-K 64-1923-41-81. Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Masirevich Szilárd bécsi magyar követ számjeltávirata a külügyminiszter részére, melyben arról számol be, hogy Ludendorff német tábornok nála járt, és titkos tárgyalást kezdeményezett Siménfalvy ezredessel, mint a kormányzó bizalmi emberével, Bécs, 1923. február 6.

HU-MNL-OL-K 65 – Külügyminisztérium – Politikai osztály – „D” (defenzív) referatúra iratai.

HU-MNL-OL-K 67. Külügyminisztérium – Politikai hírszolgálati osztály.

HU-MNL-OL-K 149-1926-6-3473. Belügyminisztérium rezervált iratai – A Magyar Királyi Belügyminisztérium bizalmas körlevele a törvényhatóságoknak és a rendőrkapitányságoknak a Nemzeti Munkavédelmi Tartalék a megszűnt Kettőskereszt Vérszövetséggel való kapcsolatba hozása tárgyában, Budapest, 1926. március 5.

HU-MNL-OL-K 149-1924-1-2042. Belügyminisztérium rezervált iratai – Siménfalvy Tihamér vszkt. ezredes felterjesztése a Kormányzó Katonai Irodájához Károlyi Mihály szabadkai tartózkodásáról, Budapest, 1924. október 1.

HU-MNL-OL-K 429-1926. 05. 07.–10. 14. A Magyar Távirati Iroda – Napi hírek – Frankper, 1926. május–október.

HU-MNL-OL-KS 274-f-11. cs.-44. őrzési egység. Jelentés az Etelközi Szövetségről.

HU-MNL-OL-K 429. Belügyminisztériumi levéltár – Kozma Miklós iratai.

HU-MNL-OL-P 1360. Magyar Országos Véderő Egylet.

HU-MNL-OL-P 2249-7. sorozat. Ébredő Magyarok Egyesülete.

HU-MNL-OL-P 2249-47. sorozat. Turáni Vadászok Országos Egyesülete.

HU-MNL-OL-P 2249-61. sorozat. Fehérház Bajtársi Egyesület.

HU-MNL-OL-P 2249-81. sorozat. Magyar Fajvédők Országos Szövetsége.

Politisches Archiv, Berlin, (PA)

PA-AA-(B)-R 30531-Bd. 1. Szigorúan titkos bizalmas jelentés Budapestről a német–magyar jobboldali együttműködésről, 1923. augusztus 23.

PA-AA-(B)-R-30531-Bd. 1. Boltze német követségi titkár szigorúan bizalmas feljegyzése az Ulain-ügyről, 1923. november 10.

PA-AA-(B)-R-30531-Bd. 1. A német külügyminisztérium átirata a közrendvédelmi felügyeletet ellátó birodalmi megbízottnak, 1923. november 14.

PA-AA-(B)-R 30531-Bd. 1. Welczeck budapesti német nagykövet jelentése a Külügyi Hivatalnak az Ulain-ügyről, 1924. január 26.

Szakirodalmi források

ABLONCZY Balázs, *Teleki Pál*, Budapest, Osiris Kiadó, 2005.

ABLONCZY Balázs, A frankhamisítás. Hálók, személyek, döntések, *Múltunk*, 2008/1, 29–56.

ABLONCZY Balázs, *Keletre, magyar! A magyar turanizmus története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2016.

ABLONCZY Balázs, *A miniszterelnök élete és halála. Teleki Pál (1879–1941)*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2018.

ABLONCZY Balázs, *Ismeretlen Trianon*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2020.

A Horthy-korszak Magyarország jugoszláv szemmel. Délszláv levéltári források 1919–1941, forráskiad. HORNYÁK Árpád, Pécs–Budapest, Kronosz Kiadó – MTA BTK Történettudományi Intézet, 2016.

ANDAHÁZI SZEGHY Viktor, Trianontól Bledig. A Magyar Királyi Honvédség szervezése és lehetőségei 1920–1938 között, *Hadtudomány*, 2019/3, 15–23.

Christopher ANDREW, *The Secret World. A History of Intelligence*, London, Penguin Books, 2019.

ANGYAL Béla, Magyar szervezetek és mozgalmak Csehszlovákiában 1918–1921. I. rész, *Fórum*, 2000/1, 13–20.

ANGYAL Béla, *Érdekvédelem és önszerveződés. Fejezetek a csehszlovákiai magyar pártpolitika történetéből*, Dunaszerdahely, Fórum Intézet – Lilium Aurum Kiadó, 2002.

ÁROKAY Lajos, Az önálló magyar katonai attaséi szolgálat előzményei 1918–1919, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/1, 73–95.

ÁROKAY Lajos, A rejtett magyar katonai attaséi szolgálat első állomáshelyeinek felállítása, 1920–1923, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/3, 356–381.

ÁROKAY Lajos, A rejtett magyar katonai attaséi szolgálat tevékenysége 1923–1928 között, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/4, 574–592.

A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról (1918–1934). I. kötet. *Az 1920-as évek*, forráskiad. NÉMETH István, Budapest, magánkiadás, 2017.

BALLA Tibor, A trianoni békediktátum és az önálló magyar haderő, *Honvédségi Szemle*, 2020/3, 109–122.

BARTHA Ákos, *Bajcsy-Zsilinszky Endre. Életút és utóélet*, Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2020.

BARTHA Ákos, *Véres város. Fegyveres ellenállás Budapesten, 1944–1945*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

BARTHA Ákos, *Törzsökösök, rongyosok, turániak. Németellenes magyar fajvédelem 1938–1945*, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023.

BELLÉR Béla, *Az ellenforradalom nemzetiségi politikájának kialakulása*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1975.

Bethlen István titkos iratai, forráskiad. SZINAI Miklós–SZŰCS László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1972.

BODÓ Béla, The White Terror in Hungary. The Social World of Paramilitary Groups, *Austrian History Yearbook*, 2011/42, 133–163.

BODÓ Béla, Héjjas Iván. Egy ellenforradalmár élete, 2000, 2010/10, 9–27.

BODÓ Béla, Pál Prónay. Palamilitary Violence and Anti-Semitism in Hungary, 1919–1921, The Carl Beck Papers in Russian and East-European Studies, No. 2101, Pittsburgh, University of Pittsburgh, 2011.

BODÓ Béla, Favorites or Pariahs? The Fate of the Right-Wing Militia Men in Interwar Hungary, *Austrian History Yearbook*, 2015/46, 327–359.

BODÓ Béla, *The White Terror. Antisemitic and Political Violence in Hungary, 1919–1921*, London, Routledge, 2019.

BODÓ Béla, *A fehérterror*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2022.

BOROS Ferenc, *Magyar–csehszlovák kapcsolatok 1918–1921-ben*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Öt nemzedék, és ami előtte következik... A temesvári Levente-pör, 1919–1920*, Budapest, Noran Kiadó, 2006.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Ifj. Niamessny Mibály és a temesvári Levente-per, 1919–1920*, Budapest, Helikon Kiadó, 2010.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-pör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, Budapest, Kortárs Kiadó, 2020.

BOTLIK József, A nyugat-magyarországi felkelés. 1921. augusztus 28. – október 4., *Valóság*, 2007/3, 24–47, illetve 2007/4, 39–58.

BOTLIK József, *Nyugat-Magyarország sorsa, 1918–1921*, Vasszilvág, Magyar Nyugat Könyvkiadó, 2012.

Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938, szerk. HETÉS Tibor, MORVA Tamásné, Budapest, Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó, 1968.

CSELÉNYI Zsuzsanna, *Az Ébredő Magyarok Egyesülete (ÉME) működése 1918–1920*, *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Historia*, 1991/20, 51–67.

DOBÁK Imre – REGÉNYI Kund, Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között, *Nemzetbiztonsági Szemle*, MMXV/I, 146–197.

Dokumentumok az 1918/19-es forradalmak Duna–Tisza közti történetéhez, szerk. ROMSICS Ignác, Kecskemét, Bács-Kiskun Megyei Levéltár, 1976.

DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

DROZDY Győző, *Elvett illúziók. Drozdy Győző emlékiratai*, szerk. PAKSY Zoltán, Budapest,

DRUSZA Tamás–KÁROLY László–LAUFER Balázs–REGÉNYI Kund, *Információszerzés kapcsolati forrásai*, szerk. REGÉNYI Kund, Budapest, Nemzeti Közszerológati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2019.

ERDEÖS László, *A magyar honvédelem egy negyedszázada 1919–1944*, szerk. BABUCS Zoltán, Gödöllő, Attraktor Kiadó, 2007.

FEGYÓ János, Adalékok a szélsőjobboldal fokozódó szervezkedésének történetéhez a gazdasági világválság éveiben, in *A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum Évkönyve, 1967–1968*, Budapest, Népművelési propaganda iroda, 1969, 261–289.

FODOR Miklós Zoltán, Az Etelközi Szövetség története, in *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve, 2007 (XXXI.)*, Salgótarján, 2008, 118–156.

FORGÁCS Balázs, *Gerillák, partizánok, felkelők. Az irreguláris hadviselés elméletének története – korunk kihívásai*, Budapest, HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Nonprofit Kft., 2020.

FOGARASSY László, A Prónay-Ranzenberger pör (1930–1932), *Soproni Szemle*, 1978/1, 23–40.

GARAMI Erika, Az 1920-as évekbeli magyarországi frankhamisítás numizmatikai vonatkozásai, *Numizmatikai Közlöny*, 2003–2004/CII–CIII, 65–71.

GERGELY Ferenc – KISS György, *Horthy leventéi. A leventeintézmény története*, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1976.

Robert GERWARTH, *The Vanquished. Why the First World War Failed to End, 1917–1923*, Farrar, Straus and Girou, 2016.

Robert GERWARTH, *Harc a Vörös Szörnyeteggel. Ellenforradalmi erőszak Közép-Európa vereséget szenvedett államaiban*, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH–John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 71–92.

Robert GERWARTH – John HORNE, Paramilitarizmus az első világháború után, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH – John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 13–32.

GOTTFRIED Barna, Thuróczy István és a román király elleni merényletterv, *Székegyföld*, 2010/7, 79–101.

GOTTFRIED Barna – NAGY Szabolcs, *A Székely Hadosztály története*, Csíkszereda, Csíkszereda Kiadóhivatal, 2019.

G. SOÓS Katalin, *A nyugat-magyarországi kérdés 1918–1919*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967.

G. SOÓS Katalin, Magyar–bajor–osztrák titkos tárgyalások és együttműködés, 1920–1921, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, 1967/XVII, 3–43.

G. SOÓS Katalin, *Burgenland az európai politikában 1918–1921*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1971.

GULYÁS László, *A Horthy-korszak külpolitikája. 1. Az első évek 1919–1924*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2012.

Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után, szerk. Robert GERWARTH – John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017.

Hadtudományi Lexikon. Új kötet, főszerk. KRAJNCZ Zoltán, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019.

HATOS Pál, Az elátkozott köztársaság. Az 1918-as összeomlás és forradalom története, Budapest, Jaffa Kiadó, 2018.

HATOS Pál, *Rosszfiúk világforradalma. Az 1919-es magyarországi tanácsköztársaság története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

Ulrike Claudia HOFFMANN, „*Verräter verfallen der Feme!*” *Fememorde in Bayern in den zwanziger Jahren*, Köln–Weimar, Böhlau Verlag, 2000.

Horthy Miklós titkos iratai, forráskiad. SZINAI Miklós, SZŰCS László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1965.

HORTHY Miklós, *Emlékirataim*, Budapest, Európa Kiadó, 1990.

HOLLÓS Ervin – LAJTOS Vera, *Horthy Miklós, a fehérek vezére*, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1985.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. I. Az ellenforradalom hatalomra jutása és rémuralma Magyarországon 1919–1921, forráskiad. KARSAI Elek, KUBITSCH Imre, NEMES Dezső, PAMLÉNYI Ervin, Budapest, Szikra Kiadó, 1956.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. II. A fasiszta rendszer kiépítése Magyarországon 1921–1924, forráskiad. KARSAI Elek, NEMES Dezső, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. III. Az ellenforradalmi rendszer gazdasági helyzete és politikája Magyarországon 1924–1926, forráskiad. KARSÁI Elek, NEMES Dezső, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. IV. Az ellenforradalmi rendszer külpolitikája 1927. január 1. – 1931. augusztus 24., forráskiad. KARSÁI Elek, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1967.

JAGADICS Péter, A Horthy-hadsereg Nemzetvédelmi Szolgálat, *Szakmai Szemle – A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának szakmai kiadványa*, 2010/3, 191–205.

JANKOVICH Arisztid, *A Nemzeti Hadsereg (1919)*, forráskiad. GYÖRGY Sándor, Budapest, Szülőföld Könyvkiadó – Trianon Múzeum, 2019.

Nigel H. JONES, *Hitler's Heralds. The Story of the Freikorps, 1918–1923*, Dorset, Barns and Noble, 1995.

KÁNTÁS Balázs, *A Duna–Tisza közti dosszié. Három alapvető forrás a Duna–Tisza közti paramilitáris erők történetéhez, 1919–1924*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *A különítményesek nyomában. Tanulmány és források Héjjas Iván paramilitáris vezető és különítménye tevékenységéről, 1919–1923*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Váry Albert koronaügyész-bélyettes összefoglaló jelentése a fehérterror Duna–Tisza közén zajlott eseményeiről, 1922*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Viták a „másik állambatalom”-ról. Válogatás a fegyveres titkos társaságok ügyében elhangzott parlamenti felszólalásokból, 1923–1924*, Budapest, OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *A Csocsó bácsi-féle összeesküvés: Apor Viktor tartalékos honvéd főhadnagy és társai hatalomátvételi terve, 1923*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *A magyar sörpucss? Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő és társai államcsínykísérlete, 1923 – Tanulmány és források*, Budapest, OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Árnyékkatonák és árnyékpolitikusok. Újabb dokumentumok a Horthy-korszak első éveinek radikális jobboldali titkos paramilitáris szervezeteinek működéséről, 1923–1926*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Héjjas Iván paramilitáris vezető és különítménye szerepe a Duna–Tisza közí fehérterrorban, valamint az ellenük lefolytatott ügyészi vizsgálat, 1920–1922*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Documenta Paramilitaria Hungarica. Tanulmány és történeti források a Kettőskereszt Vérszövetség titkos irreguláris katonai alakulat tevékenységéről. 1919–1945*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

KÁNTÁS Balázs, *Fehérterror a Duna–Tisza közén: Héjjas Iván főhadnagy és különítménye tevékenysége, 1919–1921. White Terror in the Danube–Tisza Interfluve The Activities of First Lieutenant Iván Héjjas and His Detachment, 1919–1921.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *Milicisták, puccsisták, terrorfiúk.* Budapest, Művészeti és Irodalmi Jelen Kft., 2021.

KÁNTÁS Balázs, *Antibolsevizmus, irredentizmus, antiszemitizmus, terrorizmus: A Kovács testvérek irredenta indíttatású bűncselekményei és ellentmondásos kapcsolatuk a magyar állami szervekkel, 1923–1925.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *A bombaper. A Horthy-korszak első éveinek egyik legnagyobb büntetőpere és politikai kontextusa, 1922–1926.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *„Szép napok” a Britannia Szállóban: Adatok és levéltári források a magyarországi fehérterror egyik hírbedt irreguláris katonai alakulatának fővárosi atrocitásaihoz, 1919–1920.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *A bombamerényletek kora: Levéltári források a Horthy-korszak első éveinek politikai terrorizmusához, 1922–1924.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *A Brief and Fragmented History of Radical Right-Wing Paramilitary Formations in Hungary in the 1920s.* New Delhi, AkiNik Publications, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *The Dream of the White Internationale: Secret Hungarian-German-Austrian Negotiations and Attempts of Military Cooperation, 1919–1923.* New Delhi, AkiNik Publications, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *The Period of Bomb Attacks: Paramilitary Formations and Terrorism in Hungary in the First Years of the Horthy-Era, 1922–1924.* Zittau, Weser Books, 2022.

KÁNTÁS Balázs, *A Kettőskereszt Vérszövetség: Egy titkos irreguláris katonai szervezet tevékenysége az 1920-as évek Magyarorszáján. The Double Cross Blood Union: A Secret Irregular Military Formation and its Activity in Hungary During the 1920s.* Budapest, Line Design Kiadó, (Rerum Fides 4.), 2022.

KÁNTÁS Balázs, Héjjas Iván. *Vázlat egy magyar radikális jobboldali katonatiszt-politikus életrajzához és kapcsolatrendszeréhez*, Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.

KARSAI Elek, *Számjeltávirat valamennyi magyar királyi követségnek*, Budapest, Táncsics Kiadó, 1969.

KEREPESZKI Róbert, A politikai és társadalmi élet határán. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége a Horthy-korszakban, in „...nem leleplezni, hanem megismerni és megérteni”. *Tanulmányok a 60 éves Romsics Ignác tiszteletére*, szerk. GEBEI Sándor – IFJ. BERTÉNYI Iván – RAINER M. János, Eger, Esterházy Károly Főiskola, 373–388.

KEREPESZKI Róbert, *A Turul Szövetség 1919–1945. Egyetemi ifjúság és jobboldali radikalizmus a Horthy-korszakban*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2012.

KEREPESZKI Róbert, *A Vitézi Rend, 1920–1945*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2013.

KEREPESZKI Róbert, *Darányi Kálmán. Pályakép, személyiség, korrajz*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2018.

KOLONTÁRY Attila, *Alekszej von Lampe, Vrangél báró katonai képviselője Magyarországon*, Pécs, PTE BTK Történettudományi

Intézet – Modernkori Oroszország és Szovjetunió Történeti Kutatócsoport, (MOSZT-füzetek 1.), 2015.

KÓRÓDI Máté, *Adattár a Magyar Nemzeti Hadsereg különítményes csoportjai és más fegyveres szervek által elkövetett gyilkosságokról, 1919. augusztus 3. – 1921. október 23.*, Budapest, Clio Intézet, (Clio Kötetek 2.), 2020.

KOVÁCS Tamás, Adalékok a Magyar Királyi Külügyminisztérium szerepéhez az államvédelemben és az államrendészetben, *Fons*, 2008/1, 81–94.

KOVÁCS Tamás, Az ellenforradalmi rendszer politikai rendészetének genezise, 1919–1921, *Múltunk*, 2009/2, 64–92, 75.

KOVÁCS Tamás, *Megfigyelés, internálás, deportálás. Az internálás és a toloncolás kérdésköre a két világháború között, különös tekintettel a II. világháború korára*, PhD-értekezés, Pécs, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Interdiszciplináris Doktori Iskola, 2013.

KOVÁCS Tamás, A Nemzeti Hadsereg és a tiszti különítmények, in *Csoportosulás, lázadás és a társadalom terrorizálása*. (Rendészettörténeti Tanulmányok 2.), szerk.

JÁMBOR Orsolya Ilona – TARJÁN G. Gábor, Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019, 151–172.

KOVÁCS Tamás, *A Honvédelmi Minisztérium „T” Szervének létrejötte és működése, avagy elhárítás és kémkedés az I. világháború végétől a bethleni konszolidációig*, Budapest, Nemzeti Közszerolálati

KŐSZEGVÁRI Tibor, *Diverzió*, Zrínyi Katonai Kiadó, 1984.

Gabriele KRÜGER, *Die Brigade Erhardt*, Hamburg, Leibnitz Verlag, 1971.

John T. LAURIDSEN, *Nazism and the Radical Right in Austria, 1918–1934*, Koppenhága, The Royal Library – Museum Tusculanum Press, 2007.

Megfigyelés alatt. Dokumentumok a horthysta titkosrendőrség működéséről 1920–1944, forráskiad. BERÁNNÉ NEMES Éva, HOLLÓS Ervin, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977.

Paolo MORISI, *Hell in the Trenches. Austro-Hungarian Stormtroopers and Italian Arditi in the Great War*, Warwick, Helion and Company, 2018.

Jun NAKATA, *Der Grenz- und Landesschutz in der Weimarer Republik 1918–1933. Die geheime Aufrüstung und die deutsche Gesellschaft*, Rombach Verlag, Freiburg im Breisgau, 2002.

NÁNDORI Pál, A hirtenbergi fegyverszállítás, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1968/4, 636–657.

NÁNDORI Pál, *A marseilles-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

NEMES Dezső, *Az ellenforradalom története Magyarországon 1919–1921*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967.

NÉMETH István, *Magyarok és németek (1914–1934)*, Budapest, magánkiadás, 2017.

NÉMETH István, A Wilhelmstrasse és Magyarország. Az 1920-as évek (1. rész), *Valóság*, 2017/6, 45–80.

NÉMETH István, Német haditengerészeti és légügyi lépések a versailles-i békeszerződés kijátszására a weimari köztársaság (1919–1933) éveiben, *Acta Academiae Agriensis. Sectio Historiae*, 2017/XLIV, 523–534.

OLASZ Lajos, Tervek a Felvidék visszafoglalására 1920-ban, *Közép-Európai Közlemények*, 2020/4, 89–114.

ORMOS Mária, *Egy magyar médiavevő. Kozma Miklós*, Budapest, PolgArt Kiadó, 2001.

PAKSA Rudolf, Szélsőjobboldali pártok és mozgalmak a Horthy-korszakban, *Kommentár*, 2007/5, 68–75.

PAKSA Rudolf, *A magyar szélsőjobboldal története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2012.

PAKSA Rudolf, *Magyar nemzetiszocialisták. Az 1930-as évek új szélsőjobboldali mozgalma. pártjai, politikusai, sajtója*, Budapest, Osiris Kiadó – MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2013.

PATAKI Ferenc, *Az ellenforradalom hadserege 1919–1921*, Budapest, Zrínyi Kiadó, 1973.

PINTÉR István, *Ki volt Horthy Miklós?*, Budapest, Zrínyi Könyvkiadó, 1968.

PÓCS Nándor, *Varjúsereg. Kovács Tivadar és a magyar fajvédelem láthatatlan útjai*, Budapest–Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2022.

PORKOLÁB Imre, *Az aszimmetrikus hadviselés adaptációja. A tradicionális és irreguláris hadikultúrák összecsapásainak vizsgálata*, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020.

PÖLÖSKEI Ferenc, *Hungary After Two Revolutions 1919–1922*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980.

PRÓNAY Pál, *A határban a halál kaszál. Fejezetek Prónay Pál naplójából*, forráskiad. PAMLÉNYI Ervin, SZABÓ Ágnes, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1963.

PÜSKI Levente, A Horthy-korszak politikai rendszere, in *A Horthy-korszak vitatott kérdései*, Budapest, Kossuth Kiadó, 2020, 55–74.

RESPERGER István, *Die Risiken, Herausforderungen, und Bedrohungen. Die Rolle der Streitkräfte in den neuen bewaffneten Konflikten aus ungarischen Sicht*, Hamburg, Hamburg University of Applied Sciences, 2003.

RESPERGER István – KISS Álmos Péter – SOMKUTI Bálint, *Aszimmetrikus hadviselés a modern korban. Kis háborúk nagy batással*, Budapest, Zrínyi Kiadó, 2013.

RESPERGER István, *Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése, Hadtudomány*, 2016/26, 37–50.

RESPERGER István, *A válságkezelés és a hibrid hadviselés*, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018.

ROMSICS Ignác, *A Horthy-korszak*, Budapest, Helikon Kiadó, 2017.

ROMSICS Ignác, *A nagy háború és az 1918–1919-es magyarországi forradalmak*, Budapest, Helikon Kiadó, 2018.

ROMSICS Ignác, *Bethlen István*, Budapest, Helikon Kiadó, 2019.

ROMSICS Ignác, *Honmentők/honvesztők*, Budapest, Helikon Kiadó, 2021.

Thomas L. SAKMYSTER, *Hungary's Admiral on Horseback. Miklós Horthy, 1918–1944*, Washington, Columbia University Press, 1994.

Karin SCHAEFER, *German Military and the Weimar Republic. General Hans von Seeckt, General Erich Ludendorff and the Rise of Hitler*, London, Pen and Sword Military, 2020.

SERFŐZŐ Lajos, A titkos társaságok és a konszolidáció 1922–1926-ban, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, Tomus LVII, 1976, 3–60.

SHVOY Kálmán, *Shvoy Kálmán titkos naplója és emlékirata 1920–1945*, forráskiad. Perneki Mihály, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1983.

SIPOS Péter, A konspiráció mítosza. Titkos szerveződések Magyarországon 1919–1944, *Beszélő*, 1995/29–30.

SOMBOR-SCHWEINITZER József, *Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobbaldali mozgalmakról, 1932–1943*, forráskiad. KOVÁCS Tamás, Budapest, Gondolat Kiadó, 2009.

SOÓS László, A Nemzeti Munkavédelmi Szervezet létrehozása és tevékenységének első évei, 1921–1926, *Levéltári Szemle*, 1979/1–2, 277–291.

SUBA János, Karhatalmi formációk Magyarországon 1918–1920, *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 2008/18, 131–142.

SUBA János, A Nemzeti Hadsereg csendőralakulatai 1919–1921, *Közép-európai Közlemények*, 2015/4, 47–60.

SUBA János, Polgárőrség szervezése 1919–1921, *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 2018/56, 131–144.

SZAKÁLY Sándor, *A magyar katonai felső vezetés, 1938–1945*, Budapest, Ister Kiadó, 2001.

SZAKÁLY Sándor, *Honvédség és tisztikar 1919–1947*, Budapest, Ister Kiadó, 2002.

SZAKÁLY Sándor, *A 2. vkf. osztály, Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás történetéről, 1918–1945*, Budapest, Magyar Napló Kiadó – VERITAS Történetkutató Intézet, 2015.

Szakmatörténeti szemelvények, forráskiad. BODA József – DOBÁK Imre – REGÉNYI Kund–SZILI László, Budapest, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014.

SZEKÉR Nóra, *Titkos társaság. A Magyar Testvéri Község Története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2017.

TÓTH Imre, *Egy polgári arisztokrata. Kánya Kálmán (1869–1945)*, Pécs, Kronosz Kiadó, 2016.

TÓTH Imre, *Két Anschluss között. Nyugat-Magyarország és Burgenland Wilsontól Hitlerig*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2020.

TÓTH Tibor, *Manicheizmus*. Debrecen, Zikkurat-Média Kft., 2002.

TÓTH Tibor, *A hungarista mozgalom emigrációtörténete az „Út és cél” és a „Hungarista Tájékoztató” című sajtótermékek tükrében*, PhD-értekezés, témavezető prof. dr. Szakály Sándor, Debreceni Egyetem Történettudományi Doktori Iskola, 2007.

TÓTH Tibor, *A hungarista mozgalom emigrációtörténete az „Út és cél” és a „Hungarista Tájékoztató” című sajtótermékek tükrében*, Debrecen, Debrecen University Press, 2008.

TÓTH Tibor, *Társadalmi problémák a vidéki Magyarországon és szociálpolitikai viták a törvényhozásban az 1930-as években*, Budapest, Gondolat Kiadó, 2018.

TÓTH Tibor, *A Forgotten Agricultural Modernization Program from the 1930s, in Agriculture and Rural Life in Finland and Hungary*, szerk. VARGA Zsuzsanna–Anssi HALMESVIRTA, Suomen Maatalousmuseo Sarka, Helsinki, 2018, 69–78.

TÓTH Tibor, *A hungarista emigráció és 1956*, *Acta Academiae Beregsasiensis*, 2018/1, 201–214.

TÓTH Tibor, A nemzetiszocialista Németország szociálpolitikája 1933-1939, *Debreceni Szemle*, 2018/3, 322–336.

TÓTH Tibor, A hungarista emigráció és 1956, *Acta Academiae Beregsasiensis*, 2018/1, 201–214.

TURBUCZ Dávid, *Horthy Miklós*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2011.

TURBUCZ Dávid, *A Horthy-kultusz, 1919–1944*, Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2016.

TURBUCZ Dávid, *Horthy Miklós, a haditengerésztiszt*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2022.

UJSZÁSZY István, *Vallomások a boltak házából. Ujszászy István vezérőrnagynak, a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjének az ÁVH fogságában írott feljegyzései*, forráskiad. HARASZTI György–KOVÁCS Zoltán András–SZITA Szabolcs, Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Corvina Kiadó, 2007.

UNGVÁRY Krisztián, *A Horthy-rendszer mérlege. Diszkrimináció, szociálpolitika és antiszemitizmus Magyarországon 1914–1944*, Pécs, Jelenkor Kiadó – Országos Széchenyi Könyvtár, 2012.

UNGVÁRY Krisztián, *Horthy Miklós. A kormányzó és felelőssége 1920–1945*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2020.

UNGVÁRY Krisztián, *Kiugrás a történelemből. Horthy Miklós a világpolitikai színpadán*, Budapest, Open Books, 2022.

Uğur Ümit ÜNGÖR, *Paramilitarism. Mass Violence in the Shadow of the State*, Oxford, Oxford University Press, 2020.

VARGA Krisztián, *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2015.

VARGYAI Gyula, *A biatorbágyi merénylet. Merénylet a merénylet ellen*, Budapest, Hadtörténelmi Levéltár – Paktum Nyomdaipari Társaság, 2002.

VESZPRÉMY László Bernát, *1921. A Horthy-rendszer megszilárdulásának története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

VONYÓ József, *Jobboldali radikálisok Magyarországon 1919–1944. Tanulmányok, dokumentumok*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2012.

VONYÓ József, *Gömbös Gyula*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2014.

VONYÓ József, *Gömbös Gyula és a hatalom. Egy politikussá lett katonatiszt*, Budapest, Kairosz Kiadó, 2018.

Robert G. L. WAITE, *Vanguard of Nazism The Free Corps Movement In Post-War Germany 1918–1923*, New York, W. W. Norton and Company, 1969.

Bernard WASSERSTEIN, *Az igazi Trebitsch. Az átváltozóművész*, ford. MOLNÁR György, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2016.

WAYAND Tibor, *Önvallatás. Wayand Tibor fogságban írt visszaemlékezései, 1945–1946*, forráskiad. VARGA Krisztián, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, Budapest, 2019.

WINDISCH-GRAETZ Lajos, *Hősök és csirkefogók. Megélt történelem 1899–1964*, ford. NYIZSNYÁNSZKY Ferenc, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2019.

ZADRAVECZ István, *Páter Zadravec titkos naplója*, forráskiad. BORSÁNYI György, Kossuth Könyvkiadó, 1967.

ZAKAR József, Fajvédők az 1920-as évek Magyarorszáján, in *Tanulmányok a holokausztról V.*, szerk. Randolph L. BRAHAM, Budapest, Balassi Kiadó, 2011, 52–111.

ZEIDLER Miklós, *A revíziós gondolat*, Pozsony, Kalligram, 2009.

ZEIDLER Miklós, Külpolitika és revízió – Mindent vissza?, in *A Horthy-korszak vitatott kérdései*, Budapest, Kossuth Kiadó, 175–196.

ZINNER Tibor, Adatok a szélsőjobboldali egyesületek megalakulásának körülményeihez, *Történelmi Szemle*, 1979/3–4, 562–576.

ZINNER Tibor, Adatok az Ébredő Magyarok Egyesületének 1918. november – 1920. március közötti történetéhez, *Budapest Főváros Levéltára Közleményei*, 1978/1, 251–284.

ZINNER Tibor, *Az ébredők fénykora, 1919–1923*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989.

A trianoni békediktátum 1920. június 4-ei aláírásával Magyarország korábbi területének és lakosságának majdnem kétharmadát veszítette el, és körülbelül 3,3 millió magyar anyanyelvű ember rekedt az országhatárokon kívül. A Horthy-korszak első néhány éve ezért a magyar történelem azon viharos időszakai közé tartozott, mely bővelkedett jobboldali, irredenta eszmék mentén szerveződő titkos társadalmi egyesületekben, társaságokban, szövetségekben és hozzájuk köthető, fegyveres paramilitáris alakulatokban, melyek a politikai életre is bizonyos fokú befolyással rendelkeztek. E szervezeteket a korabeli magyar titkosszolgálatok is felhasználták saját céljaik elérése érdekében, illetve sokszor fedőszervezetként maguk hozták létre és működtették őket. A Kovács testvérek a Kettőskereszt Vérszövetségén, a korszak befolyásos titkos irreguláris katonai alakulatán belül saját alszervezetet hoztak létre irredenta céljaik megvalósítása érdekében. Lőfegyvereket és robbanóanyagot szereztek be, terveik között szerepelt bizonyos politikusok elrablása és esetleg meggyilkolása, a Dohány utcai zsinagóga felrobbantása, egy nagyvárad bank kirablása, a Csehszlovákiához csatolt Felvidéken diverziós célból hamis csehszlovák bankjegyek forgalomba hozatala, vagy éppenséggel a politikai hatalom erőszakos úton történő átvétele és a katonai diktatúra bevezetése... Tevékenységük mögött ugyanakkor felsejlik egy titkosszolgálati akciósorozat is, melynek nagy része csupán terv maradt, és az sem világos, az irreguláris katonák mennyire lépték túl a kormányzat/hadvezetés által számukra kijelölt határokat. E forráskiadvány célja, hogy a Kovács testvérek tevékenységének vizsgálatán keresztül megkísérelje bemutatni az 1920-as évek első felének kaotikus magyar politikai és társadalmi viszonyait, illetve a korabeli titkosszolgálatok és titkosszolgálati fedőszervezetek nehezen feltérképezhető és kiismerhető világát...